

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi 2 x dziennie

Igrzyska
olimpijskie
na stronie 10 i 11

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Tadeusz Kraszewski, gospodarczego i giełdowego Stanisław Czapiewski
za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 361

Wydanie P

Poznań, piątek dnia 7 sierpnia 1936

Rok 31

Poznań, 6 sierpnia.

W odpowiedzi Grecja w walce z komunizmem

Energiczne zarządzenia władz państwowych

Odpowiadając na argumentację artykułu wstępnego w „Nation und Staat”, skierowaną przeciwko polskiej reformie rolnej i jej wykonywaniu, zaznaczamy z góry, że nie zamierzamy analizować szczegółowo zestawień statystycznych, w czasopiśmie tem zawartych. To rzecz czynników kompetentnych w tej sprawie, dysponujących materiałem urzędowym.

Ze swej strony zaznaczamy tylko krótko, że nie wolno, operując ściśle danymi statystycznymi, zapuszczać się w kombinacje dowolne, jak to czyni się w artykule. Autorzy jego powiadają np., że według zwiększenia się w latach 1934 i 1935 liczby hektarów ziemi, znajdującej się w ręku Niemców, a przeznaczonej na wywłaszczenie przymusowe, można proporcjonalnie ustalić zwiększenie się liczby hektarów ziemi, która do grudnia roku 1935 wskutek reformy rolnej faktycznie przeszła z rąk niemieckich w polskie. To jest — powtarzamy — rachunek dowolny, tem bardziej, że wszystkim wiadomo, że polityka polsko - niemieckiego porozumienia wpłynęła w ostatnich latach hamująco na dobrowolną przez Niemców sprzedaż ziemi Polakom.

Nie można przytem o wszystkich dobrowolnych sprzedażach niemieckich powiedzieć narówni z wypadkami wywłaszczenia przymusowego, że były one skutkiem reformy rolnej: to także tendencyjne „uproszczenie”.

Autorzy niemieccy mimo wszystko przyznają, że (do marca roku 1934) z 500.000 hektarów zdecydowana większość, obejmująca 287.000 hektarów, przeszła z rąk niemieckich w polskie na drodze sprzedaży dobrowolnej. Autorzy dodają wprawdzie, że były to sprzedaże „ze strachu”, ale to rzecz Niemców, nie nasza.

Czy naszą też ma być winą, że od 1919 do 1926 roku 85,5 proc. miejskiej ludności niemieckiej opuściło województwa nasze zachodnie? Niemcy uczynili to przedewszystkiem dlatego, że byli elementem w przeważającej mierze napływowym, że nie czuli się z krajem tym związani, a w chwili jego przejścia w ręce państwa i społeczeństwa polskiego stracili całkiem grunt pod nogami.

Jeżeli się w artykule „Nation und Staat” mówi o „wyparciu” Niemców z miast, można to określić przyjąć tylko w znaczeniu silnej moralnej, patriotycznej postawy ludności polskiej, wobec której sztucznie tu przedtem podtrzymywany żywioł niemiecki sam spłynął z powierzchni życia w tempie błyskawicznym. Za wojskiem niemieckim i niemiecką urzędniczką poszła znaczna część niemieckich kupców, przemysłowców i rzemieślników (wśród kupców zresztą było dużo Żydów niemieckich).

Błyskawiczne to spłygnięcie fali niemieckiej z powierzchni życia ziem na-

Belgrad (ATE) Zarówno połączenia telegraficzne jak i telefoniczne z Grecją są w dalszym ciągu przerwane. Z pogranicza Grecji donoszą, że ruch kolejowy został przerwany w ciągu nocy. Granica grecko-jugosłowiańska jest całkowicie zamknięta, tak że wszelki ruch graniczny jest wykluczony. Wczoraj przed południem wylądował w Belgradzie normalnie kursujący samolot pasażerski z Salonik, który po krótkim zatrzymaniu udał się w dalszą drogę. Pasażerowie tego samolotu oświadczyli, że w Atenach panował całkowity spokój.

W ciągu ub. nocy pojawiły się w stolicy mniejsze oddziały wojska, które przystąpiły do obsadzenia wszystkich ważniejszych punktów oraz gmachów rządowych. Ponieważ dzienniki ateńskie do godz. 6-iej rano nie ukazały się, ludność stolicy nie wiedziała jeszcze, że w ciągu nocy wprowadzony został stan wyjątkowy.

W Salonikach strajk powszechny został w całej pełni przeprowadzony. Na lotnisku, położonym w pewnej odległości od miasta, nie zjawił się żaden funkcjonariusz lub robotnik służby pomocniczej lotnictwa.

Rzym (PAT) Agencja Stefani donosi z Aten, że wicepremierem nowego rządu greckiego został Zavizianos. Oświadczył on przedstawicielowi gazety „Hestia”, że rząd przystąpi natychmiast do naprawy administracji w kierunku usunięcia z niej ducha partyjnego, a jednocześnie zajmie się poprawą bytu pracowników i odbudową gospodarczą kraju.

Wiedeń. (Tel. wł.) Z Sofji donoszą, że połączenia telefoniczne i telegraficzne pomiędzy Bułgarią a Grecją są nadal przerwane. Granica grecka została zamknięta. Szczególnie na odcinku miasta granicznego Kula przeprowadza się ścisłą kontrolę.

państwa polskiego, które ma poza sobą półtorawiekową pruską politykę eksterminacyjną na tej najstarszej polaci Polski.

I możeby sobie przypomnieli, jak w Niemczech wygląda ustawa o owych włościachskich dworostwach dziedzicznych, zbudowana na zasadzie „niemieckiej krwi i niemieckiej ziemi”.

Ostatecznie możeby autorzy niemieccy zechcieli z tym stanem rzeczy w Rzeszy zestawić „hojność” wobec tu-tejszych Niemców ostatnich rządów polskich, które:

1) w roku 1929 zrezygnowały z prawa likwidacji i anulacji osad kolonizacyjnych;

2) w związku ze stu procesami o prawo przedkupu względnie odkupu zapewniły Niemców, że, chociaż procesy będą dla państwa polskiego niewątpliwie wygrane, osadnikom-Niemcom ziemi się nie odbierze;

Jak donosi prasa bułgarska, wiadomości, jakoby w ciągu poniedziałku i wtorku w Salonikach toczyły się bardzo krwawe starcia nie odpowiadają prawdzie. W mieście panuje spokój. Wczoraj przybył na lotnisko programowo samolot pasażerski Lufthanzy, który wystartował ze Salonik o swoim czasie, mając na pokładzie pięciu pasażerów.

Prasa bułgarska daje wyraz opinii,

że ustanowienie dyktatury w Grecji uratowało ten kraj od dalszego rozpanoszenia się komunizmu, który stanowił wielką groźbę dla obecnego porządku publicznego. Komuniści za wszelką cenę dążyli do wywołania rewolucji, której hasłem i wstępem miał być obecnie wywołany strajk generalny. Wypadki w Hiszpanji zdołały ostrzec Grecję przed groźbą jej niebezpieczeństwem.

Po wizycie p. de Labeyrie w Berlinie

Dalekoidące wnioski niemieckie

Berlin (PAT) Wizyta gubernatora Banku Francji de Labeyrie u prezesa Schachta znalazła w prasie niemieckiej poważny oddźwięk. Ogłaszane w tej sprawie artykuły traktują wizytę tę oraz mającą nastąpić wkrótce rewizytę dr. Schachta w Paryżu, jako zapowiedź zbliżenia stanowiska Francji i Rzeszy Niemieckiej wobec wielu zagadnień natury ogólnej zarówno gospodarczej, jak i politycznej.

„Koelnische Ztg.” pisze: Skoro dr. Schacht zamierza wkrótce na wizytę tę odpowiedzieć, stanowi to pewną oznakę, że obaj mężowie stanu żywią pełne wzajemne zrozumienie dla swych stanowisk i że kontynuowanie rozmów rokuje osiągnięcie pomyślnych wyników. Nawiązanie kontaktu gospodarczo-walutowego i politycznego między kompetentnymi mężami stanu Niemiec i Francji traktowane jest w narodzie niemieckim jako pełna widoków przygrywka do przyszłych debat politycznych.

„Frankfurter Ztg.” poświęca wizycie gubernatora Banku Francji artykuł

wstępny, w którym po zanalizowaniu stanowiska banków emisyjnych obu krajów w kwestji waluty, pisze: „Gdy nie będziemy się zatrzymywali na stronie formalnej, należy stwierdzić że Bank Francji znajduje się dziś całkowicie w ręku rządów Bluma. Rozdźwięk między polityką instytucji emisyjnej a polityką rządu jest w równej mierze niemożliwy we Francji, jak i w Niemczech.

Wakacje króla angielskiego

Londyn. (ATE). Król Edward VIII rozpocznie swe wakacje letnie prawdopodobnie w sobotę. Jeżeli warunki atmosferyczne na to pozwolą, król Edward uda się samolotem do Jugosławii, aby wsiąść w jednym z portów tego kraju na pokład jachtu „Nahlin”. Jak wiadomo, jacht ten opuścił przed 8 dniami Portsmouth, kierując się przez cieśninę Gibraltarską na morze Śródziemne i Adryatyckie.

na — Ligę Narodów, choć Rzesza Niemiecka z niej wystąpiła z trzaskiem i nad nią brutalnie przechodzi do porządku dziennego.

Cała zaś argumentacja artykułu „Nation und Staat” tak jest ujęta i przeprowadzona, jak gdyby Polska — po najeździe na ten kraj — była brutalną krzywdzicielką uciskanego a od wieków tu osiadłego żywiołu niemieckiego, — jak gdyby przedtem, od rozbiórów Polski aż do klęski prusko-niemieckiej w wojnie światowej, nie było tu polityki niszczyielskiej rządu pruskiego wobec ludności polskiej, polityki miliardowej rugowania Polaków z ziemi ojczystej, zakazywania im pobudowania choćby lepianki na własnej glebie.

Wszystko to, jakgdyby gdzieś było się „zapadło” w niepamięci niemieckiej. W istocie zaś jest to świadome, obłudne zatajanie rzeczywistości dziejowej.

Za tę prusko - niemiecką rzeczywistość traktat wersalski częściowe tylko Polsce przyznał odszkodowanie. Jest rzeczą narodu i państwa polskiego, jego instynktu samozachowawczego, by odszkodowanie to powiększyć i wzbogacić, a tem samem bezpieczeństwo swoje umocnić i utrwalić.

Sytuacja w Hiszpanji

Przygotowania do decydujących walk — Gen. Franco zamierza sforsować cieśninę Gibraltaru — Religijny charakter wojny domowej

Paryż. (ATE). Według doniesień z Hiszpanji sytuacja w ostatnich 24 godzinach nie uległa zasadniczej zmianie. Wprawdzie obie strony donoszą o zajęciu strategicznie ważnych punktów i o zdobyciu terenu, zdaje się jednak, że chodzi tu raczej o nieznaczne przesunięcia, nieposiadające decydującego znaczenia dla całokształtu operacji. Nie ulega również wątpliwości, że obie strony przygotowują się do decydującego uderzenia i unikają zaangażowania się już obecnie w poważniejszą walkę. Wojska rządowe wykorzystują chwilowy, względny spokój na przeszkolenie oddziałów milicji. Wojska powstańcze uzupełniają swe siły, ściągając nowe oddziały z Marokka hiszpańskiego i mobilizując rezerwy w okręgach, znajdujących się we władzy powstańców.

Jak donoszą z hiszpańskich źródeł urzędowych, pod Samosierrą i w kilku innych punktach frontu w Sierra Guadarrama wojska powstańcze zaatakowały pozycje wojsk rządowych, zostały jednak odparte, tracąc przytem 300 zabitych. W okolicy Leon, miejscowości położonej nad ważną przełęczą prowadzącą do Madrytu, odbywa się z obu stron koncentracja wojsk.

Jak podkreślają neutralni obserwatorzy wypadków hiszpańskich, sytuacja rządu jest niezwykle krytyczna. Ponad głowę władzy legalnej wyrastają we wszystkich ważniejszych ośrodkach miejscowe sowiety, opanowane całkowicie przez komunistów.

Przewóz wojsk powstańczych z Maroka

Paryż (PAT). Donoszą z Tangeru, że gen. Franco czyni ostateczne przygotowania do sforsowania cieśniny gibraltarskiej i wysadzenia większej ilości swoich wojsk na półwyspie. To też sytuacja na odcinku Tangeru, która uległa chwilowo uspokojeniu, znów zaczyna się poważnie komplikować.

W porcie Ceuty panuje wielkie ożywienie. W mieście skoncentrowane zostały liczne oddziały wojsk marokańskich, jak również ochotników. W porcie oczekują na odjazd załadowane 3 statki kompanji żegludowej „Transmediterranean”. Na lotnisku w Tetuanie szereg samolotów oczekuje w pogotowiu, by konwojować transporty wojska i bronić ich przez datakami floty rządowej.

Przygotowania gen. Franco, zakrojone tym razem na większą skalę, potwierdza m. in. fakt, że kilka hiszpańskich okrętów wojennych floty rządowej, które swego czasu stały w porcie Tangeru i naskutek interwencji czynników międzynarodowych port ten opuściły, zpowrotem ukazały się w pobliżu wybrzeży marokańskich.

Paryż (Tel. wł.) Jak donoszą z Marokka, załadowano wczoraj dwa transporty wojsk udających się do Hiszpanji. Załadowanie wojsk przeznaczonych dla operacji na odcinku w Algeciras, początkowo było utrudnione przez samoloty nieprzyjacielskie. Po odparciu ataku lotniczego zostało jednak przeprowadzone bez przeszkód. Również flota rządowa usiłowała przeszkodzić w ładowaniu wojsk, jednak bez skutku. Ogółem odchodzi do Hiszpanji 2000 ludzi.

Jak dalej donoszą, wojska powstańcze odniosły w nowej bitwie z wojskami rządowymi pod Malagą dalszy sukces, zmuszając wojska rządowe do odwrotu.

London. (PAT.) Reuter donosi z Gibraltaru: Armja, złożona ze 10 000 powstańców, przygotowuje się do natarcia na Malagę. Cztery parowce przewiozły 3 000 powstańców z Marokka do Hiszpanji. Nowy transport wojsk powstańczych w liczbie 3 000 ludzi spodziewany jest w Algeciras w końcu bieżącego tygodnia. Armja powstańców jest dobrze zaopatrzona, posiada 200 dział polowych, liczne karabiny maszynowe, samochody i wielkie zapasy granatów ręcznych.

Siły i charakter wojsk powstańczych

Paryż (PAT) Agencja Havasa donosi z Pampeluny, że większość obecnych w mieście karlistów i faszystów

W stolicy rząd również traci coraz bardziej swój autorytet. Jak donosi radjostacja sewilska, w Madrycie zbuntować się miały dwa pułki wojsk technicznych. W Barcelonie toczy się mają walki uliczne.

Ze źródeł powstańczych donoszą, że gen. Franco, który dla przewożenia wojsk z Marokka hiszpańskiego na teren walk w Hiszpanji posługiwał się samolotami, zamierza obecnie skoncentrować w Ceucie wszystkie okręty wojenne, które przyłączyły się do powstańca.

London. (ATE). Według ostatnich wiadomości, otrzymanych z Hiszpanji oraz na zasadzie przejętej radjodepeszy głównej kwatery powstańczej, należy się spodziewać w najbliższych dniach wejścia walk o posiadanie Madrytu w fazę decydującą. Oddziały wojskowe gen. Mollo, nacierające na stolicę, miały otrzymać rozkaz zajęcia miejscowości Guadarrama w Sierra Guadarrama bez względu na wysokość strat, gdyż miejscowość ta posiada dominujące znaczenie na drodze do Madrytu.

W okolicy Samosierry, w Sierra Guadarrama na północ od Madrytu, oraz w Losoja, gdzie się znajdują wielkie zbiorniki wody, zaopatrujące się w wodociągów madryckich, toczą się krwawe walki. Oddziały powstańcze ostrzeliwują te miejscowości. Nie ulega kwestji, że północna armja powstańcza usiłuje zawładnąć temi ważnymi punktami, aby odciąć urządzenie, zaopatrujące stolicę w wodę.

nosi nazwę matki Boskiej i świętych, podkreślając tem religijny charakter wojny domowej. Wszyscy powstańcy nastroszeni są bardzo optymistycznie.

Sily powstańcze na północy Hiszpanji obliczane są na 100 tys. ludzi z czego, 30 000 w prowincji Navarry. Popycie zajmowane przez powstańców są z punktu widzenia strategji dość silne. Jedną z kolumn powstańczych przebyła już Samosierrę, który to łań-

O neutralność wobec wypadków w Hiszpanji

Rzym (ATE) Jak utrzymują w kołach miarodajnych, odpowiedź włoska na projekt francuski w sprawie Niemieszania się do wewnętrznych spraw hiszpańskich udzielona zostanie prawdopodobnie w ciągu czwartku. Aczkolwiek dotychczas brak wszelkich danych co do treści odpowiedzi włoskiej, w tutejszych kołach politycznych utrzymują, że Włochy zgłoszą cały szereg zastrzeżeń.

Moskwa. (PAT.) Agencja sowiecka Tass donosi: Chargé d'affaires Francji Payart zakomunikował dnia 5 bm. z polecenia swego rządu komisarjatowi spraw zagranicznych, że Francja uważa za bardzo pożądane, a-

cuch górski jest jedyną przeszkodą naturalną na drodze do Madrytu. Według oświadczeń miarodajnych czynników, powstańcy odkładają rozpoczęcie generalnego ataku ze względu na niedostateczną łączność z grupami powstańczymi na południu. Generałowie Mola i Franco zamierzają bowiem podjąć jednocześnie decydującą ofensywę.

Przeciw współpracy z rządem madryckim

Wiedeń. (PAT.) Madryckie ministerstwo spraw zagranicznych skierowało do członków poselstwa hiszpańskiego w Wiedniu telegraficzne zapytanie, czy solidaryzują się z polityką obecnego rządu i czy gotowi są pozostać. Na zapytanie to pierwszy sekretarz poselstwa i attaché handlowy na Austrię, Węgry i Czechosłowację don Roman Oyazzun drogą służbową przesał do Madrytu depeszę, w której m. in. oświadcza:

„Nie zgadzam się z polityką, uprawianą przez obecny rząd madrycki, ponieważ coraz więcej przechodzi on pod wpływy i panowanie komunistycznych i rewolucyjnych żywiołów, które są wrogami religji, ojczyzny i wolności. W tych warunkach wolę utracić stanowisko, niż popaść w konflikt z własnym sumieniem”.

Na telegraficznie skierowane do członków poselstwa hiszpańskiego w Wiedniu przez zorganizowany w Burgos rząd powstańczy zapytanie — sekretarz poselstwa don Roman Oyazzun odpowiedział na to, iż solidaryzując się z ruchem powstańczym, oddaje się do dyspozycji rządu w Burgos.

Bukareszt. (PAT.) Poseł hiszpański w Bukareszcie złożył podanie o dymisję w imieniu całego poselstwa i konsulatu.

Nowy Jork. (PAT.) Generalny konsul hiszpański w Nowym Jorku, Feliks de Iturriaga, podał się do dymisji, motywując ten krok niepodzielaniem przekonań rządu madryckiego.

by Związek sowiecki zastosował się do zasady niemieszania się w wewnętrzne sprawy Hiszpanji, oraz aby przyłączył się do układu między Francją, W. Brytanią, Włochami i Niemcami, dotyczącego tej sprawy.

Rząd sowiecki odpowiedział tegoż dnia, że gotów jest uznać zasadę niemieszania się oraz przystąpić do układu, jednakże uważa za konieczne, aby do układu przyłączyła się Portugalia oraz inne państwa, wymienione w oświadczeniu chargé d'affaires Payarta. Zdaniem rządu sowieckiego należy również wstrzymać natychmiast wszelką pomoc, okazywaną przez niektóre państwa powstańcom.

Wielka katastrofa w Anglii

London. (Tel. wł.) W kopalni Wharnclyffe Wood w pobliżu Cyle, około 39 kilometrów od Manchesteru, nastąpił w czwartek w godzinach porannych wybuch gazów kopalnianych. Cały szyb został zawalony.

W chwili eksplozji, pod ziemią znajdowało się 65 górników. Do południa zdołano wydobyć tylko jednego górnika żywego, który opowiedział,

że znajdował się około 300 metrów od miejsca katastrofy.

Od wybuchu powstał ogień, który dotąd nie mógł być ugaszony. Dyrekcja kopalni zaznacza jednak, że ogień nie jest niebezpieczny. Akcja ratownicza trwa w dalszym ciągu. Na miejscu gromadzą się tysiące ciekawych i członkowie rodzin.

Zwolnienie dr. Mecha z Berezy

Warszawa. (Tel. wł.) We wtorek 4 sierpnia został zwolniony z miejsca odosobnienia w Berezie Kartuskiej, dr. Władysław Mech — wiceprezes krakowskiego zarządu okręgowego Stronnictwa Narodowego oraz prezes zarządu powiatowego Str. Nar. w Nowym Targu.

Dr. Mech został wysłany do Berezy Kartuskiej wraz z członkiem zarządu okręgowego Str. Nar. z Krakowa, p. Franciszkiem Jelonekiewiczem natychmiast po wyprawie myślenickiej inż. Doboszyńskiego, jako swego rodzaju

„zakładnik”, w związku z oświadczeniem p. premiera Składkowskiego, że będzie wysyłał do Berezy „prezesów, a nie parobków”. Dr. Mech przebywał w Berezie 6 tygodni. Obecnie po zwolnieniu dr. Mecha, pozostaje jeszcze w Berezie p. Franciszek Jelonekiewicz, który poważnie niedomaga na serce i nerki.

Dr. Mech przejeżdżał w środę przez Warszawę, udając się bezpośrednio do swej matki, żony i dzieci, zamieszkających stale w Nowym Targu, gdzie jest popularnym i kochanym przez górali

PISZCZANY. Informacji w sprawie dewiz, wiz, rezerwowania pokoi oraz tanich kuracyj ryczałtowych udziela Biuro Piszczany, dla Polski, Cieszyń, Srutarska 18.

Tg 1570

działaczem narodowym i lekarzem. Jak mogliśmy w ciągu godzinnej rozmowy przed odejściem pociągu stwierdzić, dr. Mech znajduje się w doskonałym nastroju psychicznym. Naturalnie — zwykłą Berezy koleją — schudł. Dr. Mech był wywieziony do Berezy, będąc ciężko chory na kiszki. W Berezie przebywa obecnie około 270 komunistów.

Dzień Żołnierza Polskiego

Warszawa. (Tel. wł.) Jak słychać, w dniach najbliższych ma być ogłoszone rozporządzenie, postanawiające, że dzień 15 sierpnia ma być uznany jako „Dzień Żołnierza Polskiego”. W dniu tym mają się odbyć uroczyste obchody przy udziale władz, wojska i społeczeństwa. Zarządzenie wyjdzie natychmiast, tak, że tegoroczny dzień „Cudu nad Wisłą” ma być już uznany jako święto państwowe i narodowe”. (w)

Samoloty francuskie dla Rumunii

Bukareszt. (PAT.) Premier Tarescu oświadczył, że kontrakt z rządem francuskim w sprawie dostaw samolotów został podpisany oraz, że dzięki zawartym dotychczas umowom armja rumuńska w przeciągu dwóch lat będzie doskonale uzbrojona.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 6. 8. 1936 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była utrzymana.

Z pożyczek państwowych poszukiwano 5% poz. konwers. po 45,50; pozatem poszukiwano 4% premj. dol. po 46,— bez oddawców.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 4½% listy zast. złote w zlocie po 44,— oraz 4% listy zast. konvert. po 38,—, natomiast ofiarowano 4½% złotowe listy zast. po 39,50.

Z akcyj bankowych poszukiwano Bank Polski po 96,— bez oddawców.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu

Kurs w procentach nominalu wzgl. w złotych za sztuka.

Papiery procentowe

5% państw. poz. konwers. 45,50 P.
4½% listy zast. złote w zlocie przestemplowane Pozn. Ziem. Kred. (dawn. 4½% dol. listy zast. w zł — 8,9141 zł za 1 dol.) 44,— +
4½% złotowe listy zastawne serji L. Pozn. Ziem. Kred. 39,50 O.
4% listy zast. konvert. oSTEMPL. P. Z. K. 38,— +
Tendencja utrzymana.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 6. 8. 1936 r.

Warunki: Handel hurtowy paryet Poznań, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca za 100 kg: STANDARDY: 1) żyto 700 g/l, 2) pszenica 753 g/l, 3) owies 420 g/l.

Ceny orientacyjne:

Żyto nowe, zdrowe, suche	14.25— 14.50
Uspособienie spokojne.	20.75— 21.00
Pszenica	16.25— 17.00
Jęczmień jary nowy	22.75— 23.00
Żytnia gat. I 0-50% wł. w.	22.25— 22.50
Żytnia gat. I 0-55% wł. w.	21.25— 21.75
Żytnia gat. II 50-55% wł. w.	16.00— 17.00
Żytnia posł. pon. 55% wł. w.	14.50— 15.50
Uspособienie spokojne.	34.25— 36.00
pszenna gat. I wyc. 0-20% wł. w.	33.50— 34.00
pszenna gat. IA 0-45% wł. w.	32.50— 33.00
pszenna gat. IB 0-55% wł. w.	32.00— 32.50
pszenna gat. IC 0-60% wł. w.	31.00— 31.50
pszenna gat. ID 0-55% wł. w.	30.25— 30.75
pszenna gat. IIA 20-55% wł. w.	29.75— 30.25
pszenna gat. IIB 20-65% wł. w.	27.25— 27.75
pszenna gat. IIC 45-65% wł. w.	23.00— 23.50
pszenna gat. IID 55-65% wł. w.	21.50— 22.00
pszenna gat. IIE 60-65% wł. w.	19.50— 20.00
pszenna gat. IIF 60-70% wł. w.	17.50— 18.00
Uspособienie spokojne.	10.25— 10.75
Otreby żytnie stand.	10.75— 11.25
Otreby pszenne grube stand.	9.75— 10.50
Otreby pszenne średni stand.	10.25— 11.50
Otreby jęczmienne	31.50— 32.50
Rzepak zimowy	28.00— 35.00
Inkarnatka	16.25— 16.50
Makuch lniany w taflach	13.25— 13.50
Makuch rzepak w taflach	1.40— 1.65
Słoma pszenka luzem	1.90— 2.15
" pszenka prasowana	1.50— 1.75
" żytnia luzem	2.25— 2.50
" żytnia prasowana	1.75— 2.00
" owsiana luzem	2.25— 2.50
" owsiana prasowana	1.40— 1.65
" jęczmienna luzem	1.90— 2.15
" jęczmienna prasowana	4.25— 4.75
Siano	4.75— 5.25
" zwykłe prasowa-e	5.25— 5.75
" nadnoteckie luzem	6.25— 6.75
" nadnoteckie prasowane	

Ogólne uspособienie spokojne.
Ogólny obrót: 5706,5 tonn, w tem żyta 2869 tonn, pszenicy 1125 tonn, jęczmienia 908 tonn, owsa 110 tonn.

Komunistyczne manewry w Grecji

Z Grecji, komunikacyjnie odciętej od reszty świata, brak szczegółowych wiadomości o charakterze i przebiegu nowych wstrząsów społeczno-politycznych.

Ogłoszenie stanu wojennego w całym kraju, oraz rozwiązanie parlamentu, wreszcie wyposażenie gen. Metaksasa, wypróbowanego monarchisty, w rozszerzone uprawnienia wykonawcze z polecenia króla Jerzego II — wskazuje na poważny charakter wewnętrznej sytuacji Grecji. Gmachów publicznych, zakładów użyteczności publicznej, oraz szlaków komunikacji kolejowej i samochodowej, pilnuje wojsko.

Nadzwyczajne zarządzenia władz zostały wydane w odpowiedzi na strajk generalny, którego wybuch proklamowano na punkt północ z wtorku na środę. W uzasadnieniu do ogłoszonego stanu wojennego powiedziano, że zawieszają go się nad krajem dla sparaliżowania zbrodniczej działalności wywrotowych żywiołów, zmierzających do zmiany ustroju politycznego i społecznego państwa, rozprzężenia armii i wywołania walk bratobójczych. Jako organizatorzy przewrotu wskazani zostali wyraźnie komuniści.

Również w tłumaczeniu rozwiązania parlamentu znajduje się zwrot, że chodziło o utracenie zbyt wielkich wpływów partii komunistycznej. Ruchliwość agentów Kominternu na tym odcinku musiała widocznie być bardzo wielka i skuteczna, gdyż podczas niedawnych wyborów komuniści wprowadzili do parlamentu zaledwie 15 przedstawicieli przy dalszym składzie izby: 141 zwolenników Venizelosa i 144 antyvenizelistów.

Komuniści greccy, postulując nakażom wydanym na zeszłorocznym, jesienno-kongresie Kominternu w Moskwie, dążyli od szeregu miesięcy do stworzenia „frontu ludowego” na wzór francuskiego i hiszpańskiego, oraz przygotowanego ostatnio w Bułgarii. Wreszcie sprawy doszły tak daleko, że miało nastąpić połączenie socjalistycznych związków zawodowych ze skomunizowaną konfederacją pracy. Założenie socjal-komunistycznego „frontu ludowego” było przewidziane na specjalnym, na ten cel zwołanym kongresie.

W ateńskich kołach rządowych od dawna zwracano uwagę na wywrotową działalność komunistów w wojsku. Kronika zasądzonych żołnierzy i agitatorów na rzecz przewrotu komunistycznego w armii, była w minionych miesiącach bardzo obfita. Równoległe odbywała się propaganda wywrotowa w organizacjach społecznych. Wobec takiego stanu rzeczy i umysłów rząd króla Jerzego II zakazał odbycia socjal-komunistycznego kongresu.

Związki zawodowe z pod znaku dru-

giej i trzeciej Międzynarodówki ogłosiły w odpowiedzi strajk generalny. Dla rozszerzenia podłoża politycznego na ekonomiczne, wciągnięto również w grę, jak donosi paryski „Temps”, od dawna dyskutowaną sprawę obowiązkowego arbitrażu państwa w wypadku konfliktów zarobkowych, wykluczającym w praktyce swobodę strajków.

Przez ogłoszenie stanu wojennego strajk generalny został w zarodku stłumiony. Nie zapobiegł jednak wybuchowi krwawszych zająć o charakterze lokalnym, opanowanych szybko przez władze państwowe.

Utrącenie w porę niebezpieczeństwa przewrotu komunistycznego w Grecji,

uchroni, miejmy nadzieję, słoneczną Helladę od krwawych przeżyć, jakie teraz wyniszczają Hiszpanję.

Nie jest z pewnością przypadkiem, że atak komunizmu uderza równocześnie w dwóch punktach Morza Śródziemnego, na dwóch półwyspach. Próba komunistyczna w Grecji wypadła na chwilę, kiedy rosła niepowodzenia „frontu ludowego” w Hiszpanji. Reżyserja bolszewicka wybrała więc śpiesznie drugi punkt w Europie na rozpalenie pożogi, aby przez to odciążyć „towarzyszy” hiszpańskich i skłonić uwagę państw europejskich w nowym kierunku.

Komunistyczne manewry w Grecji siłą rzeczy musiałyby bowiem, w razie powodzenia, zaważyć na szali śródziemnomorskiego układu sił.

REJON WALK WKOŁO SARAGOSSY
Miejscowości zajęte przez powstańców wypisane są białymi literami, a miejscowości, w których są wojska rządowe — czarnymi.

Niemieckie okręty wojenne na wodach hiszpańskich

Gdańsk bez niezależnej prasy

Zawieszenie ostatniego pisma opozycyjnego

Prezydent policji zawiesił na przeciąg sześciu miesięcy — jak pokrótce donosiliśmy — dziennik „Danziger Volkszeitung”. Zawieszone pismo było organem katolików gdańskich i partii centrowej. „Volkszeitung” przed dwoma tygodniami zaczęła wychodzić codziennie. Poprzednio ukazywała się trzy razy tygodniowo. Z zawieszeniem „Danziger Volkszeitung” znika z Gdańska prasa niezależna. Obecnie wychodzą w Gdańsku już tylko pisma hitlerowskie.

Wobec ostatnich zarządzeń senatu niema absolutnie nadziei, aby którekolwiek z pośród czterech zawieszonych pism ukazało się przed upływem 6 miesięcy. Wszystkie pisma zostały zakazane na takiz przeciąg czasu.

Jeśli na przestrzeni tego czasu nie

zajdzie w Gdańsku jakaś zmiana, jeśli nie nastąpi coś, co by zmusiło senat do zaprzestania rządzenia się bez oglądania się na konstytucję, to można teraz być pewnym, że w Gdańsku nie dojdzie do głosu prasa niezależna. Normalnie bowiem po zakazie pisma z trudnością mogą wydać kilka tylko numerów, aby „zasłużyć” na nowy zakaz.

W kołach hitlerowskich utrzymują, że teraz senat zabierze się do prasy polskiej, do zakazywania rozpowszechniania tych pism polskich, które piszą nie po linii życzeń władz gdańskich.

Przeprosiny krakowskiego „Codziennego Kurjera Ilustrowanego” zachęciły władze gdańskie do usunięcia z Gdańska także niezależnej prasy polskiej.

Komisarz Sokół w Gdyni

w ocenie wyroku sądu apelacyjnego

Przebieg procesu red. „Pielgrzymia” o zniesławienie komisarza rządu w Gdyni, p. Sokola, jest dokładnie znany szerszej opinii publicznej. Sprawa ta znalazła szeroki odzew i należytą ocenę w opinii najszerszych kół społeczeństwa.

W Gdyni znalazło się jednak pismo p. n. „Torpeda”, które usiłuje sprawę przerobić na „atak”, rzekomo przypuszczony przez obóz narodowy na p. Sokola. Redaktorzy „Torpedy”, stojący blisko p. Sokola, ubolewają nawet nad tem, że „napaść” miała miejsce w „Pielgrzymie”, a nie w formie poważnego artykułu — w „Kurjerze Poznańskim”...

Aby wykazać, że twierdzenia „Torpedy” są zwiżdzeniami, warto przytoczyć tylko kilka ustępów z pisemnego uzasadnienia wyroku sądu apelacyjnego. Cytujemy z umotywowania wyroku skazującego redaktora „Pielgrzymia”, z tego wyroku, który zdaniem przyjaciół p. Sokola całą akcję „przygwoździł”. Oto dosłownie „przygwoździł” sądu apelacyjnego:

„Postępowanie świadka Sokola było o tyle nieogłędne, że piastując urząd wysoce odpowiedzialny i bardzo eksponowany, pozwolił na takie działanie swej żony i brał w nich sam taki udział, że dał tem powód do plotek i pogło-

sek, poddających w wątpliwość jego czyste ręce, co połączone było z poważną szkodą dla powagi państwa i to w mieście, o takim znaczeniu jak Gdynia.

„Świadek Sokół, używając urzędnika komisariatu rządu Wilczyńskiego do przeprowadzania oficjalnych rozmów imieniem Komisariatu z właścicielami terenów na temat parcelacji i zabudowy, nie powinien był używać tegoż Wilczyńskiego do jednoczesnego pertraktowania imieniem swojej żony o prywatne kupno parceli; takie bowiem połączenie funkcji, mogło spowodować podejrzenia, że komisarz rządu, czy też jego żona, chcą uzyskać przy tej sposobności jakąś korzyść materialną.

„Okoliczności te są nie bez znaczenia dla kwestji wymiaru kary, gdyż artykuł oskarżonego nie był wyssaną z palca napaścią, lecz odzwierciedleniem panującej w Gdyni opinii o tej sprawie, opartej na niesprawdzonych zarzutach, dla powagi państwa wysoce szkodliwych, wywołanych nierozważnym postępowaniem p. Sokola i jego żony.” (podkreślenia nasze — red.)

Sąd apelacyjny nie oparł swego wyroku na zeznaniach komisarza Sokola, złożonych przed sądem w Gdyni, który wydał wyrok, opiewający na jeden rok więzienia i 500 zł grzywny.

P. Sokół zeznał, że na zakupionej parceli chciał postawić „jednorodzinny domek”. W Gdyni wiadomo, że okolica, w której leży parcela, jest przeznaczoną na zwartą zabudowę, na dzielnicę reprezentacyjną miasta. Sąd apelacyjny w umotywowaniu uznał to zeznanie p. Sokola jako „szczególnie niewiarogodne”.

Tyle z ustaleń sądu.

Nie jest sprawą obozu narodowego troszczyć się o konsekwencje, jakie zapewne spadną na p. Sokola. Ci, którzy stale głoszą, że są wyznawcami zasady uszanowania powagi państwa, muszą wiedzieć teraz, kto w Gdyni postępował tak, że powaga państwowej została narażona na szwank. Osoby te są wyraźnie wskazane w wyroku sądu apelacyjnego, który po raz drugi rozpatrzył sprawę.

E. P.

Nie chcę służyć rządowi destrukcji

Wczoraj już donosiliśmy o oświadczeniu don Adolfo Perez-Caballero, sekretarza poselstwa hiszpańskiego w Warszawie, pełniącego funkcje przedstawiciela Hiszpanji w Polsce w zastępstwie nieobecnego posła, o oddaniu się warszawskiej placówce dyplomatycznej do dyspozycji rządu powstańczego w Burgos.

Na zapytanie, co skłoniło p. Perez-Caballero do wypowiedzenia posłuszeństwa rządowi madryckiemu, odpowiedział on co następuje:

„Czynię to z głębokiego wewnętrzniego przekonania, — nie mogłem bowiem nadal podlegać rządowi marksistów, rządowi destrukcji.

„Decyzję powziąłem już przed kilku dniami. Wczoraj wysłałem oficjalne radiogramy w tej sprawie do Madrytu i Burgos. Dziś wobec rządu madryckiego jestem „buntownikiem”. Tak, jestem nim. Ale tylko wobec władz madryckich.

„Poddaję się rozkazom powstańczego gen. Cabanellos, a mój radiogram skierowany do niego, kończę słowami: „Viva Espana” — Niech żyje Hiszpanja”.

GEN. METAKSAS

DZIAŁ GOSPODARCZY

Podstawy organizacyjne kas kredytu bezprocentowego

Zainteresowanie naszych kół gospodarczych akcją zakładania chrześcijańskich kas kredytu bezprocentowego dla handlu i rzemiosła staje się coraz żywsze. Jednak ciągle jeszcze nikłą jest znajomość podstaw organizacyjnych tego rodzaju użytecznych instytucji. Wobec tego warto będzie streścić najważniejsze postanowienia statutowe i organizacyjne założonej w lipcu r. b. kasy kredytu bezprocentowego dla rzemiosła w Warszawie:

1) Organizacja działa na podstawie prawa o stowarzyszeniach, gdyż nie posiada cech zarobkowych.

2) Członkowie organizacji dzielą się na: a) wspierających — opłacających regularnie składki miesięczne w wysokości najniższej 1 zł i posiadających głos decydujący w zarządzie organizacji, a nie mających prawa korzystania z jej usług; b) zwyczajnych — opłacających zredukowane składki miesięczne w wysokości 20 groszy i posiadających prawo korzystania z usług organizacji oraz partycypujący w kontroli jej działalności. Członkami wspierającymi mogą być osoby fizyczne i prawne bez żadnych ograniczeń, podczas gdy członkami zwyczajnymi mogą być jedynie rzemieślnicy, zatrudniający nie więcej, niż dwie osoby najemne, oraz chałupnicy.

3) Kapitały powstają: a) ze składek członkowskich, b) z darowizn, c) z lokat terminowych, nieoprocentowanych. Lokaty nie mogą przewyższać sumy kapitałów, powstałych ze składek członkowskich, darowizn i subwencji. Kapitały nie mogą być używane na koszty handlowe organizacji.

4) Cel i środki działania: celem organizacji jest przyjąć z pomocą materialną najuboższym warstwom rzemiosła, a do tego celu zmierza ona przez udzielanie członkom zwyczajnym pożyczek pieniężnych na wyjątkowo dogodnych warunkach, w zasadzie bezprocentowych, przy pobieraniu minimalnych opłat na koszty manipulacyjne.

5) Organizacja instytucji: kasy bezprocentowego kredytu rzemiosła chrześcijańskiego w zasadzie są instytucjami o charakterze lokalnym, ale łączą się w związki, który będzie spełniał rolę koordynatora poczyniań. Zarząd stowarzyszenia składa się w zasadzie z 9-ciu członków, z których 6-ciu musi być członkami wspierającymi.

Krótkie informacje gospodarcze

— W „Monitorze Polskim” z dn. 1 sierpnia ukazało się obwieszczenie min. skarbu, mocą którego następujące przedsiębiorstwa bankowe zostały uprawnione do handlu zagranicznymi środkami płatniczymi: 1) K. K. O. m. Gdyni, 2) K. K. O. m. Cieszyńska, 3) K. K. O. pow. lublińskiego, 4) Miejska Komunalna Kasa Oszczędności we Lwowie.

— Honorowy konsul polski w Yokohamie, Tosiđziro Watanabe, zorganizował polsko-japońską izbę handlową. Adres izby: Watanabe Bank, Motohama-cho, 1-chome, Yokohama.

— We Wschodniej Syberii odkryto nowe pokłady miedzi i węgla kamiennego. W zachodniej Syberii natrafiono na rudy rteci. W południowym okręgu uralskim stwierdzono obecność rud wolframowych. W okręgu Leny znaleziono pokłady ołowiu z zawartością 25 proc. metalu. W okolicy stacji Igren natrafiono na rudę niklową.

— Przed paru dniami zawarty został układ sowiecko-angielski, na którego podstawie W. Brytania gwarantuje Sowietom kredyt w wys. 10 milionów funt. przeznaczony na spłatę poczynionych przez Sowietów w Anglii od września 1937 r. zakupów towarów.

— Szwajcaria posiada obecnie 8.185 przedsiębiorstw przemysłowych, które zatrudniają ogółem przeszło 310.000 robotników. Najbardziej uprzemysłowionymi kantonami są kanton Zurych, Berno, Argau, Solothurn, Neuenburg, Bazylea, Waadt i Genewa.

— Przed kilku laty założony został Instytut odrodzenia przemysłowego we Włoszech (I. R. I.) w celu przejścia od prywatnych banków ich udziałów w przedsiębiorstwach przemysłowych. Z ogłoszonych obecnie cyfr okazuje się, że Instytut w r. 1935 i w pierwszej połowie b. r. ulokował w rękach finansistów i przemysłowców akcje, przyjętych od banków, na sumę 3 miliardów lirów.

— 9 największych fabryk drożdży w Jugosławii utworzyło kartel, który ustalić ma wysokość produkcji oraz regulować sprzedaż, ceny i warunki sprzedaży.

— Dochód społeczny Stanów Zjednoczonych wyniósł w r. ub. 52,5 miliardów dolarów wobec zaledwie 32,5 miliardów dol. w r. 1932, który był rokiem największego napięcia kryzysu, oraz 81 miliardów dol. w r. 1929 — okresie największego nasilenia „prosperity”. Dochód społeczny na r. b. oceniany jest na 60 albo i więcej miliardów dolarów. Zaznaczyć należy, że w r. ub. suma wypłaconych dywidend była wieksza o 2 proc. niż w 1934 r., zarobki robotnicze zaś — o 7 proc.

ymi, a 3 musi być członkami zwyczajnymi. Zarząd konstituuje się sam, jednak prezes, jego zastępca oraz skarbnik i jego zastępca muszą być członkami wspierającymi. Komitet kredytowy jest organem opiniodawczym dla zarządu, a w skład jego wchodzi: 2 członków zarządu, 2 członków z wyboru walnego zgromadzenia, przedstawiciela właściwej terytorjalnie izby rzemieślniczej oraz delegaci tych instytucji prawa publicznego, które w okresie 3 lat poprzedzających, przyznały bezzwrotne subwencje. Naturalnie, obok powyższych, funkcjonują normalne organy, jak walne zgroma-

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Ustawodawstwo gospodarcze.** Ukazał się nr. 59 Dziennika Ustaw R. P. z datą 5 sierpnia br. Ogłoszone w nim m. in. następujące rozporządzenia o charakterze gospodarczym: rozp. rady ministrów z dn. 25 lipca r. b. o warunkach i sposobie koncesjonowania domów skladowych (poz. 434); rozp. rady ministrów z dnia 25 lipca r. b. o zmianie rozp. z dnia 27 grudnia 1933 r. w sprawie ubezpieczenia od wypadków drobnych producentów rolnych i ich rodzin na obszarze woj. poznańskiego i pomorskiego oraz górnośląskiej części woj. śląskiego (poz. 435); rozp. min. skarbu z dnia 21 lipca r. b. o zmianie statutu Banku Gospodarstwa Krajowego (poz. 436); obwieszczenie min. skarbu z dnia 10 lipca r. b. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozp. Prezydenta R. P. z dn. 30 maja 1924 r. o połączeniu (fuzji) państwowych instytucji kredytowych w Bank Gospodarstwa Krajowego (poz. 438).

(k) **Nieznaczna nadwyżka budżetowa w lipcu.** Tymczasowe zamknięcia rachunków budżetowych za lipiec r. b. wykazują dochody w kwocie 177,8 milj. zł i wydatki w kwocie 177,1 milj. zł. Nadwyżka dochodów nad wydatkami wynosi 714 tys. zł. Wyniki gospodarki budżetowej za okres od marca do sierpnia r. b., a więc za 4 miesiące bieżącego okresu budżetowego, wyrażają się zatem nadwyżką w sumie 1,8 milj. zł.

(k) **Sytuacja waluty francuskiej pogarsza się.** Na wczorajszych giełdach walutowych ujawniło się dalsze napięcie na rynku francuskim, które wyraziło się w bardzo wysokich kursach szeregu walut obcych. Zwyczajka ta przerzuciła się, oczywiście, i na inne giełdy europejskie. Notowania paryskie dewiz na Zurych oraz na Amsterdam pozwalają przypuszczać, że odbywa się już odpływ złota z Francji do Szwajcarii i Holandji.

(k) **Bilans Banku Polskiego za trzecią dekadę lipca.** W ciągu trzeciej dekady lipca zapas złota w Banku Polskim wzrósł o 0,3 milj. zł do 365,9 milj. zł, natomiast stan pieniędzy zagranicznych i dewiz spadł o 1,1 milj. zł do 8,3 milj. zł. Suma wykorzystanych kredytów wzrosła o 18,3 milj. zł do 817,6 milj. zł. Zapas polskich monet srebrnych i bilonu zmniejszył się o 20,1 milj. zł do 28,1 milj. zł. Pozycja „inne aktywa” zwiększyła się o 3,8 milj. zł do 162,8 milj. zł, pozycja zaś „inne pasywa” wzrosła również o 1,1 milj. zł do 328,2 milj. zł. Natychmiast płatne zobowiązania spadły o 33,6 milj. zł do 175,3 milj. zł. Obieg biletów bankowych — w wyniku wyżej omówionych zmian — wzrósł o 34,0 milj. zł do 998,4 milj. zł. Pokrycie złotem wynosi 33,75 proc.

(k) **Obrót towarowy portu gdynińskiego w lipcu b. r.** przedstawiał się następująco (w tonnach — w nawiasie dane za czerwiec r. b.): ogólny obrót zamorski łącznie z obrotem przybrzeżnym oraz z obrotem drogą wodną z wnętrzem kraju — 637.536,7 (564.632,2), w tem: obrót zamorski 627.959,8 (554.717), obrót przybrzeżny 1.566,3 (3.578,2), obrót drogą wodną z wnętrzem kraju 8.000,6 (6.337). Z ogólnej sumy obrotu zamorskiego przypada na przywóz 109.480 (88.766,1) na wywóz zaś 518.479,8 (465.950,9). W obrocie przybrzeżnym na przywóz przypadło 48 t., na wywóz zaś 1.518,3 t. Z obrotu drogą wodną z wnętrzem kraju na przywóz przypadło 2.433,9 t. na wywóz zaś 5.566,7 t. Obroty portu gdynińskiego w lipcu były znacznie wyższe niż w czerwcu.

(k) **Z Centralnego Związku Średniego i Drobnego Przemysłu.** Naczelna reprezentacja średniego i drobnego przemysłu przetwórczego pod nazwą Centralny Związek Średniego i Drobnego Przemysłu, mająca swe biuro przy ul. Czackiego 3/5 w Warszawie, rozwija się stale, acz powoli, obejmując obecnie 15 organizacji branżowych. Wzmocnienie prestiżu, jak i poważne powiększenie użyteczności usług Związku, nastąpiło wskutek przyznania Związkowi prawa opinowania podań o zezwolenia na przywóz towarów zagranicznych. Natomiast pismo Centralnego Zw. p. t. „Przemysł Polski” przestało wychodzić już od kilku miesięcy. (1)

dzienie, komisja rewizyjna i sąd polubowny.

Odpowiedzialność: stowarzyszenie odpowiada za swoje zobowiązania całym swoim majątkiem, jego członkowie są odpowiedzialni wobec stowarzyszenia, nie są jednak odpowiedzialni wobec osób trzecich za długi stowarzyszenia.

Na zakończenie jeszcze pokrótce o programie kredytowym: a) wysokość kredytu na jeden warsztat: od 25 do 200 zł; b) sposób spłaty: w ratach dwutygodniowych; c) wysokość rat: nie przekraczającego przeciętnego zarobku dziennego pożyczkobiorcy; d) koszt uzyskania kredytu nie wyższy jak 1 proc. (na manipulację); e) zabezpieczenie: weksel kaucyjny z jednym żyrem; f) podstawa udzielania pożyczki: wykazanie się pożyczkobiorcy koniecznością spłacenia zobowiązania, związanego z procesem produkcji.

Domy skladowe

W nr. 59 Dziennika Ustaw R. P. z dnia 5 sierpnia br. ukazało się rozporządzenie rady ministrów o warunkach i sposobie koncesjonowania domów skladowych, wchodzące w życie z dniem ogłoszenia.

Rozporządzenie wprowadza jako novum przepis, że minister przemysłu i handlu może w razie potrzeby mianować do domów skladowych swych delegatów, którzy mają prawo przeglądania księgowości przedsiębiorstwa i wstępu na jego teren. Ponadto dom skladowy jest obowiązany udzielać min. przemysłu i handlu na jego żądanie wszelkich informacji, dotyczących się przedsiębiorstwa. W ten sposób zapewniony został nadzór i kontrola władz nad domami skladowymi.

Koncesyj na otwarcie i prowadzenie domu skladowego udziela minister przemysłu i handlu wg. swobodnego uznania. Jeśli dom skladowy ma przyjmować na skład wytwory gospodarstw wiejskich i przemysłu rolnego, to koncesji udziela min. przemysłu i handlu w porozumieniu z min. rolnictwa i reform rolnych.

Podanie o udzielenie koncesji należy wnieść do ministerstwa przemysłu i handlu za pośrednictwem wojewódzkiej władzy administracyjnej, na której obszarze zamierzone jest prowadzenie domu skladowego. Jeżeli dom skladowy ma być prowadzony na terenie portu gdynińskiego, to podanie należy złożyć za pośrednictwem urzędu morskiego w Gdyni.

Ubiegający się o udzielenie koncesji powinni udowodnić, że posiadają kapitał potrzebny do prowadzenia domu skladowego lub że mają możność uzyskania takiego kapitału.

Na zabezpieczenie wszelkich pretensyj do domu skladowego z tytułu prowadzenia przedsiębiorstwa, koncesjonariusz składa odpowiednią kaucję. Wysokość jej ustala każdorazowo min. przemysłu i handlu.

W razie ciężkiego lub dwukrotnego naruszenia przez koncesjonariusza obowiązujących przepisów, min. przemysłu i handlu może cofnąć koncesję.

Domowi skladowemu nie wolno dokonywać na własny lub cudzy rachunek innych czynności handlowych co do rzeczy, które koncesja pozwalała przyjmować na skład. Wolno mu jednak udzielać zaliczek na złożone rzeczy.

Rozporządzenie omawiane posiada poważne znaczenie dla uregulowania sprawy domów skladowych w Polsce, gdyż domy skladowe, istniejące w chwili wejścia w życie rozporządzenia, powinny przedstawić ministrowi przemysłu i handlu do dn. 1 października 1937 r. projekty regulaminu, dostosowane do przepisów kodeksu handlowego i rozporządzenia wyżej omawianego.

Judaica gospodarcze

Ostrzeżenie

Mimo stałych apelów, skierowywanych do całego polskiego społeczeństwa, aby nie popierać firm żydowskich przy zakupach i w ogóle Żydów przy wszelkiego rodzaju akcji gospodarczej, spotykamy się z wypadkami łamania obowiązku solidarności narodowej w tej dziedzinie. Posiadamy szereg imiennie wymienionych firm i nazwisk osób, popierających w swojej działalności handlowej Żydów. Otrzymujemy dość obfity i udokumentowany materiał w tej sprawie od czytelników, domagających się publikowania firm i osób, które popierają Żydów.

Ze swej strony kierujemy narazie ostrzeżenie pod adresem: 1) znanych nam osób i firm, kupujących w żydowskiej firmie materiałów budowlanych; 2) znanej wielkiej polskiej fabryki kosmetyków w Poznaniu, oddającej przedstawicielstwa swojej firmy w wielu miejscowościach w województwach centralnych i w Małopolsce Żydom; 3) popularnych wydawnictw kupiecko - przemysłowych w Poznaniu, zamieszczających ogłoszenia znanych w całej Polsce jawnych krajowych firm żydowskich, zmierzających do zdobycia rynku wielkopolskiego.

Ostrzeżeniem powyższym pragniemy unikać narazie przykrej konieczności imiennego wymieniania firm i osób, zapominających o obowiązkach solidarności gospodarczej polskiego społeczeństwa i o ofiarach, położonych w walce z zalewem żydowskim.

STRONICTWO NARODOWE

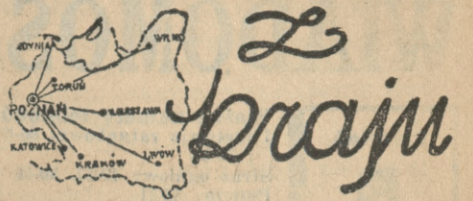
KOŁO ŁAZARZ

Zebranie plenarne w czwartek, 6. bm. w sali p. Smoczyka, ul. Marsz. Focha 70, godz. 20.

KOŁO OSIEDLE

Zebranie plenarne w czwartek, 6. bm. w sali, przy ul. Czarniejewskiej 27, godz. 20.

Dla mas żydowskich wybiła godzina opuszczenia Polski

B. poseł Grynbaum, przebywający obecnie stale w Palestynie, z okazji swojego pobytu w Polsce, podzielił się z dziennikarzami żydowskimi swoimi uwagami na temat położenia Żydów w Polsce i w świecie. „Warszawski Dziennik Narodowy” omawia wypowiedzi p. Grynbauma w następujący sposób:

Pobyt w Palestynie otrzeźwia umysły Żydów. Biorąc udział w normalnej pracy narodowej na ziemi swych ojców, zaczynają oni trafniej i realniej oceniać kwestję żydowską w krajach diaspory, niż politycy żydowscy w tej diasporze mieszkający.

Ostatnio słyszeliśmy na konferencji prasowej z ust b. posła Grynbauma szereg uwag, które uderzyły nas niespodziewanie trzeźwym ujęciem kwestji żydowskiej w Polsce. A trzeba pamiętać, że p. Grynbaum zajmuje w Agencji Żydowskiej stanowisko dyrektora departamentu (zdaje się: imigracyjnego), jest więc jakby ministrem tworzącej się „siedziby narodowej żydowskiej w Palestynie”. Jest wybitną figurą w sjonizmie.

Nie będziemy streszczaali jego wywodów o postępie kolonizacji żydowskiej i o obecnej rewolcie Arabów. Tu p. Grynbaum powiedział rzeczy przeważnie znane. Wiadomo, że mieszka w Palestynie już około 400 tys. Żydów, t. j. 30 procent ludności, że w ostatnich trzech latach przybyło ich legalnie 135 tys. (z nielegalnymi 150 tys.) a w samym roku 1935 ok. 63 tys. O napływie kapitałów świadczy cyfra 16 milj. funtów wkładów w bankach palestyńskich w r. 1935.

Wobec niewątpliwych korzyści gospodarczych, jakie napływ Żydów Palestynie przynosi także tubylczym Arabom, co należy sądzić o (trzeciej już od r. 1919) rewolcie Arabów? W ocenie tej motywów p. Grynbaum popełnia błąd, który tłumaczymy sobie jego bezpośrednim udziałem w walce i wynikającą stąd trudnością obiektywnej oceny przeciwnika.

P. Grynbaum rewoltę przypisuje ambicji „klasy panującej”, złożonej z właścicieli ziem, duchownych i inteligentów.

Imigracja Żydów zagraża panowaniu tej klasy, broni się więc ona, organizując strajki i sabotaże. W ocenie tej brzmi echa marksizmu, według którego każdy ruch narodowy jest przejawem „egoizmu klasowego burżuazji”. W gruncie rzeczy ruch palestyński jest naturalnym odruchem nacjonalizmu arabskiego, który broni arabskiego charakteru kraju. Jesteśmy obecnie świadkami wielkiego wzrostu nacjonalizmu we wszystkich krajach arabskich: w Syrii, w Iraku, w Arabji Saudyjskiej, w Jemenie. Ten renesans narodowy nie mógł ominąć i Palestyny, a imigracja żydowska odegrała tam rolę drożdży, przyspieszających potężnie ferment.

I u nas także żydowscy publicyści widzą w antysemityzmie jedynie próbę „kapitalizmu” uratowania się przez odwrócenie uwagi mas od rewolucji społecznej na Żydów. A tymczasem antysemityzm i nacjonalizm są ruchami masowymi i demokratycznymi.

W dalszym ciągu wskazuje p. Grynbaum na dokonującą się przemianę stosunku społeczeństwa polskiego do handlu.

Dokonuje się w Polsce — mówi — nobilitacja straganu. Dawniej nie było możliwe, by emerytowany pułkownik otwierał sklep, a żona wachmistra zasiadała przy straganie. Teraz walczy się o stragany w Polsce. Jest coraz ciśnień. Musimy więc odejść. Dla wielkich mas żydowskich wybiła godzina egzodusu. Nie boimy się stwierdzenia tego faktu.

Dokąd Żydzi pójdą? Do Ameryki? Ależ i tam będzie coraz ciśnień i tam także zacznie się — jak w Polsce — wypieranie Żydów. Jedyne rozwiązanie — to siedziba narodowa.

Oczywiście nie da się zgromadzić wszystkich Żydów w Palestynie. Ale stworzenie siedziby narodowej będzie rozwiązaniem kwestji żydowskiej, jak niepodległość Polski załatwiła kwestję polską. Pozostaną pewne ilości Żydów w diasporze, jak obok państwa polskiego istnieje diaspora w Niemczech, Francji, Czechosłowacji i t. d. Ustanie jednak nienawiść, unormalizują się stosunki.

Przez wytworzony splot warunków — mówi dalej p. Grynbaum — staje się antysemityzm wielką siłą. Siła ta idzie dzisiaj na usługi ruchów wstecz-

nych, sprzecznych z rozwojem narodu (oczywiście, żydowskiego — przyp. red.) W ten sposób antysemityzm zagraża bezpieczeństwu narodów i pokojowi. Jest maczugą w rękę każdego, kto hamuje postęp. Chcemy uwolnić narody europejskie od tego przekleństwa!

Czy wobec tego — konkluduje p. Grynbaum — interes Żydów w tworzeniu siedziby żydowskiej nie jest zgodny z interesem świata i czy nie jest bardziej decydującym, niż interes arabski? Sprawa nasza jest słuszna, gdyż rozwiązuje szereg problemów.

Gdyby nawet w Polsce, stwierdza p. Grynbaum, przyszedł rząd robotniczo-włościański, to jednak emigracja nie da się powstrzymać. Emigracja daje Polsce ogromną ulgę. Bez niej byłoby w Polsce 5 lub 6 milionów Żydów. Przez emigrację robi się szerzej, nie tak ciasno. Dziś toczy się przecież walka o placówki pracy.

Inny dziennikarz żydowski zauważył: W Niemczech panuje antysemityzm, choć Żydzi tworzą zaledwie 1 procent ludności. Czy więc antysemi-

tyzm pozostaje w związku z ilością Żydów w danym państwie?

Gdyby Żydzi byli rozproszeni równomiernie po całych Niemczech — odpowiedział p. Grynbaum — to nie można byłoby przeciw nim wzniesić nienawiści. Trzeba jednak uwzględnić, ilu tam Żydów było w wyzwolonych zawodach, ilu w zamożnej burżuazji, w kierowniczych warstwach. A właśnie procent w tych ośrodkach decyduje o stosunku otoczenia do Żydów.

Wiadomo, że w wymienionych przez p. Grynbauma warstwach procent Żydów w Niemczech był niesłychanie wysoki.

Idea p. Grynbauma winni przejąć przedewszystkiem publicyści żydowscy w Polsce. Winni oni przestać bać o demonicznej złośliwości antysemitów, o wysuwaniu straganu jako odtrutki na dążenie do reformy rolnej, o katastrofie gospodarczej, jaka czeka Polskę na wypadek odejścia Żydów. Nawet gdyby w Polsce był rząd robotniczo-włościański, proces obecny trwać będzie. Jest on fatalnością dziejącą. Nikt go nie odwróci.

Z HISPANJI!

Na przedmieściach Madrytu buduje się już zasieki i rowy strzeleckie.

Sensacyjny proces przeciw żydowskim kupcom

Żydowskie kluby poselskie i senatorskie wydały odezwę do społeczeństwa żydowskiego, nawołując je do wyrażenia żalu z powodu wyroku wydanego przez radomski sąd okręgowy w sprawie przytyckiej.

Jak donosi „Gazeta Polska“ w związku z tą odezwą Żydzi, właściciele sklepów w miasteczku Włodzimierz, manifestacyjnie zamknęli sklepy na jeden dzień, zajmując w ten sposób stanowisko krytyczne w stosunku do wyroku w sprawie przytyckiej.

Prokurator dopatrzył się w tem postępowaniu niedozwolonej manifestacji przeciw wyrokowi i sporządził akt oskarżenia przeciwko wszystkim sklepikarzom włodzimierskim z art. 127 k. k., mówiącego o zniewadze sądu i władz państwowych.

Termin masowego procesu będzie wkrótce wyznaczony. Obrońca oskarżonych sklepikarzy, adw. Rotfeld, opiera się na tezie, że krytyka wyroku nie jest dopuszczalna w świetle kodeksu karnego, jednak wolno wyrażać uczucia, chociażby zmartwienia z powodu zapadłego w sądzie państwowym wyroku.

DO DZISIAJ ZEBRALIŚMY 71 409,84 ZŁOTYCH

Składki na samolot „Chrobry“

W dalszym ciągu wpłynęły do administracji naszej następujące składki na samolot „Chrobry“:

Towarzystwo Przemysłowe „Sobiecki“ w Poznaniu, prawy brzeg	
Warty, III rata	10,—
Włodz. Dworzacek	3,—
Jan Kalifa, Kłodno	1,—
Marja i Helena Nowaczyńskie — Głazewo	10,—
Karol Blasel, Nowe Miasto n/W.	150,—
Janka i Marylka Wichrowskie — Krobia	2,—
Józef Wichrowski, Krobia	3,—
Związek Hallerczyków, placówka Ostrów	5,—
Powiatowy Cech Stolarski w Goścyniu	25,—
Marja i Julian Wojtkowscy, Poznań, Rybaki 18	3,—
Filistrowie Pozn. Akademickich Korporacji Związkowych w Gdyni w rozumieniu narodowo-patriotycznego celu, z wezwaniem wszystkich Kół filisterskich do solidarnego zadokumentowania walorów wychowania korporacyjnego, I rata	21,50

Stronnictwo Narodowe, koło Trzemeszno, zebrało: Roch Adamski	0,50,
Miecz. Brzeziński	0,50,
Teofil Brewka	0,50,
Józef Domagalski	0,50,
Walenty Dudziak	0,50,
Feliks Gralik	2,—,
Czesław Giemza	0,50,
Wojciech Kajetaniak	1,—,
Jan Koźmiński	0,50,
Wład Mizgalski	0,50,
Adam Maniecki	1,50,
Andrzej Marchewicz	5,—,
Derek	1,—,
Wacław Maciejewski	0,50,
Wład. Rafiński	1,—,
Lud. Nowicki	0,50,
Wład. Nadolny	0,50,
mec. Zygmunt Jesionowski	5,—,
Andrzej Szymkowiak	1,—,
dr. Jan Wojciechowski	5,—,
Jan Wolff	3,—,
Michał Zieliński	0,50,
Szymon Wolniak	0,50,
Adam Wiechciński	0,50,
Wojciech Brzeziński	0,50,
Ludwik Dytkiewicz	1,—,
razem	34,—

Razem z poprzednio pokwitowanymi 64 488,38

Zdeklarowan o wypłacić: 6 921,46

Razem wpłacono, zadeklarowano i uchwalono wypłacić: 71 409,84

TROSKI I KŁOPOTY NASZYCH RYBAKÓW

Rybaczy morscy, którzy posiadają kutry motorowe, wyjeżdżają ostatnio na połowy tylko raz lub dwa razy na tydzień, gdyż nie mogą znaleźć odbiorców na swe normalne połowy. Rybaczy uskarżają się poza tem słusznie na brak aparatu handlowego, któryby potrafił rozprzedać złowione ryby w tak dogodnym okresie, jakim jest obecny sezon letniskowy na wybrzeżu. Należy przy tej sposobności nadmienić, że sami letnicy i turyści zwracają uwagę na tak nienormalne stosunki, tembardziej, że od szeregu lat powtarza się ta sama sytuacja bez zmiany. W krajach zachodnich, posiadających duże spożycie ryb morskich, właśnie w okresie letnim rozwija się intensywną propagandę za spożywaniem świeżych ryb morskich, jako produktu lekkostrawnego, dającego w każdej kuchni duże urozmaicenie. We Francji handlarzy roznoszą świeże ryby morskie od domu do domu i zajmują się nawet ich czyszczeniem. (ATE)

OSZUKANCA WYTWÓRNIA FILMOWA

Policja warszawska zlikwidowała szajkę oszustów, którzy nabierali naiwnych kandydatów i kandydatki na „gwiazdy“ filmowe. Zaczynało się od ogłoszeń w piśmie, zachęcających do nadsyłania zgłoszeń wraz z fotografiami celem stwierdzenia „fotogeniczności“. Załączyć trzeba było 1 złoty. Potem już „wybrani“ mieli przejść przeszkolenie drogą korespondencji, na co trzeba było wpłacić 10 złotych.

Policja zdemaskowała nabieraczy w osobach Józefa Radzika i Michała Rosenberga, których osadziła w areszcie.

Przy cierpieniach woreczka żółciowego i wątroby, kamieniach żółciowych i żółtaczce, naturalna woda gorzka Franciszka-Józefa znakomicie ułatwia trawienie. Zalecana przez lek. Tg 1369

RZEŻNIA MIEJSKA W ŁODZI

Zarząd miejski w Łodzi poczynił już kroki w celu przejścia do eksploatacji wyłączonej rzeźni miejskiej, która znajduje się obecnie w rękach prywatnych dzierżawców koncesyjnych, posiadających umowę o prowadzeniu rzeźni jeszcze z r. 1914. Ze względu na przygotowania do uruchomienia na terenie rzeźni giełdy mięsnej, władze miejskie prowadzą rokowania o wcześniejszą spłatę i wykupienie przedsiębiorstwa.

ROBOTY PUBLICZNE W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

Jak donosi ATE, Fundusz Pracy przyznał dodatkowe kredyty na roboty publiczne w woj. śląskiem na sumę blisko 4 milj. złotych. Kwota ta ma być zużyta na roboty przy regulacji rzek Brynicy, Wisły, Rudy, Rawy, Białej, Panwi i Iłownicy, oraz na budowę zapory wodnej na Brynicy, a następnie na regulację Białki pod Czechowicami i regulację Rawy. Z tych samych funduszy pokryte zostaną koszty dalszej budowy linii kolejowej: Rybnik — Żory — Pszczyna — Tychy — Bieruń, oraz roboty przy budowie dróg w powiecie katowickim i częściowo rybnickim.

ZWALCZANIE ANALFABETYZMU

W roku 1935 było wśród robotników fabryki nawozów sztucznych w Mościcach przeszło 200 analfabetów. Wówczas powstała tam sekcja kulturalno - oświatowa, której trzyletnia działalność, wspierana przez Polską Macierz Szkolną, wydała cenne rezultaty. Liczba analfabetów spada, a w ubiegłym roku 80 robotników otrzymało pierwsze szkolne świadectwa.

BUDOWA INSTYTUTU BALNEOLOGICZNEGO W KRAKOWIE

Obecnie rozpatrywane są plany budowy Instytutu Balneologicznego, który jak wiadomo ma stanąć w Krakowie. Na ten cel zebrało drogą składek 100.000 zł. Suma ta wydaje się mała, jeśli się zważy, że instytut ten, wzorowany na wrocławskim Instytucie Balneologicznym, będzie posiadał laboratorium, klinikę, sale i urządzenia do badań. (ATE)

ZWŁOKI BEZ GŁOWY

Na Wołyniu został dokonany napad na osiedle kpt. rezerwy Józefa Sikorskiego, któremu jednak udało się go odeprzeć, powitawszy rabusiów ogniem rewolwerowym. Krótko potem zaś znaleziono w pobliskim lesie zwłoki mężczyzny bez głowy. Przypuszczając z góry, że to jeden z uczestników napadu, który zginął lub został ciężko raniiony, a towarzysze chcieli uniknąć tego, żeby nie naprowadzić policji na ich ślad — władze wszelkimi sposobami starały się stwierdzić jego tożsamość i ostatecznie dokonały tego zapomocą odcisków palców. Był to niejaki Józef Kowalski i należał do bandy warszawskiej, która ostatnio przeniósła swoją działalność na Wołyn. Pozostałych członków bandy już również aresztowano.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Piątek | **Sobota**
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
 Kajetana w. | Cyrjaka m.
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
 Olecha św. | Niezamyśla

Słońca: wschód 4.21, zachód 19.34
 Długość dnia 15 godzin 13 minut
 Księżyc: wschód 20.45, zachód 10.11
 Faza: 4 dzień po pełni.

Sierpień

7

Piątek

Ważne numery telefonów:

Pogotowia ratunkowe: 66-66 i 55-55
 Straż ogniowa 19-57, 30-50
 Policja: 42-21
 Taksówki: Postój przy ulicy Grunwaldzkiej 77-72, przy Rynku Jeź. 77-08, przy ul. Marsz. Focha (narozu. Niegołęwskich 77-82, Pl. św. Piotra 49-80).
 Biuro Posańców: 28-36
 Pocztove biuro zleceń: 49-27
 Dokładny czas: 55-66

Stan wody: + 0,28 mtr.

NOCNY DYZUR APTEK

Śródmieście: Apt. św. Marcina, ul. Fr. Ratajczaka 12; Apt. pod Białym Orłem, St. Rynek 41; Apt. św. Piotra, pl. Świętokrzyski; Apt. przy Rynku Śródeckim 1. **Języce:** Apt. pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12. **Łazarz:** Apt. im. Matejki, ul. Matejki 1; Apt. Plucifskiego, ul. Marsz. Focha 72. **Wilda:** Apt. pod Koroną, G. Wilda 61. **Debiec:** Apt. przy ul. Debieckiej 6. **Solacz:** Apt. przy ul. Mazowieckiej 12. **Główna:** Apt. przy Krzyw. ul. Główna 19. **Staroleka:** Apt. miejscowa.

KRONIKA MIASTA POZNAŃ

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 6 sierpnia 1926 r.

Przybyli do Poznania amerykańscy ekserperi skarbowi z prof. Kemmererem na czele. Misja, w skład której wchodziło osiem osób, miała się zapoznać ze stosunkami gospodarczymi Wielkopolski i zaznajomić z potrzebami finansowymi dzielnicy zachodnich kraju. — Na posiedzeniu prezesów związkowych i cechowych uchwalono założenie Banku Rzemieślniczego. — Zmarł s. p. pułkownik Konstanty Adamowski, dowódca artylerii konnej III. dyw. kawalerii.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Całodzienne wystawienie Najśw. Sakramentu w kościele św. Marcina.** W piątek, 6 bm. całodzienne wystawienie Najśw. Sakramentu. Początek o godz. 7, o godz. 9 wotywa do Najśw. Serca Jezusa, o godz. 19.30 nieszpory, nabożeństwo do Najśw. Serca Jezusa i procesja. W czwartek, 6 bm. o godz. 21 „Godzina święta”.
 — **Ódpust św. Jana Vianney** w kościele parafialnym na Solaczu przypada na niedzielę, dnia 9 bm. Wstępne nieszpory w przeddzień (sobotę) o godz. 19 min. 30. W niedzielę wystawienie Najśw. Sakramentu całodzienne. Msze św. o godz. 8, 9, o 10.30 suma z procesją i kazaniem, ostatnia o godz. 12. Na zakończenie nieszpory z procesją i suplikacjami o godz. 17.

ZYCIE SOKOLE

— **Tow. Gimn. „Sokół” żeńs.** — Poznań XII (Śródmieście). Zebranie odbędzie się dn. 7 bm. o godz. 19.30 w lokalach Przewodnictwa Dzielnicy Wilkp. — Wskr. Zygmunta Augusta 10.

— **Druchny — druhowie gniazd poznańskich!** W niedzielę, dnia 9 bm. odbywa się w Swarzędzu zlot obwodowy, w którym obowiązkowo biorą udział wszystkie gniazda w Poznaniu i okolicy. Wycieczka piesza wyruszy o godz. 6.45 rano z Rynku Śródeckiego. Dla słabszej młodzieży będzie wóz do dyspozycji o tym samym czasie. Zbiórka w Swarzędzu punktualnie o godz. 8.15, do której winni stanąć wszyscy uczestnicy. Nie biorący udziału w wycieczce muszą tak wyruszyć, by być o wyżej wyznaczonym czasie w Swarzędzu. Obiad z kotła dla ćwiczących 20, dla niećwiczących 40 groszy; mło-

„SENORITA W MASCE”

najpiękniejsza sensacyjna komedia muzyczna wytw. „Paramount” na ogólne życzenie wyświetlana będzie dodatkowo jeszcze jeden raz a to: **w niedzielę, dnia 9 sierpnia o godz. 3 po południu w kinoteatrze „Słońce” po cenach zniżonych!**

„Seniorita w masce” cieszyła się wielkim powodzeniem. Nic dziwnego: film pulsuje życiem, a przed oczami widzów przesuwają się obrazy malowniczych fiest hiszpańskich... zadymionych spelunek, bogatych pałaców hildagów... Na tem barwnym tle przedstawiona jest miłość Hiszpanki do młodego Amerykanina. W rolach głównych ukażą się: **Gladys Swarouth**, śpiewaczka z „Metropolitan Opera” o wspaniałym głosie i świetnych warunkach zewnętrznych. **Gladys Swarouth** jest dziś jedną z najbardziej obiecujących gwiazd, której prasa amerykańska i filmowcy wróżą wielką karierę. Partnerem jej jest **John Boles**, jeden z najpopularniejszych aktorów filmowych. W rolach drugoplanowych ukażą się: **Charles Bickford**, **Grace Bradley**, **H. B. Warner**, **Don Alvarado**, oraz doskonała para komików **Herb Williams** i **Willie Howard**, którzy tworzą nowy „team” w rodzaju **Pata i Patachona**, czy **Flipa i Flapa**.

Film „Seniorita w masce” jest dozwolony dla młodzieży od lat 12.

Bilety po cenach znacznie zniżonych: **cały parter 50 gr., cały balkon 75 gr.,** są do nabycia w niedzielę **od 12 w południe** przy kasie III kinoteatru „Słońce”.

Apel do pań, gospodyń i pomocnic domowych

Wczorajsza kontrola przemysłowo-sanitarna na placu Sapiieżyńskim dała — jak to już pisaliśmy — sensacyjne wyniki. Władze stwierdziły mianowicie, że rynki poznańskie są wprost zalane zepsutym i bezwartościowym towarem spożywczym, sprzedawanym przez niesumienne handlarzy. Na targi nasze przywozi się nieraz mięso niekontrolowane sanitarnie, nieświeże, bądź podejrzanę o węgry i trychinę, nieświeże masło w dużych ilościach, względnie źle wygniecione, zepsute jaja z powodu wadliwej konserwacji, a także drób padły wskutek pomoru czy innej zarazy. 238 protokółów, sporządzonych w czasie od 5 — 10 rano na placu Sapiieżyńskim i przyległych ulicach świadczy aż nadto wymownie, że rynki poznańskie pozostawiają wiele do życzenia.

Czy w tych warunkach nie potrzeba tutaj współdziałania z władzami kontrolnymi naszych pań, gospodyń i pomocnic domowych, aby władze mogły położyć kres tym nieporządkom? Nikt nie zaprzeczy, że współdziałanie to jest konieczne. Przecież chodzi tu nietylko

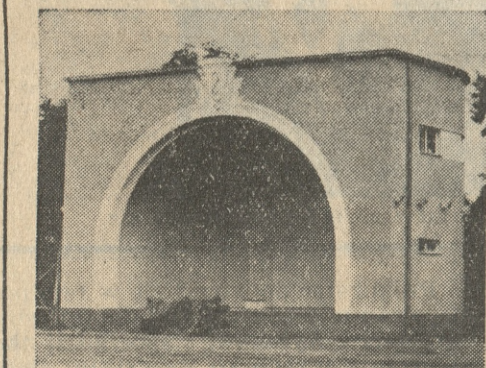
o zwalczenie nielegalnego handlu, przeważnie żydowskiego, ale również i o nasze zdrowie, zagrożone przez nieświeże lub zafałszowane środki spożywcze, sprzedawane przez nieuczciwych handlarzy bez świadectw przemysłowych.

W związku z powyższym musimy zwrócić się z apelem do naszych pań, gospodyń i pomocnic domowych, aby przy nabywaniu produktów żywnościowych na rynkach, zwracały baczniejszą uwagę, od kogo te produkty nabywają (każdy handlarz winien mieć tabliczkę z nazwiskiem i adresem). W razie stwierdzenia oszustwa, winno się niezwłocznie donieść o tem i przesłać podejrzanę produkty do wydziału przemysłowego lub sanitarnego zarządu miejskiego w ratuszu z dokładnym podaniem adresu sprzedawcy. Tylko przy takim współdziałaniu władze będą mogły zwalczyć nieuczciwy i niechlujny handel, uprawiany przez jednostki niegodne zajmowania się handlem i szkodzące dobremu imieniu polskiego kupiectwa. (sk)

dzień bezpłatnie. Wzywamy członków do licznego udziału w zlocie. Czolem! Zarząd i Naczelnictwo Okręgu Poznańskiego.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Muszla koncertowa** w parku Wilsona jest obecnie wykończona i przedstawia się pięknie w pośrednim oświetleniu przez około sto 40- i 60-watowych żarówek, ukrytych w ramach. Obecnie ustawia się pergole oraz trejaże, które dadzą muszli odpowiednie obramowanie i zwiążą ją architektonicznie z dalszym otoczeniem. Trejaże, wieczorem specjalnie oświetlane, będą obsadzone różami i

Tak wygląda teraz muszla koncertowa w Parku Wilsona

buśnie pnąciami się roślinami, jak klimatysami, glicyniami itp., których piękność ukaże się dopiero w przyszłym roku. — Przed muszla, pergolą i trejażami będą założone kwiatniki.

Przypuszcza się, że całość będzie gotowa — jak już pisaliśmy — dopiero około 20 bm. Do tego czasu będą też ustawione gustowne nowe ławki przed muszla, oraz będzie ukończony umeblowanie muszli, składające się z krzeseł i pulpity. (pt.)

— **„Tydzień Miłosierdzia”.** Tegoroczny „Tydzień Miłosierdzia”, organizowany przez kościelny instytut „Caritas”, odbędzie się od 4—11 października pod protektorem J. Em. ks. Kardynała-Prymasa oraz wojewody poznańskiego.

Zadaniem „Tygodnia Miłosierdzia” jest propaganda miłosierdzia chrześcijańskiego przez wykłady, akademje i wieczornice, oraz zgromadzenie fundusów na akcję charytatywną. Wszelkiej informacji udziela instytut „Caritas”, św. Marcina 8.

— **„Powstaniec Wielkopolski”,** nowy dwutygodnik, organ publikacyjny najstarszych wielkopolskich towarzystw powstańczych, jest do nabycia we wszystkich miastach Wielkopolski, Pomorza i Śląska w kioskach kolejowych „Ruchu”. Cena egzemplarza 20 gr.

— **Wenta na potrzeby kościoła w Puszczykowie,** z powodu niepogody została odłożona. Wenta odbędzie się w niedzielę, 9 sierpnia w ogrodzie p. Mandlowej w Puszczykowie.

— **Doniesienie na nieuczciwego handlarza zrobione.** Jak już donosiliśmy, nieuczciwy handlarz ze Stupcy, Żyd Mojsze Szyfter, który w ubiegłym tygodniu przywoził na targ do Poznania drób bez świadectwa przemysłowego, został ukarany przez władze przemysłowe I. instancji grzywną w wysokości 130 zł. Żyd grzywnę natychmiast zapłacił, przypuszczając, że na tem się skończy. Tymczasem czeka go jeszcze druga sprawa, wytoczona przez Tow. Opieki nad Zwierzętami za znechanie się nad drobiem, który w ilości 168 kur i 11 kaczek przebył 18 godzin drogi bez pożywienia w 5 ciasnych

klatkach. Inspektorat Tow. Opieki nad Zwierzętami wystosował do IV komisarjatu P. P. na terenie którego przychwyceno transport, odpowiednio pismo z prośbą o skierowanie sprawy Szyftera do sądu grodzkiego. W piśmie tem inspektorat, poza stwierdzeniem faktu męczarni drobiu, wyjaśnia przyczynę załadowania tak wielkiej ilości drobiu w pięciu załadowanych skrzynkach. Oto przewóz wozem jednej skrzynki ze Stupcy do Poznania kosztuje 1,50 zł, im więcej więc drobiu mieści się w skrzynce, tem tańszy jest transport, odbywający się kosztem rabunkowej eksploatacji żywych, bezbroniowych stworzeń. (sk.)

W TROSCE O WYGLĄD POZNAŃ

— **Promenada przy ul. Marsz. Focha** jest już gotowa od dawniejszego „Odskoku” do ulicy Strusia. Stwierdziliśmy jednak, że promenady nie wysmolowano, co było obiecane. Obecnie naprawia się odcinek, położony pomiędzy ulicami Strusia i Spokojna. (pt.)

— **O wygodę przechodniów.** Przed kilku laty, w okresie budowy podziemnych ustępów publicznych, postawiono także taki ustęp na plantach, u zbiegu Wałów Batorego i Wawów. Ustęp ten jest od dłuższego czasu zamknięty. Woda zaskórna, czy też fatalna budowa sprawiły, że ściany, uwidaczniające się wśród zieleni, mają wygląd resztek jakiejś starej, zapomnianej rudery. — Ustęp należałoby doprowadzić do odpowiedniego stanu i oddać do użytku publicznego. (wl.)

RÓŻNE

— **Badanie belgijskiego ogrodnictwa działkowego.** Wczoraj wieczorem przejechał przez Poznań w drodze do Belgji wiceprezes Związku Ogródków Działkowych, dyr. Grunwald z Warszawy. P. Grunwald badać będzie w Belgji zagadnienie spółdzielczości w ogrodnictwie działkowym, które na tamtejszym terenie jest bardzo rozpowszechnione. Zebraniemi spostrzeżeniami podzielił się p. Grunwald po powrocie, z organizacjami ogródków działkowych w Polsce. (kl.)

— **Używanie rowerów na drogach publicznych.** Zarząd miejski w Poznaniu zwraca rowerzystom uwagę na nowe przepisy o używaniu rowerów na drogach publicznych, wydane przez ministrów komunikacji i spraw wewnętrznych z dn. 22 maja 1936 r. dla obszaru całego państwa z wyjątkiem województwa śląskiego.

Według tych przepisów mogą być używane na drogach publicznych rowery, wszelkie wózki o dwóch lub trzech kołach, poruszane siłą nóg, oraz rowery z silnikami pomocniczymi o pojemności skokowej do 100 cm kub., tylko po ich zarejestrowaniu i wykupieniu tabliczki rowerowej w zarządzie gminy miejskiej lub wiejskiej, właściwej ze względu na miejsce zamieszkania, za opłatą 4 złotych. Tabliczki rowerowe będą ważne na okres rejestracyjny, obejmujący dwa lata kalendarzowe. Dotychczasowe karty rowerowe, wydane w r. 1935 i 1936, ważne są tylko do 1 listopada 1936 r., przycem karty, wydane w r. 1936, będą bezpłatnie wymienione na nowe tabliczki rowerowe i to w drugiej połowie września rb.

Biuro rejestracji rowerów dla mieszkańców miasta Poznania mieści się przy placu Sapiieżyńskim 9, I piętro i jest czynne od godz. 8—13.

— **Wykaz punktów niwelacyjnych.** Nakładem zarządu miejskiego w Poznaniu wyszedł drugi uzupełniony wykaz stałych punktów niwelacyjnych. Nowy wykaz o-

Wypadek przy strzelaniu

Lubon (pl). Nieszczęśliwy wypadek zdarzył się przy strzelaniu z wiatrówki na tut. boisku „Sokoła”. Zajmujący się wyciąganiem bolców z tarczy p. Lemke z Żabikowa, został ugodzony bolcem w oko. Po wyciągnięciu bolca, oko wypłynęło.

Niesłychany wybryk „strzelca”

Skoki (ss). Elew gospod. z Karolewa, p. Władysław Gruszczynski, przechodząc w tych dniach ulicą, został napadnięty przez członka Związku strzeleckiego, Kazimierza Oźmińskiego ze Skoków. Oźmiński niespodzianie uderzył Gruszczynskiego w twarz i pchnął go pierś tak silnie, że napadnięty padł na znak na bruk, tracąc przytomność.

Pierwszej pomocy udzielił Gr. p. dr. Fabianowski. Zachodzi obawa komplikacji mózgowych. Nieszczęśliwy przez 36 godzin nie odzyskał przytomności.

Na zarządzenie prokuratury przy sądzie okr. w Gnieźnie Oźmińskiego odstawiono do dyspozycji sądziego śledczego przy sądzie grodzkim w Wągrowcu.

Kominiarz spadł z dachu

Kostrzyn (dk). Pomocnik kominiarski, p. Józef Preuss, zatrudniony u mistrza kominiarskiego, p. Stefana Ciszynskiego, zajęty był czyszczeniem komina na posesji kupca, p. Franciszka Rajewskiego przy rynku. Z komina usunął się niespodzianie kilka cegieł, a p. Preuss tracąc równowagę, spadł na chodnik, łamiąc sobie rękę i odnosząc inne wewnętrzne okaleczenia.

Pierwszej pomocy lekarskiej udzielił rannemu dr. Jaks i polecił odwiedzić rannego do szpitala w Gnieźnie.

bejmuje 426 punktów niwelacyjnych, w kolejności alfabetycznej i liczbowej oraz plan rozmieszczenia punktów na obszarze miasta. Wykaz nabyć można w składnicy planów pomiarowych Wydziału V/2, ul. Grun-

Troski mieszkańców Poznania

— **Jeżyce skarżą się na zaniedbanie.** Mieszkańcy ulic Poznańskiej i Kościelnej uskarżają się na zaniedbanie tych ulic. Jeźdnie wybrukowane są tutaj „kociemi łbami”, miast kostką granitową. Przy szalonych jazdach różnych furgonów, zwłaszcza we wczesnych godzinach rannych, powstaje tu taki hałas, że trudno wprost wytrzymać. Na ten sam hałas skarży się też ulica Jeżycka. Chodniki na tych ulicach pozostawiają także wiele do życzenia. W niektórych miejscach mają one szerokość kilku metrów, w innych zaś zaledwie pół metra, tak, że z trudem się tym wąskim chodnikiem przechodzi. W wielu miejscach są one ponadto poważnie zniszczone, skutkiem czego podczas deszczu tworzą się na chodnikach duże kałuże, przez które niesposób przejść, nie zablokowany się fatalnie. Jeśli się jeszcze doda, że obok kościoła przy ul. Kościelnej sterczą brzydkie parkany, to trzeba przyznać, że ulice te są istotnie bardzo zaniedbane. A przecież należałoby o nich pomyśleć i doprowadzić je do możliwego porządku. (sk.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Niebezpieczny koń.** Wczoraj pod wieczór pogotowie ratunkowe (66-66) przewiozło do szpitala miejskiego p. Michała Rosę, mieszkającego przy ul. Biedrzyckiego 2, którego na jego posesji kopnął koń tak mocno, iż konieczne się stało przeprowadzenie operacji. (kl.)

— **Zaginienie.** W dniu 4 bm. wyszedł z domu przy ulicy Piaskowej 5, Idzi Brysiak, liczący 74 lat i dotychczas nie wrócił. Na wniosek rodziny za zaginionym wszczęła poszukiwania policja. (kl.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Wyniki obław policyjnych.** Podczas obławy, zarządzanej przez komisarjatu I. doprowadzono do biur komisarjatu 6 osób, podejrzanych o kradzież. W rejonie komisarjatu II. podczas obławy na cyklistów, zatrzymano 9 rowerów, z których 4 wydano właścicielom, natomiast 5 zatrzymano w policji, celem stwierdzenia właścicieli. — Doraźne mandaty karne nałożono na 8 kolarzy i spisano 6 doniesień karnych za przekroczenie przepisów drogowych. Zatrzymano ponadto 2 osobników, podejrzanych o kradzież torebek damskich. — W komisariacie III. zatrzymano osobnika, podejrzanego o kradzież; komisarjat V zatrzymał 6 osób, wśród których była osoba, poszukiwana przez sąd grodzki w Poznaniu. (kl.)

KRONIKA SĄDOWA

Skazanie butnego Niemca. Przed sądem okręgowym w Poznaniu znalazła się sprawa 30-letniego Erica Ptoka, obywatela niemieckiego, oskarżonego o niewłaściwe zachowanie się w urzędzie oraz o napaść na urzędnika. Ptok z początkiem roku bieżącego uciekł z Niemiec i zamieszkał u swych krewnych w Poznaniu. W starostwie starał się o zezwolenie na przebywanie w granicach Polski. W dniu 10 lipca br. Ptok przybył do urzędu wojewódzkiego i w języku niemieckim zwrócił się do referenta Stanisława Szatana z zapytaniem, jak daleko posunie się jego sprawa. Urzędnik odpowiedział mu, że języka niemieckiego nie rozumie. Wówczas Ptok podniesionym głosem odrzekł, iż Szatan po niemiecku rozumie. Ponieważ zachowanie się butnego Niemca przechodziło wszelkie granice, jeden z urzędników, a mianowicie Karol Wieczorek pośpieszył po policję. Wtedy Ptok rzucił się na Wieczorka i uderzył go dwa razy pięściami. Przybyły policjant aresztował Niemca i osadził w więzieniu. Sąd okręgowy, po przeprowadzeniu rozprawy, która częściowo toczyła się przy drzwiach zamkniętych, wydał wyrok, skazując Ptoka na łączną karę 7 i pół miesięcy więzienia. (m.)

Oszust kaucyjny przed sądem. — Przed sądem okręgowym w Poznaniu stanął 40-letni Edmund Both (ul. Kościelna nr. 15), oskarżony o oszustwo kaucyjne. Both jakoż w lipcu 1933 roku biuro pośrednictwa w sprzedaży nieruchomości. W drodze ogłoszeń w piśmie werbował inkasentów, od których żądał kaucji w wysokości 500 zł. Zgłosiło się do niego kilka osób, poszukujących pracy, którzy zaoferowali Bothowi kaucję w wysokości od 200—400 złotych. Ogółem zgłosiło się 6 osób, które wpłaciły kaucję na łączną wysokość 1960 zł. Przy spisaniu umowy Both zaznaczał, że pieniądze, pobierane od zgłaszających się do pracy, idą na t. zw. udziały dyspozycyjne. Oczywiście nawiązały nabrani przez Botha, który nie dał im żadnej pracy, a pieniądze te obrócił na własne korzyści. Poszkodowani zaczęli się zgłaszać do fikcyjnego biura po odbiór swych pieniędzy, jednakże bezskutecznie. Zawiadomiona policja zajęła się oszustem, który został osadzony w więzieniu i dziś odpowiadał przed sądem. Rozprawa trwa. (m.)

Z WIELKOPOLSKI

BISKUPIN. W dniu 3 bm. przybyła do Biskupina wycieczka angielska profesorów rolnictwa, socjologii i geografii. Wycieczkę prowadził prof. John Russel z Rothamsted, dyrektor Experimental Station. W wycieczce brał również udział Hindus p. Bulsara z Bombaju. Gościom towarzyszyli prof. Terlikowski, dziekan Wydziału Rolniczego i prof. Niklewski. Po zwiedzeniu wykopalisk goście udali się do Marcinkowa Dolnego gdzie po zwiedzeniu majątku podejmowani byli przez pp. inż. Tuchołków. (m.)

BNIN. Dn. 1 bm. uległa likwidacji placówka Banku Ludowego, którą przyłączono do Banku Ludowego w Kórniku.

Dn. 9 bm. odbędą się na tu. boisku wielkie zawody sportowe z udziałem drużyn poznańskich i innych. (bl.)

BYDGOSZCZ. Odbył się tutaj wielki wiec emerytów państwowych i samorządowych w liczbie ponad pół tysiąca osób. Uchwalono szereg rezolucji, pokrwyających się naogół z podobnymi rezolucjami innych związków. M. in. upoważniono prezydium zgromadzenia do wystąpienia w obronie nabytych praw do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

CHODZIEŻ. Po skończonej licytacji, podczas wydzierżawiania łak gminnych w pobliższych Ratajach, doszło w tamtejszym gościńcu do krwawej bójk, skutkiem której odnieśli uczestnicy ciężkie obrażenia cieleśne. Gosp. Woźniakowi wybito oko. Nieszczęśliwego odstawiono natychmiast do jednej z klinik ocznych w Poznaniu. Sprawcami zajęła się policja.

Odebrał sobie życie przez powieszenie stróż leśny, Hugo Friske z Sokola. Friske został przed pewnym czasem podczas służby w lesie napadnięty przez złoczyńców, którzy mu zabrali zegarek. Przejęty tym wypadkiem, robił sobie stałe wyrzut, które doprowadziły go do zamrozenia umysłu i w takim stanie targnął się na swe życie. (mc)

GNIEZNO. W sprawie wyboru prezydenta m. Gniezna bawił w dniu 5 b. m. tymczasowy prezydent miasta we województwie. Sprawa prezydenta postąpiła już tak daleko, że wybory rozpisanie będą w końcu sierpnia rb. Chodzą pogłoski, iż prezydent z wyboru obejmie urządowanie jeszcze we wrześniu rb. Przy tej sposobności stwierdzić należy, iż tymczasowi prezydenci rządzą Gniezdem już od października 1933 r.

Dwuletnia Zdzisława Tonasiówna, ul. Stomianka 12 bawiąc się przy kotlinie oblała się wrzątkiem. Nieszczęśliwe dziecko zmarło niebawem wśród ciężkich meczarni.

Tegoroczny występ „Sokola” odbędzie się w niedzielę 9 b. m. na boisku „Sokola”.

Sąd okręgowy dopatrywał sprawy karne Anastazji Święcickiej z Gniezna i Marty Kellerowej z Jarząbkowa, oskarżonych o porzucenie swych dzieci nieletnich i pozostawienie ich bez opieki.

KOŚCIAN. Wyznaczony na 9 bm. w Kościanie zlot okręgowy „Sokola” został przelożony na 23 bm., a to w tym celu, ażeby umożliwić uczestnikom zlotu zwiedzenie powiatowej wystawy rolniczko-przemysłowej.

W okresie trwania wystawy rolniczko-przemysłowej odbędą się następujące imprezy: 15 bm. zawody w piłkę nożną na stadionie miejskim między reprezentacją m. Poznania, a reprezentacją m. Kościana, 15 bm. o godz. 20 „Dożynki” wystawione przez tow. śpiewu „Harmonia” z Śmigła, 16 bm. po południu zawody w piłkę nożną Legja — Poznań — reprezentacja m. Kościana, a wieczorem zaś odegrane zostanie „Wesele kościańskie” przez zespół parafii bonifickiej, 23 bm. wielki zlot „Sokola” okręgu kościańskiego. W czasie wystawy odbędą się codziennie wieczorem na terenach wystawy dancing.

Wyznaczony na 13 bm. jarmark na towary kramne został odwołany. Odbędzie się tylko na targowisku jarmark na konie, bydło i trzode chlewne. (mk)

MOSINA. Na ostatnim zebraniu rady miejskiej przyjęto protokół rewizji kasy, dalej ustalono czteroletni plan robót i ustanowiono nową taryfę kominiarską. Wreszcie uchwalono statut dla przymusowej straży pożarnej w Mosinie. (ms)

OSTRÓW. Z dn'em 1 sierpnia mianowany został sekretarzem powiatowym S. N. p. Stanisław Kaźmierczak który urządzenie w mieszkaniu prywatnym ul. Wrocławskiej 25. codziennie prócz niedziel i świąt. — Kierownikiem biura mianowano p. Ig. Wiśniewskiego, który urządzenie w sekretarjacie S. N. przy ul. Sądowej nr. 4 m. 9. — Dnia 23 bm. o godzinie 14 w lokalu p. Kościelaka, ul. Staszica 4, odbędzie się nadzwyczajne walne zebranie Cechu Szewskiego.

Magistrat przystąpił do naprawy chodnika przy ul. Marsz. Piłsudskiego oraz na Starym Targowisku, gdzie zakłada się nowe krawężniki. Również rozpoczęto prace nad uporządkowaniem ul. M. Kopnickiej — W ub. niedziele przystąpiło w parafii Lewków 60 dzieci do I Komunii św. Do dzieci przemówił ks. prob. Szymbalski. (rp)

Restauracja „Bar” w Rynku zmieniła właściciela. Nowym gospodarzem jest p. Antoni Jędrzejak. Również „Restauracja Obywatelska” przy ul. Marsz. Piłsudskiego przejął od p. Edm. Buchwalda p. Władysława Tykocinśkiego.

Ruch ludnościowy w lipcu przedstawiał się u nas następująco: urodzeń było 43, a zgonów 28; ślubów zawarto 18.

Na skutek staraj miejscowego Tow. Kupców i „Orbis” kolejarz wydał bilety abonamentowe do wszystkich stacji odległych ponad 100 km. od stacji Ostrów z ważnością trzymiesięczną po cenie ulgowej. Za 10 przejazdów pobiera się opłatę tylko sześciokrotną.

Odbłyło się tu onegdaj na stadionie zakończenie półkolonij letnich dla dzieci przedszkolnych, urządzonych przez Rodzinę Wojskową. Z czterotygodniowych kolonij korzystało 42 dzieci ubogich.

Skradziono tu znowu dwa rowery. W jednym wypadku sprawcą kradzieży roweru okazał się właściciel 100-morgowego gospodarstwa z pod Ostrowa. Przetrzymany tłumaczył się, że „chciał się jeno przejechać do domu, bo czuje się zmęczony”.

Zarząd miejski rozważa projekt zniesienia obecnej stacji autobusowej przy ul. Raskowskiej i utworzenia nowoczesnego dworca autobusowego w miejscu bardziej odpowiednim. (os)

RAWICZ. W ub. niedziele obchodził Kat. Tow. Rob. Polskich p. wezw. św. Stanisława Biskupa 25-lecie swego istnienia i „Dzień Robotnika Katolickiego”. Nabożeństwo odprawił ks. Wasowski z okolicznościowe kazanie wygłosił ks. Matuszczak z Poznania. W strzelnicy odbyła się uroczysta akademja. Na program jej składały się występy chóru „Jutrzenka”, referat, deklamacja, sprawozdanie, wręczenie dyplomów i składanie życzeń. Po południu odbyły się koncert i zabawa taneczna.

25-lecie pracy zawodowej obchodziła akuszka p. Cecylja Sobczakowa.

W tych dniach opuściły dzieci polskie z Gdańska kolonje letnią w Izbicach. (rs)

ROGOŹNO. Na zebraniu Kółka Rolniczego w Rogoźnie członkowie uchwalili opodatkować się na fundusz obrony narodowej państwa. Ponadto Kółko Rolnicze wzywa do złożenia deklaracji na ten sam cel następujące miejscowości: Budziszewo, Parnowo, Oborniki, Ryczewół, Budziszewo, Gościec, Runowo i Prusie.

Miejscowe Kolo Ozwartaków urządza w dniu 15 bm. poświęcenie sztandaru.

W ub. tygodni przybył do ks. dziek. Pomorskiego jakiś osobnik, przebrany w szaty duchowne, który sprzedawał modlitewniki. Ksiadz diekkan zażądał od rzekomego „księdza” pisma

Przeplłynął 24 km w 16 godzin

Gdynia. (p). W portowej bazie wojskowej na Helu zatrzymano pływaka, który wypłynął do basenu portowego późnym wieczorem. Zatrzymany podał, że nazywa się Waldemar Werner i jest starym mieszkańcem Oliwy. Ponieważ zatrzymany nie budził żadnych podejrzeń, więc został po wylegitymowaniu zwolniony. Werner twierdzi, że do Helu przepłynął z Jelitkowa. Przestrzeń tę, wynoszącą 24 km, przepłynął Werner, według jego twierdzeń, w przeciągu 16 i pół godz.

Przeplyniecie Zatoki Gdańskiej przez Wernera, jako że miało miejsce bez nadzoru, nie ma żadnego znaczenia sportowego. Pływak jednak zapewnia, że w najbliższych dniach pod nadzorem jednego z gdańskich towarzystw pływackich podejmie próbę ponownego pływania z Jelitkowa do Helu. Zamiar Wernera i jego oświadczenia, że zatokę już przepłynął, wywołały w kołach sportowych wybrzeża zrozumiałe zainteresowanie.

APOLLO ULUBIENICA MILJONÓW LILIANA HARVEY UPAJA TAŃCEM... — FASCYNUJE GRĄ... OLŚNIEWA ŚPIEWEM I ODNOSI ZAWROTNY TRIUMF W NAJWSPANIALSZEJ OPERETCE ŚWIATA ZAPROSZENIE DO WALCA w/g motywów WEBERA ng 15 429 W nadpr.: Tyg. Pata — Otwarcie Olimpiady oraz taniec Parnella w kostjumach narodowych. DZIS w czwartek, poraz ostatni przecudny film MIŁOSNE NIESPODZIANKI z Normą Shearer

nie ich bez opieki. Po rozpatrzeniu spraw sąd skazał obie matki po 6 miesięcy więzienia z zawieszeniem. (br)

KEPNO. Przy zbiegu ulicy Lipowej i Marsz. Piłsudskiego przejeżdżający samochód uderzył bliźniakiem 10-letniego Marjana Szczepaniaka. Chłopiec, który zawinił, odniósł lekkie tylko obrażenia. (km)

KOŚCIAN. Wyznaczony na 9 bm. w Kościanie zlot okręgowy „Sokola” został przelożony na 23 bm., a to w tym celu, ażeby umożliwić uczestnikom zlotu zwiedzenie powiatowej wystawy rolniczko-przemysłowej.

W okresie trwania wystawy rolniczko-przemysłowej odbędą się następujące imprezy: 15 bm. zawody w piłkę nożną na stadionie miejskim między reprezentacją m. Poznania, a reprezentacją m. Kościana, 15 bm. o godz. 20 „Dożynki” wystawione przez tow. śpiewu „Harmonia” z Śmigła, 16 bm. po południu zawody w piłkę nożną Legja — Poznań — reprezentacja m. Kościana, a wieczorem zaś odegrane zostanie „Wesele kościańskie” przez zespół parafii bonifickiej, 23 bm. wielki zlot „Sokola” okręgu kościańskiego. W czasie wystawy odbędą się codziennie wieczorem na terenach wystawy dancing.

Wyznaczony na 13 bm. jarmark na towary kramne został odwołany. Odbędzie się tylko na targowisku jarmark na konie, bydło i trzode chlewne. (mk)

MOSINA. Na ostatnim zebraniu rady miejskiej przyjęto protokół rewizji kasy, dalej ustalono czteroletni plan robót i ustanowiono nową taryfę kominiarską. Wreszcie uchwalono statut dla przymusowej straży pożarnej w Mosinie. (ms)

OSTRÓW. Z dn'em 1 sierpnia mianowany został sekretarzem powiatowym S. N. p. Stanisław Kaźmierczak który urządzenie w mieszkaniu prywatnym ul. Wrocławskiej 25. codziennie prócz niedziel i świąt. — Kierownikiem biura mianowano p. Ig. Wiśniewskiego, który urządzenie w sekretarjacie S. N. przy ul. Sądowej nr. 4 m. 9. — Dnia 23 bm. o godzinie 14 w lokalu p. Kościelaka, ul. Staszica 4, odbędzie się nadzwyczajne walne zebranie Cechu Szewskiego.

Magistrat przystąpił do naprawy chodnika przy ul. Marsz. Piłsudskiego oraz na Starym Targowisku, gdzie zakłada się nowe krawężniki. Również rozpoczęto prace nad uporządkowaniem ul. M. Kopnickiej — W ub. niedziele przystąpiło w parafii Lewków 60 dzieci do I Komunii św. Do dzieci przemówił ks. prob. Szymbalski. (rp)

Restauracja „Bar” w Rynku zmieniła właściciela. Nowym gospodarzem jest p. Antoni Jędrzejak. Również „Restauracja Obywatelska” przy ul. Marsz. Piłsudskiego przejął od p. Edm. Buchwalda p. Władysława Tykocinśkiego.

Ruch ludnościowy w lipcu przedstawiał się u nas następująco: urodzeń było 43, a zgonów 28; ślubów zawarto 18.

Na skutek staraj miejscowego Tow. Kupców i „Orbis” kolejarz wydał bilety abonamentowe do wszystkich stacji odległych ponad 100 km. od stacji Ostrów z ważnością trzymiesięczną po cenie ulgowej. Za 10 przejazdów pobiera się opłatę tylko sześciokrotną.

Odbłyło się tu onegdaj na stadionie zakończenie półkolonij letnich dla dzieci przedszkolnych, urządzonych przez Rodzinę Wojskową. Z czterotygodniowych kolonij korzystało 42 dzieci ubogich.

Skradziono tu znowu dwa rowery. W jednym wypadku sprawcą kradzieży roweru okazał się właściciel 100-morgowego gospodarstwa z pod Ostrowa. Przetrzymany tłumaczył się, że „chciał się jeno przejechać do domu, bo czuje się zmęczony”.

Zarząd miejski rozważa projekt zniesienia obecnej stacji autobusowej przy ul. Raskowskiej i utworzenia nowoczesnego dworca autobusowego w miejscu bardziej odpowiednim. (os)

RAWICZ. W ub. niedziele obchodził Kat. Tow. Rob. Polskich p. wezw. św. Stanisława Biskupa 25-lecie swego istnienia i „Dzień Robotnika Katolickiego”. Nabożeństwo odprawił ks. Wasowski z okolicznościowe kazanie wygłosił ks. Matuszczak z Poznania. W strzelnicy odbyła się uroczysta akademja. Na program jej składały się występy chóru „Jutrzenka”, referat, deklamacja, sprawozdanie, wręczenie dyplomów i składanie życzeń. Po południu odbyły się koncert i zabawa taneczna.

25-lecie pracy zawodowej obchodziła akuszka p. Cecylja Sobczakowa.

W tych dniach opuściły dzieci polskie z Gdańska kolonje letnią w Izbicach. (rs)

ROGOŹNO. Na zebraniu Kółka Rolniczego w Rogoźnie członkowie uchwalili opodatkować się na fundusz obrony narodowej państwa. Ponadto Kółko Rolnicze wzywa do złożenia deklaracji na ten sam cel następujące miejscowości: Budziszewo, Parnowo, Oborniki, Ryczewół, Budziszewo, Gościec, Runowo i Prusie.

Miejscowe Kolo Ozwartaków urządza w dniu 15 bm. poświęcenie sztandaru.

W ub. tygodni przybył do ks. dziek. Pomorskiego jakiś osobnik, przebrany w szaty duchowne, który sprzedawał modlitewniki. Ksiadz diekkan zażądał od rzekomego „księdza” pisma

biskupiego. Wówczas osobnik przedstawił się jako proboszcz z pod Czestochowy i szybko ulotnił się samochodem. (rf)

SRODA. 9 bm. odbęda się w strzelnicy powiatowe dożynki, organizowane przez 7 kół włościańskich. W programie: atrakcyjne występy, tańce w strojach ludowych itp. Początek o g. 15. Wstępne 30 groszy, dla dzieci 20 gr.

„Sokół” w Zaniemyslu urządza 9 bm. na wyspie Edwarda zabawę latoową, połączone z koncertem, pokazami gimnastycznymi i urozmaicheniami. (ak)

SREM. Na święto „Cudu nad Wisła” w dniu 15 bm. organizuje się do Poznania pociąg popularny. Koszty przejazdu wynoszą przy udziale 500 osób 2 zł. Zgłoszenia przyjmuje się w składzie p. Wł. Adamskiego przy ul. Kościuski.

Miejska K. K. O. wyasygnowała 25 zł na F. O. N.

Przed urzędem wojewódzkim toczyła się ciekawa rozprawa w sprawie uprawnień wodnych na rzecze Warcie na rzecz gminy miejskiej Śremu. Przedmiotem rozprawy był między innymi wpis do księgi wodnej uprawnień do wyłącznego wykonywania rybołówstwa przez miasto w Warcie w granicach miejskich, jak i też wspólnie z cechem rybakim w Poznaniu na przestrzeni 7,5 km w górę i w dół rzeki. W postępowaniu dowodowym zarząd miejski przedstawił dla uzasadnienia swych roszczeń przywilej z r. 1253 nadany miastu przez ks. ks. Włkp. Bolesława i Przemysława a uznany za prawomocny wyrokami Najwyższego Trybunału w Lipsku w r. 1914 i Sądu Najwyższego Rzplitej. Wpis do księgi wodnej będzie prawdopodobnie dokonany po myśli odwiecznych przywilejów miasta.

WRZEŚNIA. W rocznicę „Cudu nad Wisła” 15 sierpnia br. odbędzie się w Poznaniu wielki wojewódzki zjazd członków i sympatyków Str. Nar. Zjazd ten odbędzie się pod hasłem walki z komunizmem i przywrócenia praw Polskich w Gdańsku. Wszelkich informacji udziela i zgłoszenia przyjmuje: we Wrześni: sekretarjat zarządu powiatowego S. N., ulica Poznańska 22 m. 3; w Strzałkowie p. Kazimierz Maciejewski, ul. Kolejowa 9 (młyn); w Miłoślawiu p. Antoni Bydłowski, Rynek (skład rowerów); w Pyzdrach p. Waław Baczkiewicz, ul. Peowiaków 11; w Nowejwsi-Podgórznej p. Surdyk Edmund; w Skarboszewie p. Maciejewski Czesław. Organizuje się pociągi popularne. Opłata tam i z powrotem wynosić będzie około 2,00 zł. Uprasza się o wcześnie zgłoszenia.

Targ remontowy odbędzie się na targowicy dnia 2 października br. o godz. 9.30.

Niewykryci dotychczas sprawcy włamali się do zabudowań gospodarczych Deppego skąd zabrali 2 rowery, męski i damski oraz ubrania i bieliznę wartości około 1000 zł. Energiczne śledztwo prowadzone przez tut. posterunek P. P. niewątpliwie wykryje zuchwałych złodziei.

Na szkodę Tomasza Woźniaka z Słomowa pow. Września skradziono rower męski pozostawiony na chwilę bez opieki. Energiczne dochodzenie, przeprowadzone przez tut. posterunek P. P. doprowadziły do ujęcia sprawcy kradzieży w osobie niej. Stanisława Nowickiego lat 36 z Wrześni.

Nieznani sprawcy włamali się do urzędniaka gospodarczego p. Marcina Kalinowskiego w Słomczycach pow. Września skąd zabrali 8 ubrań męskich i płaszcz letni, kilka par spodni oraz większą ilość bielizny wartości około 600 zł.

Z POMORZA

GRUDZIADZ. Na olimpiadę do Berlina wyjechał rtm. Koprowski z C. W. K., mianowany międzynarodowym sędzią dla zawodników boksu. Dnia 8 bm. odbędzie w Berlinie posiedzenie wszystkich sędziów międzynarodowych, w którym rtm. K. weźmie udział.

Rzeńnik Drebs z Grudziądza wprowadził z pastwiska krowe, należącą do gospodyni Zieleckiej w Pokrzywnie i sprzedał ją za 130 zł rzeńnikowi Parpartowi we Wiewiórkach. Na rozprawie sądowej Drebs skazany został na 6 miesięcy więzienia. (gn)

SEPOLNO. Podczas ostatniej burzy uderzył grom w zabudowania rolnika Schliepa w Zbożu. Spaliły się chlew i stodoła.

Urzednik urzedu skarbowego Zdzislaw Czwierniń tonął we Wiśle. Zwłoki wydobyto z wody. (gn)

TORUN. W ub. wtorek zwiedzila Toruń naukowa wycieczka angielska pod kierownictwem prof. Johna Russela.

Rząd francuski przekazał za pośrednictwem konsula honorowego Hozakowskiego kwotę 1.200 franków na cele Stowarzyszenia Polsko-Francuskiego.

Ostatnio utworzilo sie w Toruniu Chrześc. Tow. Fryzjerów, które uchwalilo w statucie, że członkiem organizacji może być tylko chrześcijanin.

W bazylice św. Jana pobogosławiony został związek małżeński p. Haliń Starczewskiej z p. mag. Władysławem Zgorzelskim.

Balon kulysty „Lwów” wystartował ostatnio do lotu ćwiczebnego pod dowództwem por. Brinka. Balon poszybował na wysokości 600 m.

Niemiec iży Narod Polski

Gniezno (br). Sąd okręgowy rozpatrywał sprawę karną piekarza Franciszka Jansa, oskarżonego o lżenie Narodu Polskiego. Podczas targu w dniu 16 czerwca r. b wyraził się Jans do tamże zebranej publiczności: „polskie świnie”. Przewód sądowy wykazał całkowicie winę butnego Niemca, wobec czego sąd skazał go na jeden miesiąc aresztu z zawieszeniem na 3 lata. Z uwagi na to, że „mniejszości narodowe” w ostatnim czasie coraz więcej pozwalają sobie na podobne grube wybryki, zapobiec temu mogą tylko surowe wyroki sądowe.

Wpadła pod autobus

Oborniki (st. o.) 5 bm. we wczesnych godzinach rannych na szosie Oborniki — Poznań, pomiędzy wioską Bogdanowo a Ocieszyn wpadła pod autobus Wielkop. Spółki Komunikacyjnej 59-letnia Franciszka Frankowska z Obornik, usiłując w ostatniej chwili przedostać się na drugą stronę szosy. Uderzona, padła bez przytomności i uwrócone po przewiezieniu do szpitala — zmarła.

Ustalono, że przestrzeń, dzieląca nieszczęśliwą od autobusu, była tak mała, iż szofer nie był już w stanie zahamować maszyny. Winę w tym wypadku ponosi więc śp. Frankowska.

Śmiertelna katastrofa motocyklowa

Bydgoszcz. (f). — Na szosie Gdańskiej pomiędzy Świeciem i Bydgoszczą zdarzył się podczas ostatniego deszczu tragiczny wypadek motocyklowy.

Mieszkaniec Zbrachlina, Otto Ristau, wybrał się z p. Wandą Krajewską na własnym motocyklu do Bydgoszczy. W pobliżu wsi Niewieścina motocykl na rozmokłej szosie zatoczył się i wpadł na przydrożne drzewo. Ristau odniósł tak ciężkie obrażenia głowy (przekrwienie mózgu i pęknięcie podstawy czaszki), że po kilkudziesięciu godzinach zmarł w szpitalu bydgoskim. Krajewska doznała silnych, ale na szczęście tylko zewnętrznych okaleczeń głowy i lewego ramienia. Jej życiu nie zagraża niebezpieczeństwo.

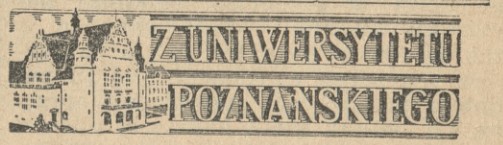
w kierunku północno-wschodnim i po przebyciu około 60 km. w czasie 1,45 godz. opadł w pobliżu miejscowości Namowo.

Ostatnio pod przewodnictwem wicestar. Kowalskiego odbyła się konferencja wójtów z powiatu toruńskiego celem omówienia akcji niesienia pomocy poszkodowanym przez ostatnią katastrofę żywiołową.

W Chelmży utworzył się komitet niesienia pomocy dla ofiar huraganu z p. wiceburmistrzem Leśniewicem na czele. Postanowiono również utworzyć specjalne komisje, które będą badać wnioski i wysokość szkód w budynkach i ziemiopłodach. (z)

JARMARKI

OSIECZNA Jarmark na konie, bydło, świnie, produkty rolne i towary kramne, odbędzie się dn. 11 bm.

Tytuł i dyplom lekarza uzyskali: Herta Marja Barteczkońska z Katowic, Wilhelm Franciszek Ciemnoczłowski z Poznania i Edmund Straburzyński z Raskowa (pow. Rawicz).

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Marja Janicka 20,—, razem z poprzednimi pokwitowaniami 251,— zł.

Na chleb św. Antoniego. J. R. 2,—, razem 5 poprzednio pokwitowaniami 19,— zł.

Na Stow. Pań św. Wincenciego a Paulo, par. św. Marcina: Dnia 5 sierpnia rb. wyptaciliśmy na ręce skarbniczki, p. Zofji Michalkiewiczowej, 17,50 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi Dnia 5 b. m. wywieziono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

Przemysł. Józef Szczepański i Irena Wronecka w Ostrowie; urz. bank. Kazimierz Bartkowiak i Janina Budnikówna; kup. Zenon Bogajewski i Lucja Wdowicka; kup. Wiktor Górecki w Chelmży i kasj. Leokadja Jasińska; rob. Bolesław Piasecki i rob. Agnieszka Tomkowiakówna; elektromont. Marjan Nowak i Marja Springerówna; rob. Tadeusz Pilaczyński i służ. Marja Bernacka.

Zgony.

Dnia 5 sierpnia 1936 r. zapisano następujące zgony: Marjanna Smierczalina z domu Pretka. 38 lat; Janina Kulczanka, 3 mies. 28 dni; Ruprecht Franzkowski, uczeń szkolny, 11 lat; Eurofryza Łączkowiak z domu Rogalska, 60 lat; Jerzy Dzięgiel, 3 lat 7 mies.; Stanisław Chłopik, piekarz, 27 lat.

STAN POGODY W POZNANIU 6 sierpnia 1936 Temperatura 7 godz. + 13,3 Ciśnienie 7 godz. 758,3 mm. wysokie Zachmurzenie 7 godz. umiarkowane Wiatr 7 godz. kierunek zachod., szybko 5 m/sek. Temperatura w dniu 5 sierpnia br. była: najwyższa + 20,4 o godz. 11.30 najniższa + 11,0 o godz. 3.30

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŚLADEM KOPERNIKOWSKICH PAMIĄTEK

Z wycieczką naukową po Warmji — Jak się przekreśla nazwy i nazwiska polskie Muzeum w izbie Kopernika — Niema już tarasu, z którego wielki astronom przeprowadzał obserwacje — W stolicy Warmji — Jeszcze pamiątki Kopernikowskie

Drogę wzdłuż Warmji od Fromborka po Olsztyn odbywaliśmy w naszej małej grupie osób, składających wycieczkę naukową, rzec można pod hasłem Kopernika. Zaczęło się to od Fromborka, zwanego po niemiecku Frauenburg. Jest to małe miasteczko, liczące około 3 tys. mieszkańców, zarówno jednak ze względu na piękne położenie, jak i zabytki wybija się na jedno z pierwszych miejsc w Prusach Wschodnich. Domki skupione nad zatoką Świeżą są niejako wciśnięte pomiędzy ową zatokę a wzgórze, na którym wznosi się katedra i pałac biskupów warmijskich. Przez miasto ciągnie się długa ulica, stanowiąca przedłużenie szosy, prowadzącej z Elbląga do Królewca. Samo jednak miasto nie budzi większych zainteresowań, to też kroki nasze przedewszystkiem kierujemy na owo wzgórze, gdzie panuje katedra. Katedra jest budynkiem wzniesionym z cegły w stylu gotyckim. Trzon główny zbudowano w XIV wieku, są jednak pewne późniejsze przybudówki, jak np. kaplica biskupa Szembeka w stylu barokowym, przyklepiona niejako do gotyckiego masywu.

Wnętrze katedry robi silne wrażenie. Pomijając samą wartość artystyczną, oglądamy tu dużo pamiątek polskich. Przedewszystkiem spotykamy wiele nazwisk polskich. Są to kanonicy warmijscy, którzy tutaj mają swoje nagrobki. Dość wspomnieć, że tu właśnie są pochowani Mikołaj Kopernik oraz Łukasz Górnicki, autor „Dworzanina”. W katedrze zapomniałem się poprostu, że jest się poza granicami państwa polskiego. Pamiątki i zabytki wyraźnie mówią o swym polskim pochodzeniu, o polskiej przynależności. Zacierają się może pewne tradycje, i np. oprowadzający informuje o portrecie Władysława IV wytłaczanym na skórze, że jest to portret pewnego polskiego szlachcica, lub mówiąc o biskupie Szembeku nazwisko przekreśla na Schönberg lub Schomberg, co nie zasłużoną rodzinę polską, lecz kata Witoldowych dzieci, a krzyżackiego komtura przypomina, ale zdarza się też, iż mówiąc o herbie Szembeków dodaje, że przedstawia on „dwa koza i trzy roza”. Notabene w Prusach a zwłaszcza na Warmji utarła się podobno nawet w niemieckim języku nazwa „die Koze”.

Wychodzimy z kościoła nawdychawszy się polskości i udajemy się do domu stojącego nawprost portalu katedry. Jest to dom, w którym ongiś mieszkał Kopernik, obecnie przerobiony na małe muzeum. Owem muzeum jest przedewszystkiem izba Kopernika, położona w północno-zachodnim narożniku budynku. Zachowano ją w takim stanie, jaką była za czasów wielkiego astronoma. Są tu podobno jeszcze jego narzędzia i sprzęty. Co jednak może najwięcej uderzać, to piękny widok, jaki roztacza się z okien tej izby. U stóp wzgórza szmerzą fale zatoki, w dali widnieją zarysy mierzej Świeżej, za którą roztacza się już Bałtyk. Nie dziw, że wśród tego otoczenia, wśród ciszy i piękna natury dokonał Kopernik swego odkrycia. Jedno jest przecież zmienione. Przypomnijmy sobie znany obraz Matejki, przedstawiający Kopernika w chwili wiekopomnego odkrycia. Za tło służą mury katedry fromborskiej, ale sam astronom klęczy na tarasie. Taras ten istniał dawniej i miał połączenie bezpośrednie z ową izbą, ciągnąc się aż ku bramie wejściowej na dziedziniec katedralny, dziś jednak już nie istnieje, padł ofiarą przebudowy.

Spoglądamy ze wzgórz na zatokę, na zachód staramy się odszukać miejsce, gdzie w dobie wojny trzynastoletniej stoczono bitwę pomiędzy flotą powstańców a krzyżakami, na wschód sięgamy wzrokiem, gdzie w dali giną zarysy mierzej, gdzie u wylotu rozpościera się port Piławski, znany z wojen na terenie Prus Wschodnich, jako brama wejściowa z Bałtyku na zatokę. Za chwilę już jedziemy dalej w stronę Bruniewa.

Jest to dzisiejsza świecka urzędowa stolica Warmji. Tu warto parę słów poświęcić nomenklaturze tej miejscowości. Bruniewo, znane jest pod nazwą niemiecką Braunsberg, spol-

szczonej na Brunsberge. Jak nas jednak informowano z miarodajnego źródła, miasto zwało się ongiś Brunsperga, przyczem ów przyrostek „perga” w staropruckim języku oznaczał miasto, a więc w tym wypadku nazwa oznaczała — miasto Św. Brunona, co w języku polskim tłumaczy się Bruniewo. Warto byłoby ustalić te wątpliwe nazwy polskie w Prusach Wschodnich i zerwać na stałe z owymi Altmarkami, Brunsbergami, i t. p. Ustalenie nazw polskich dla miejscowości w Prusach Wschodnich byłoby sprawą arcyważną.

Bruniewo nie przedstawia poważnego ośrodka zainteresowań. Niewiele tu mamy zabytków. Zwiędzamy więc słynną ongiś szkołę — kolegjum jezuickie założone przez warmijskiego biskupa, późniejszego kardynała Stanisława Hozjusza. Budynek jest zabytkiem z XVI wieku, a budzi zainteresowanie choćby dlatego, iż w tej szkole kształciły się młode pokolenia szlachty pomorskiej i pewnej części wielkopolskiej.

Wyjeżdżając z Bruniewa, zwracamy na południe i stajemy wkrótce w Melzaku. Trafiamy niezbyt dobrze. W kościele, pono dobrze zachowanym w stylu gotyckim ze swoistym warmijskim odcieniem, odbywa się właśnie nabożeństwo. Nie można więc kościółka zwiedzać. Udajemy się jednak do miasta i oglądamy dom, w którym kwaterował wódz polski Jan Skalski, gdy 1462 roku zajmował Warmję, w imieniu króla Kazimierza Jagiellończyka. Następnie zrobiliśmy wycieczkę w dolinę rzeczki Walszy. Kraj- obraz jest tu naprawdę piękny. Parów z rzeczką, ocieniony przez zarosłe zielenią wzgórze, zostaje na długo w pamięci i zupełnie nie dziwimy się, iż Melzak uchodzi za jedną ze stacyj klimatycznych w Prusach Wschodnich.

W pobliskiej Ornecie (niemieckie Wormditt) oglądamy dobrze zachowany rynek z podcieniami i kolumnami, kościół z kaplicą Hozjusza i polskimi napisami, poczem ruszamy w dalszą drogę. Zostają nam jeszcze dwa miasta warmijskie, z którymi ściśle związane jest imię Kopernika: Olsztyn i Licperga (Heilsberg). O miastach mówić będziemy w związku z innymi wydarzeniami. Tu zaznaczymy tylko, że w zrujnowanym przez Fryderyka II zamku Licpergi zachowana jest izba Kopernika, a Olsztynem zarządzał przecież Kopernik jako administrator z ramienia biskupa warmijskiego Wacelrodego i bronił zamku przed najeźdźcą krzyżackim, gdy w czasie wojny z 1520-21 roku oblegano miasto. W samym zamku na jednej ze ścian zachowano jeszcze część wykresów, mających być wykresami Kopernika.

Tak więc jadąc wzdłuż Warmji, stale napotykalismy się na pamiątki kopernikowskie, odbywając tę drogę, niejako pod ich hasłem.

Dr. Janusz Staszewski.
Poznań.

Pisma nadesłane

„Marchoła”, Nr. 4 (4). Treść: A. Górski: „Ostrzeżenia”. — J. Jakóbkiewicz: „Etyka rycerska Japonii”. — Plotyn: „O piękne umysłowem”. — M. Winowska: „Sprawa poety”. — T. Olasek: „Poezje”. — A. Treściak: „Przy powtórnej lekturze Dickens’a”. — K. Molendziński: „Wacław Zaboklicki”. — Przeglądy. — Książki nadesłane. — Adr. Red. Warszawa, Pałac Staszica.

„Epoka”, Nr. 5. Treść: „Cień Berezy”. — A. Grot: „IV Brygada ogłasza bankrutstwo I-ej”. — H. Kraheńska: „Im prędzej tem lepiej”. — H. Lukrec: „Odwalic kamień hańby!”. — Civiś: „Najdziwniejsze przemyśle”. — J. Wasowski: „Przez mistycyzm do faszyzmu”. — J. Wieleżyńska: „Ku uczczeniu poeiki”. — Cz. Kamińska: „U mety”. — Wydarzenia i dokumenty. — Przegląd polityczny. — Adr. Red. Warszawa, ul. Pierackiego 13.

„Turysta w Polsce”, Nr. 7. Treść: B. M.: „Karpaci Zjazd Turystyczny”. — J. A. Szczepański: „Nowe wyprawy alpinistyczne”. — Dr. K. Kutrzebiana: „Kościół w Łętowni koło Jordanowa”. — W. Firsoff: „Kursy wspinaczkowe „Wysokogórskiej”. — A. Heinrich: „Pojezierze święciańskie”. — W. Krygowski: „Gorgany — góry czaru”. — W. Preiss: „Narocz — Wilno — Troki”. — „Ostrów Lednicki”. — Kronika turystyczna. — Adr. Red. Kraków, ul. Piłsudskiego 19.

ŻYCIE KULTURALNE

JAK BĘDZIE ZAKONSERWOWANA OSADA W BISKUPINIE

Doniosłe znaczenie, jakie posiadają wykopaliska biskupińskie, każe troszczyć się o to, aby odkryte w Biskupinie osiedle babilońskie z przed 2500 lat zostało jaknajlepiej zabezpieczone przed niszczeniem. Z osady biskupińskiej utworzony zostanie swego rodzaju rezerwat. Do Biskupina przybył specjalnie z Warszawy profesor Politechniki, inż. W. Iwanowski, specjalista z dziedziny konserwacji drzewa, i przeprowadził specjalne badania nad sposobami ochrony wykopalisk. Stwierdził on, że odkopana część osady musi być pokryta dachem, zaś części drewniane — przepojone specjalnym płynem konserwującym i powleczone cienką warstwą ochronną parafiny, lub wodnego szkła. W ten sposób powinny być zabezpieczone:

falochron, waly obronne, drewniane chodniki ulic i ściany domów. Powierzchnia wykopalisk, które winny być w ten sposób zakonserwowane, wynosi trzy tysiące metrów kwadratowych. Koszt konserwacji wyniósłby około 15 tysięcy złotych. Chyba znajdą się na to potrzebne fundusze.

W związku z osadą biskupińską warto zanotować wiadomość, że profesor Uniwersytetu Poznańskiego, dr. Józef Kostrzewski, wygłosi o niej referat na międzynarodowym zjeździe prehistoryków, jaki odbywa się w Oslo, w Norwegji, w dniach od 3 do 10 sierpnia. Po wykładzie wyświetlony zostanie film o osadzie, wykonany przez p. M. Biłażewskiego i demonstrowany już u nas.

NAUKA

Wojsko polskie w Turcji. Po upadku powstania listopadowego próbowano w różnych krajach skupić wojskowych polskich, ażeby ich potem w razie potrzeby użyć z pożytkiem dla kraju. W ten sposób postępowano we Włoszech, Hiszpanji, Francji, podczas wojny krymskiej (1854—55) czyniono podobne próby w Turcji. Korzystając ze sprzyjających warunków politycznych (wojna z Rosją) postanowił ks. Adam Czartoryski popierać organizację pułków kozackich, formowanych przez Michała Czajkowskiego, zwanego Sadykiem-Paszą. Wysilek tworczy ks. Czartoryski i jego siostrzeńca Władysława hr. Zamoyckiego stał się obecnie tematem badań p. Marji Pawlicowej, która na łamach ostatniego zeszytu „Kwartalnika Historycznego” (zeszyt I z 1936) zamieściła pracę o formacjach kozackich w czasie wojny krymskiej. Na tle ogólnych poczyniań przedstawiła autorka działalność Władysława Zamoyckiego i Michała Czajkowskiego przy formacji dwóch pułków kawalerji w składzie wojsk tureckich, przyczem główny nacisk położyła na akcję Zamoyckiego. Rozprawa oparta o źródłowe materiały ze zbiorów Biblioteki ks. Czartoryskich przynosi dużo nowych i ciekawych szczegółów. Obok tej pracy zamieszczono w „Kwartalniku” artykuły dr. Vetulaniego o sposobie powoływania się na przepisy prawa rzymskiego i kanonicznego w późniejszym średniowieczu, oraz dr. Willaume'a o konfederacji Narodu Polskiego w 1836 r. Jak zwykle zeszyt uzupełniają recenzje, kronika naukowa i polemiki.
(J. St.)

MUZYKA

„Z pieśnią do was idziemy...“ Taki jest tytuł niedawno wydanego zbioru pieśni kompozytorów polskich, zestawionego przez Komisję Artystyczną Zjednoczenia Polskich Związków Śpiewaczych i Muzycznych w Warszawie. Ukazał się dotąd ten pierwszy z utworami na zespół chórów męskich. Wydany przez F. Grabczewskiego, nakładem Świątowa Związku Polaków z Zagranicy, bardzo się przyda w bibliotekach naszych chórów. Po pierwsze, że z nut drukowanych łatwiej się śpiewa, niż z odbitych na powielaczku, po drugie, że zawiera pół setki doskonałych kompozycji, które nareszcie zostały udostępnione ogółowi śpiewaków. Dotychczas spoczywały w prywatnym posiadaniu różnych chórów, a obecnie powinna je poznać cała Polska śpiewająca. W nowym zbiorze istnieje jeszcze i ta dogodność, że każdy umieszczony w nim utwór można kupić w nieograniczonej ilości egzemplarzy „głosów” na osobnych kartkach. Autorów jest 28; nazwiska dobrze znane i zasłużone z Gallem, Noskowskim, Maszyńskim, Rączką i Wallek-Walewskim na czele. Pożyteczną nowością stanowią krótkie życiorysy kompozytorów. Przed pół rokiem krakowski Chór Akademicki wydał własną „Kantyczkę”; w ten sposób zyskaliśmy dwie bardzo cenne publikacje muzyczne. (jm)

KRAJOZNAWSTWO

Monografia Sandomierza w rozmiarach kieszonkowej broszurki, opracowana została przez znanego krajoznawcę i miłośnika ziemi Stefana Żeromskiego — Aleksandra Patkowskiego. Jest to dalsza książeczka w bardzo popularnej serii Krajoznawczych broszurek Ministerstwa Komunikacji. Nie kosztuje nic, więc rozchodzi się szeroko po Polsce. A warto ją wziąć do ręki aby przeglądać choćby tylko doskonałe reprodukcje zdjęć Henryka Poddębkiego. Jest tam również szkic Leona Wyczółkowskiego (który przedstawia nadwiślański śpichrz) oraz schematyczna mapa starożytnego miasta. Tekst opisowy składa się z kilku mniejszych rozdziałów; zaznajamiają one z dziełami sztuki i architektury, w które Sandomierz obfituje. Niedarmo czytamy o nim takie słowa: „... jest Sandomierz skarbnicą legend i plastyczną wizją piastowskich, jagiellońskich, sarmackich i saskich losów naszej kultury...“ (jml)

W wystawie uzdrowiskowo-letniskowej, jaka w dniu 15 sierpnia otwarta będzie w Krakowie, biorą udział — poza ośrodkami klimatyczno-letniskowymi z całej Polski, również organizacje: Liga Popierania Turystyki, Towarzystwo Turystyczne, Towarzystwo Tatrzańskie, Polski Związek Narciarski, Towarzystwo Krzewienia Narciarstwa, Polski Związek Kajakowy i in.

LITERATURA

Otwarcie muzeum im. W. Orkana. Donoszą z Rabki: Otwarcie muzeum im. Władysława Orkana w Rabce, połączone będzie z uroczystościami, które odbędą się w dniach 8 i 9 sierpnia. W sobotę, 8 b. m., o godz. 20 stary kościół, w którego kruchcie mieścić się będzie muzeum regionalne im. W. Orkana, zostanie oświetlony rzeźbienie, a jednocześnie zapalona wielka ogniska na szczytach gór, otaczających Rabkę, na Luboniu, Maciejowej, Bani, Grzebieńcu, Krzywoniu i Gilówce. W niedzielę, 9 b. m., w starym kościele odprawione zostanie uroczyste nabożeństwo, po którym nastąpi otwarcie muzeum. Przecięcia wstęgi dokonają prezes P. T. T., prof. Walery Goetel. Wieczorem w pawilonie muzycznym obok pijalni zdrojowej odbędzie się wieczornica regionalna ku czci Władysława Orkana. W niedzielę, 9 b. m., otwarta też zostanie w Rabce wystawa sztuki ludowej.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Polscy artyści zagranicą. Z Berlina donoszą: Zarząd m. Berlina zakupił na wystawie olimpijskiej obraz Rafała Malczewskiego.

Wschód i Zachód w sztuce polskiej. Polska, położona na rubieżach dwóch światów, które na jej terenie od lat tysiąca się stykają i przenikają, uchodzi w opinji nauki własnej i obcej za kraj, którego oblicze duchowe kształtowało się pod działaniem zarówno Zachodu, jak i Wschodu. Proces przenikania się tych elementów zachodzi również w dziedzinie sztuki. Na podstawie głębokiej znajomości materiału zabytkowego, kultury duchowej i faktów historycznych, z uwzględnieniem warunków socjologicznych, a przedewszystkiem właściwości naszej psychiki narodowej prof. Mieczysław Gebarowicz w nowym swem dziele p. t. „Wschód i Zachód w sztuce polskiej” (Odb. z Sprawozdań Tow. Naukowego we Lwowie, T. XV, Lwów, 1935) formuluje wspaniałą syntezę, w której określa oryginalności sztuki polskiej i jej rysy istotne. Należy ona do Zachodu, choć kryteria obowiązujące na Zachodzie, nie wystarczają do jej poznania, w całej jednak postawie ideowej i formalnej niema w niej miejsca dla Wschodu. (hb)

RUCH REGIONALNY

Tworzenie regionalnych muzeów. Z rozmaitych ośrodków Wielkopolski donoszą o żywem zainteresowaniu się sprawami regionalnymi. Zainteresowanie to ujawnia się w tworzeniu nader pożytecznych muzeów regionalnych. W najbliższej przyszłości mają być utworzone: Muzeum regionalne Kujaw zachodnich w Inowrocławiu, Regionalne muzeum szamotulskie (w słynnej baszcie Halszki z Ostroga), Muzeum ziemi bukowskiej w Buku i Muzeum regionalne Grodziska. (wel)

VARIA

Korespondencję z Palestyny, pióra ks. dr. W. Gronkowskiego, nader interesującą, ilustrowaną licznymi fotografiami, zamieszcza w ostatnim zeszyście „Jlustracja Polska”. Autor opisuje barwnie obozowisko Beduinów i przyjęcie u szejcha, w czasie którego przygrywa na jednostrunnych skrzypkach i śpiewa na cześć gościa arabskie pieśni bojowe starej pieśniarz obozowy. Poza tą korespondencją „Jlustracja” przynosi szereg artykułów na aktualne tematy i wielką ilość interesujących fotografii. (tk)

W następnym dziale: W MUZYCZNYCH SZKOLACH WARSZAWY

przez
Prof. Stanisława Niewiadomskiego.

Książki nadesłane

Dr. Mieczysław Treter: „Polish Art”, Warszawa, 1936. Wyd. „TOSS-PO”.
„Wisła, największe uzdrowisko śląskie u stóp Baraniej Góry, u źródeł Wisły”. Wydano staraniem urzędu gminnego w Wiśle. Warszawa, 1936.
F. A. Ossendowski: „Huculszczyzna”. Poznań, 1936. Wydawnictwo Polskie R. Wegnera. Biblioteka „Cuda Polski”.
Janusz Włodzimirski: „Sprawozdawca wyścigowy”. Warszawa, 1936. Nakładem Wyższej Szkoły Dziennikarskiej.

Impresje z gdańskiego wybrzeża

Wizyta żaglowca niemieckiego „Deutschland” - Bal w „czerwonej sali” Kurhauzu — Rozmowa z opozycjonistą — „Jesteśmy ostatnim pokoleniem Gdańszczan...”

W pochmurny ranek na redzie sopockiej stanął żaglowiec szkolny marynarki niemieckiej „Deutschland”. Była to oczywiście pierwszorzędną okazją do „podniesienia ducha niemieckiego” (dziwne, że ciągle trzeba tego „ducha” podnosić...) wśród ludności wolnego miasta, z czego skwapliwie skorzystały czynniki hitlerowskie. Puszczono w ruch cały, tak sprawnie zawsze działający, aparat propagandy i żaloga statku ściągnięto nawet na korso kwiatowe, odbywające się corocznie w t. zw. „wielki czwartek sezonu”, który przypadł w tym roku na 16 lipca. Na ulicach Sopotu zebrały się tego dnia tłumy ludzi, przyciem zwracała uwagę ogromna ilość umundurowanych członków organizacyj hitlerowskich. Zmobilizowano ich specjalnie celem robienia entuzjazmu i owacyj dla „unsere blauen Jungens”. W pochodzie kroczyły 3 orkiestry, mianowicie orkiestra policji gdańskiej, orkiestra pułku artylerji z Prus Wschodnich i — przebrana po chłopku — konna orkiestra hitlerowskiej „Reiter Standarte” z Gdańska. Mimo tych wszystkich akcesoryj „mit Sang und Klang”, nie zdołano wykręcić zapału dla tej wybitnie propagandowej imprezy. Publiczność obserwowała to z zaciekawieniem, ale chłodno. A trzeba zaznaczyć, że tego dnia do Sopotu przybyło kilka tysięcy osób ze wszystkich zakątków wolnego miasta. Tylko młodzież klaskała i krzyczała głośno i zawzięcie; celowały — rzecz naturalna — dziewczęta, wdychając z głębi rasowej, niemieckiej piersi: „schneidig, nicht?”

Wieczorem w czerwonej sali domu kuracyjnego odbył się bal. Niedyskretnie, powodowani dziennikarską ciekawością, zajrzeliśmy tam. Było sporo takich i innych mundurów, parę fraków oraz garstka nordyjskich kobiet w niezbyt gustownych sukniach. Zaprawdę, nie ciekawego i interesującego. Opuszczając naszą placówkę obserwacyjną, natknęliśmy się przypadkiem na starego znajomego mego sopockiego przyjaciela. Pan ten zaprosił nas do siebie na szklanicę wina. Między ustami a brzegiem puławy dowiedziałem się, że nasz gościnnie i miły gospodarz jest jednym z wybitnych przywódców pewnej grupy politycznej i należy do t. zw. „opozycji”.

W miłym, przytulnym „homie” Gdańszczanina rozmowa szła żywa i frapująca. Nastroj był naprawdę „gemütlich”. W pewnej chwili nasz gospodarz zwrócił się do mnie: — Pan z Poznania? Znam to piękne miasto, zawsze było bardzo polskim. Bywałem tam za czasów niemieckich i teraz. Dużo dodałście i dużo zmieniście na lepsze. Mieliście zawsze dobrych gospodarzy i mężów czynu tatkräftige Manner. Pamiętam nazwisko Ratajski. Mógł być jeszcze pracować dla pożytku Poznania. Widzi pan, u nas w Gdańsku, też było kiedyś bardzo dobrze. Wszyscy pracowali, mieli pieniądze, były duże obroty i zyski i naogół dobrze gospodarowano. Trochę się tam kłócono, ale między ludźmi zawsze tak jest...

Ścisząc głos, rozmówca nasz ciągnął powoli dalej, jakby ważąc każde słowo:

— Dzisiaj Gdańskiem rządzą niedowarzone młodzieniaszki (unreife Junglinge), których nic, absolutnie nic nie łączy ani nie wiąże z wielkimi tradycjami kupieckimi i handlowymi tego miasta. Alfą i omegą jest dla nich „Führer”. To jest święte słowo, wszystko rozpoczynają i kończą zawołaniem „heil Hitler”. Gospodarstwo życie tak skomplikowanego organizmu, jakim jest każde miasto portowe, właściwie nic ich nie obchodzi. Cała ich mentalność, cały ich ubogi i niedojrzały umysł nastawiony jest na robienie polityki, i to polityki w najgorszym tego słowa znaczeniu. Może się nawet źle wyraziłem, nietyle „robienie” ile wykonywanie polityki. Dla nas Gdańszczan, ludzi z dziada, pradziada osiadłych tutaj, nie ulega dziś już żadnej wątpliwości, że politykę w Gdańsku robi Berlin. Wszystko, co się tu dzieje, zarówno na wewnątrz jak i zewnątrz (in der Innen — wie in der Aussenpolitik), zostaje z całą precyzją i dokładnością obmyślane i przeznaczone w zacisznych gabinetach berlińskich, a potem „partei-genossen” Greiser i Forster wykonują to równie

dokładnie na terenie Gdańska. Czy spotkał się pan kiedykolwiek z jakimś urzędowym niemieckim zdemontowaniem lub zdezawuowaniem tego, co się tu, u nas, robi? Parę dni temu, p. Forster oświadczył na odprawie „gruppenführerów” że wszystko, co on mówi i robi w Gdańsku, dzieje się za wiedzą, wolą i zgodą „Führera” i że tylko przed nim jest p. Forster odpowiedzialny. Nawiasem powiem panom, że w hierarchji partyjnej prezydent senatu gdańskiego p. Greiser podlega bezpośrednio p. Forsterowi jako gauleiterowi. Greiser jest zastępcą gauleitera.

Partja narodowo - socjalistyczna jest dziś już tak mocno związana z państwowością niemiecką, że tworzy z nią jedno. („Die Partei ist der Staat”). Jest to swego rodzaju wspólnota interesów. Dlatego ruch hitlerowski na terenie wolnego miasta jest niesłychanie niebezpieczny, grozi bowiem wcześniej czy później wchłonięciem Gdańska przez Rzeszę. Rozumiał to doskonale dr. Rauschnig...

— Prezydent hitlerowskiego senatu, dr. Rauschnig?!

— Tak jest, p. Rauschnig właściwie nigdy nie był hitlerowcem. Należał coby do partji, ale ideologia narodowo - socjalistyczna była mu obca. Był to człowiek o szerokim horyzoncie myślowym, kulturalnym, wykształcony, doskonały kupiec i trochę romantyk. Jako prezydent senatu widział, że Gdańsk nie nadaje się do „robienia” polityki hitlerowskiej, i biorąc naukę z przeszłości, rozumiał, że tylko w ścisłym oparciu o Polskę może Gdańsk dojść do rozkwitu, dobrobytu i znaczenia. Dlatego dr. Rauschnig dążył powoli do zupełnego odseparowania Gdańska od Rzeszy („er wollte langsam zwischen Danzig und Deutschland die Gitter fallen lassen”). I tu wpadł w gwałtowny konflikt z czynnikami hitlerowskimi, które zadecydowały p. Rauschninga w Berlinie prosto o „zdradę stanu”. Další ciąg tej dramatycznej historii jest znany.

My, Gdańszczanie, żyjemy do Polski, zwłaszcza do tej „oficjalnej”, duży żal. Odkąd istnieje „wolne miasto”, Polska nigdy nawet nie próbowała zbliżyć się do nas, poznać nas i zrozumieć. Rozmawiano z Gdańskiem zawsze tylko przy zielonym suknie, w atmosferze wzajemnych oskarżeń, nieufności i podejrzliwości. A przecież możebyśmy się w inny sposób jakos dogadali...

— Czy nie uważa pan jednak, że wszystkie senaty przedhitlerowskie jakby celowo utrudniały dojście do porozumienia z Polską?

— Pewnie, że najcięższym i najgorszym błędem, a jednocześnie grzechem, popełnionym na samym Gdańsku, było to, że ci, co nami rządzą, nie potrafili znaleźć wspólnego języka z Polską. Dzisiaj macie wspólny język, za to dążenia idą w dwóch krańcowo przeciwnych kierunkach... Proszę pamiętać o jednym: my jesteśmy ostatnim pokoleniem

Gdańszczan. Młodzież, która idzie, jest już wychowywana w duchu zupełnie innym, obcym dostojnym i wspaniałym patrycjuszowskiemu tradycjom pierwszego ongiś portu Rzeczypospolitej. Młodzież ta kroczy w takt werbli i pod hitlerowskim sztandarem do wielkich Niemiec, o których pisał Hitler w swym „dekalogu” „Mein Kampf”. Książka ta jest obowiązkową lekturą w szkołach gdańskich...

O egzystencji Gdańska rozstrzygną w końcu nie żadne względy gospodarcze, ale — niech mi pan wierzy — względy czysto polityczne. Bonzowie,

(die Bonzen), którzy w tej chwili są panami życia i śmierci każdego z nas, rozumują w bardzo prosty sposób: nie zginął Gdańsk, gdy był pod panowaniem niemieckim, nie zginie więc, gdy znowu tam wróci. O to już postara się „Führer”...

Rozmowa dobiegała końca. W popielniczkę sycząc, dogasały niedopałki papierosów gdańskich „Danziger Flage”. Głęboko w pamięć wryły mi się słowa: „my jesteśmy ostatnim pokoleniem Gdańszczan”...

BOH-DAN.

Baczność 19-letnie Czytelniczki!

W najbliższy poniedziałek czeka je miła niespodzianka — Bezpłatne bilety na film „Mam lat 19” do „Słońca” — Najbliższe filmy w „Słońcu”

— A więc załatwione, umówione, zdecydowane!

Podaliśmy sobie ręce i spojrzeliśmy na siebie zadowoleni z dyr. J. Nowomiejskim. Mamy obaj uczucie, że niespodzianka, jaką przygotowaliśmy dla naszych Czytelniczek, sprawi im dużo zadowolenia.

Na czemże ta niespodzianka polega? Otóż na wiadomość, że

w poniedziałek, 10 sierpnia, odbędzie się

w „Słońcu” premiera filmu p. t. „Mam lat 19”, w znakomitą artystką, Katarzyną Hepburn, w roli głównej, oraz, że wydawnictwo nasze postanowiło obdarzyć bezpłatnymi biletami na premierę tego filmu wszystkie Czytelniczki, które liczą lat 19.

Na podstawie umowy, zawartej pomiędzy naszym wydawnictwem i dyrekcją kinoteatru „Słońce”, każda z naszych Czytelniczek, urodzona w roku 1917, otrzyma bezpłatny bilet na premierę filmu „Mam lat 19”, t. j. na dzień 10 sierpnia, na seans o godz. 19-tej lub 21-ej. Bilety wydawane będą w kinie „Słońce”, w niedzielę, 9 sierpnia, od godz. 12 do 14. Każda z naszych Czytelniczek otrzyma bezpłatny bilet za okazaniem kuponu, jaki zamieścimy w naszym piśmie, oraz legitymacji, czy dowodu, świadczącego, że urodziła się w roku 1917.

— A przy okazji, panie dyrektorze, — pytam po zakończeniu pertraktacji, — jakie jeszcze filmy zademonstruje nam „Słońce” w najbliższym czasie?

Na wyczasach
wielkie usługi oddają:
ZUPY w kostkach
SOS GRZYBOWY w kostkach
KOSTKI BULJONOWE
GROCHÓWKI w rollkach
Knorr

Pg 6166-K. 2317

Pożegnalne gościnne występy Władysława Waltera

Świetny artysta scen polskich, ulubieniec publiczności Władysław Walter, po odniesionych wielkich sukcesach kończy już gościnę na scenie Teatru Nowego w Poznaniu, w pełnej słońca pogody, beztroskiej wesołości polskiej komedji Mieczysława Fijałkowskiego „Gorać krew”, w której odwarza swoją wybitnie popisową, główną rolę utworu. Na zdjęciu scena 2 aktu. Osoby od strony lewej: pp. Teofila Koronkiewiczówna, Zbigniew Koczanowicz, Stefan Sojecki, Halina Michalska, Władysław Walter, Andrzej Kuryłło.

Wynalazca termometru lekarskiego zmarł w nędzy

Każda rocznica ma swoje dobre strony. Przedewszystkiem przypomina nam wybitne jednostki, które inaczej poszłyby w niepamięć. Dotyczy to zwłaszcza sir Clifforda Allbuta, wynalazcy termometra lekarskiego.

W miejscowości Dewsbury, w stanie Jorkshire, gdzie się wynalazca urodził, obchodzono w końcu ubiegłego miesiąca setną rocznicę urodzin Allbutta.

Okazuje się, że Allbutt, mimo swego wynalazku, zmarł w nędzy, która zresztą towarzyszyła mu przez całe życie. Z wynalazkiem zwrócił się do jednego z bogaczy amerykańskich i sprzedał mu swoje dzieło za... 5 dolarów. Na produkcji termometrów lekarskich, które — jak wiemy, mają obecnie zastosowanie na całej kuli ziemskiej, nabywca wynalazku za 5 dolarów zrobił olbrzymią fortunę. (wel)

Dyrektorzy banku w uniformach i przy szpadzie

Bank Francji, który ulega teraz reorganizacji, uzewnętrzni reformy w sposób dość oryginalny: dyrektorzy banku oraz członkowie rady zarządzającej będą odłat podczas świąt i uroczystości oficjalnych nosić uniformy, a przy boku szpadę — tak samo, jak wyżsi urzędnicy państwowi. Reforma, która wydaje się dziwną, datuje się naprawdę nie od dzisiaj i jest wznowieniem tylko tradycji z czasów napoleońskich. Napoleon, założyciel Banque de France, rozporządził swego czasu, aby dyrektorzy banku występowali w uniformie. Z biegiem czasu przepis ten poszedł w zapomnienie, nie odnowiono go również za rządów Napoleona III. Dopiero teraz wyciągnięto go z zapomnienia.

Bułgaria nie chce kryminalnych romansów

Bułgarska rada ministrów przejęła projekt ustawy, zabraniający prasie zamieszczania sensacyjnych kryminalnych powieści. Ten sam projekt przewiduje zakaz wróżenia z kart, ręki, osadu kawy, kuli szklanej, wody itp.

Przeciwko pierwszej części ustawy, dzienniki bułgarskie zamierzają wnieść protest, podkreślając, że powieść sensacyjna, zamieszczana w odcinku gazety codziennej, jest jednym z najlepszych sposobów zjednywania czytelników

W tunelach „U-Bahn“

Expressem od specjalnego wysłannika

Berlin, w środę w nocy. Berlińczycy są niezmordowani. — Wszystkie imprezy popołudniowe cieszą się olbrzymim powodzeniem, wypełniając stadion olimpijski każdorazowo przeszło stutysięcznym tłumem. Niezbyt liczna kolonja polska tonie w tem morzu niemieckim, a okrzyki Polaków nie mogą się przebić przez tłum Niemców. A tak się dotychczas składało, że najgorętszą walkę toczyły nasze zawodniczki z Niemkami.

Podziwem każdego napawać musi organizacja, zwłaszcza komunikacyjna. Dziesiątki tysięcy samochodów

własnym interesie, bowiem oszczędzimy wiele czasu nie stojąc później w ogonku przed okienkami z biletami. Dla naszej wygody są przecież już teraz otwarte wszystkie okienka z bile-

Nasi reprezentanci odcięci są całkowicie od świata, we wsi olimpijskiej. Na stadion wchodzą tunelem pod trybunami a częściowo nawet pod bieżnią, którą też znikają. Dlatego

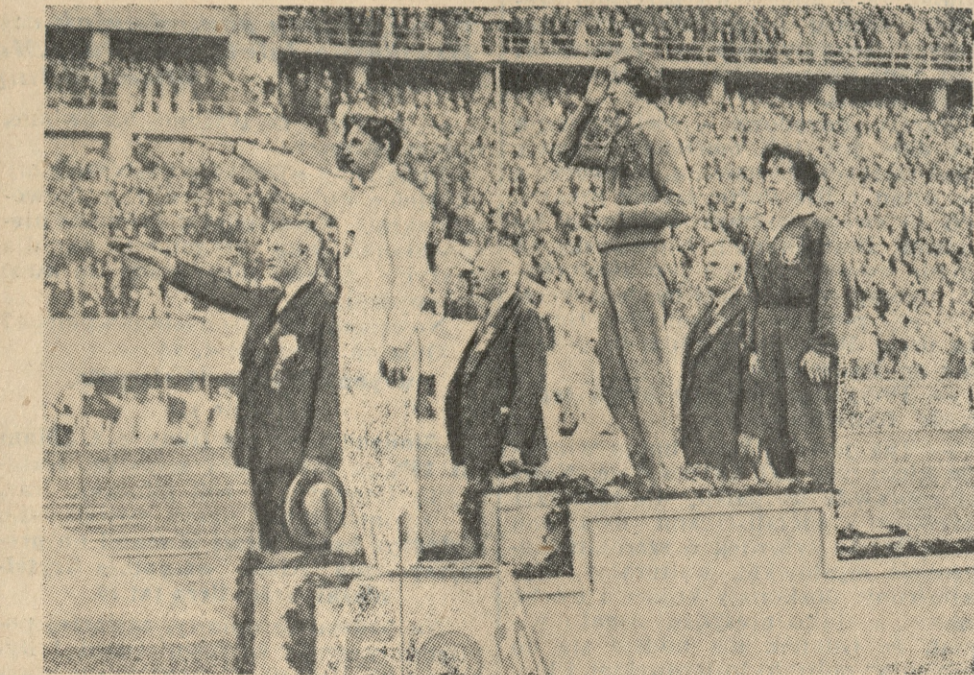

Carpentier (USA) zdobył złoty medal olimpijski w dysku.

sunie codziennie po zawodach przez ulice Niemiec bez używania sygnalów. Słychać tylko równy ton motorów w tempie 40 do 50 kilometrów. Ruch ręki policjanta, ubranego na okres olimpiady w białą kurtkę i białą czapkę, działa jak różdżka czarodziejska zarówno na piechurów jak i kierowców samochodów. Trudno na skrzyżowaniu ulic nie przystanąć, by obserwować ten szalony a jednak tak zdyscyplinowany ruch. Lecz obowiązek informowania Czytelnika nie pozwala na stanie jak robią to setki i tysiące gości olimpijskich.

Sto tysięcy ludzi odpływa ze stadionu bez żadnego hamowania, bez żadnego zatoru. Tysiące te pochłaniają dworce kolejki podziemnej, miejskiej i autobusy. Płynnie nieprzeliczony tłum do tunelu dworca kolei podziemnej „Reichssportfeld“, lecz tunel ma niemniej strawny żołądek. Co dwie minuty odchodzi pociąg, bez krzyku i tłoku. Reżyseruje całością niewidoczny kierownik ruchu siedzący przy mikrofonie. Z gardzieli głośnika rozlegają się jego energiczne lecz niemniej w grzecznej formie utrzymane wskazania. I tłum go bezwzględnie słucha. Bo jak mogłoby być inaczej?

Przyjeżdżamy na dworzec przed stadionem, a głośnik zaprasza do wykupienia biletu na drogę powrotną. Tłumaczy nam, że leży to w naszym

Walasiewiczówna otrzymuje na stadionie olimpijskim wraz z Amerykanką Stephens i Niemką Krauss medal olimpijski.

tami na drogę powrotną. Czyż można z tego nieskorzystać?

Po zawodach jesteśmy w tunelu stacji. W przednich wagonach są jeszcze miejsca, nawet siedzące. Po pół minucie pada już rozkaz „wsiadać“! Po chwili „drzwi zamykać“ i pociąg

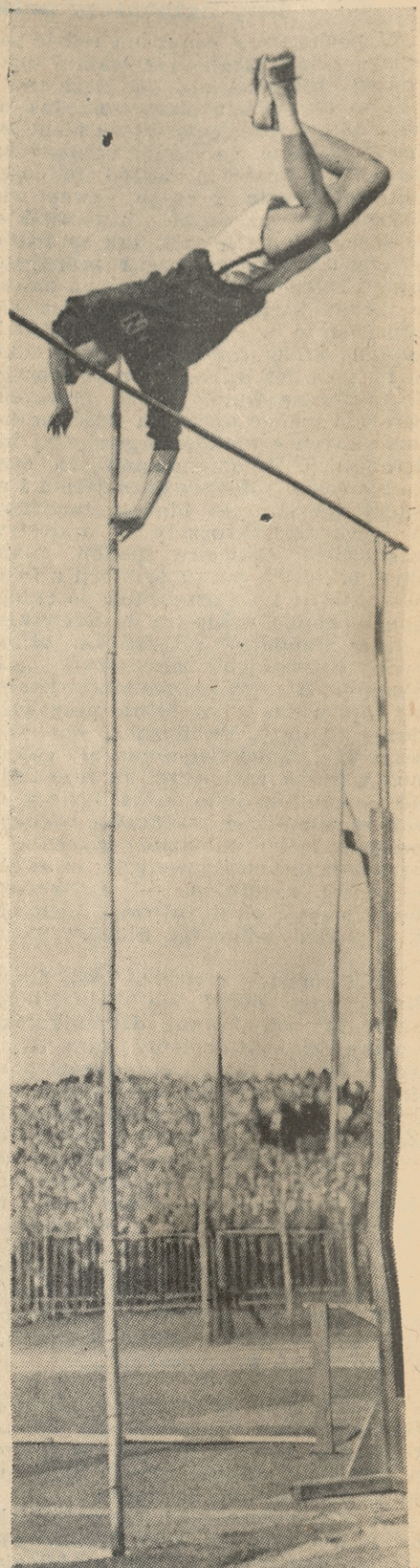
W chodzie na 50 km zdobył złoty medal Whitlock (W. Bryt.) przed Szwabem (Szwajcarja) i Bubenko (Łotwa).

rusza. Nikt do ruszającego pociągu już nie wskakuje a zdarzają się wypadki, że część towarzystwa odjeżdża a druga zostaje. Wszystko to dzieje się w szybkim tempie. I tak płyną tysiące za tysiącami, aż się olbrzymi stadion zupełnie opróżni.

też wiadomości od nich są bardzo skąpe. Żadnego dziennikarza nie puszcza się do wsi olimpijskiej, bezsilne jest tu nawet główne biuro prasowe, oraz komitet organizacyjny. Karty wstępu wydaje jedynie attaché olimpijski danej drużyny, który jednak nie pozwala zakłócać spokoju swym pupilom. Przy pomocy specjalnego członka S. S. można się dostać do szatni danego zawodnika. Lecz zanim ktoś przejdzie niezliczone krążanki stadionu, zawodnika już nie ma. Postanowiliśmy sobie jednak mimo wszystko złożyć naszym reprezentantom wizytę we wsi olimpijskiej, by podzielić się później wrażeniami.

W środę po południu cała Polonia zgromadziła się na stadionie pocztowym na zawodach Polska i Węgry. Wszędzie słyszano się mowę polską. Wygraliśmy i to zaszczyt, lecz zawody były wszystkim innym tylko nie spotkaniem olimpijskim. Sędzia p. Scozoni, wiadomo Włoch, przyjaciel Węgrów, nie widział brutalnej gry Madziarów, a gdy spostrzegł przegraną swych pupilów to i nerwy stracił i zupełnie na boisku nie panował.

Pogoda nie jest łaskawa i nie sprzyja igrzyskom. Od dnia ich rozpoczęcia nie było jednego pogodnego dnia. Podobnie i w czasie meczu Polska — Węgry padało, a właściwie jak się jeden z sąsiadów wyraził: „przeostało padać zaczęło lać“. To też nasi olimpijczycy, którzy gromadnie na zawody przybyli by pod wodzą Kusocińskiego dopingować piłkarzy, po przerwie schronili się z trybun otwartych na trybun kryte. Nie przyjechali na zawody jedynie bokserzy, którzy pilnie przygotowują się do czekających ich ciężkich walk. Koszykarze jeszcze

Nischida zdobywa srebrny medal olimpijski, skacząc 4,25.

dziś pozwolili sobie na wycieczkę. Od jutra bowiem obowiązuje areszt domowy. Czekają ich ciężkie walki, z czego w zupełności zdają sobie sprawę. Wszyscy są dobrej myśli. Lekkoatleci narzekają na brak opieki, na przemęczenia przejazdami ze wsi na stadion, na brak spokoju po godzinie 21 i t. d. Lecz nie było jeszcze takiego zawodnika, który byłby zadowolony. Faktem pozostaje jednak to, że Amerykanie wywożą swych zawodników tylko rano na stadion, w którego pobliżu przez przerwę południową pozostają. STEFAN ŚLIWIŃSKI.

Venzke (USA) wygrywa przedbieg na 1500 m. Za nim Corner (W. Bryt.) i Nowozelandczyk Lovelock.

Angielka Violetta Vebb wygrywa swój przedbieg na 80 m płotki.

Piąty dzień igrzysk

Lokajski zakwalifikował się w oszczepie do finału

Berlin. (Tel. wł.) Mimo dość nie sprzyjającej pogody — przy dość silnym wietrze i pochmurnym niebie — na stadionie już w godzinach przedpołudniowych zebrało się przeszło 60 tysięcy widzów.

Program przedpołudniowy w czwartek wypełniły, obok przedbojów w oszczepie i trójskoku, interesujące przedbiegi na 400 metrów. Ogółem rozlosowano ich osiem, z których po trzech pierwszych zawodników wchodzi do popołudniowych międzybiegów. Razem będzie ich cztery, z których znów obaj pierwsi wchodzić będą do finału.

W oszczepie na starcie do eliminacji stanęło ogółem 33 zawodników, wśród nich dwaj Polacy, Lokajski i Turczyk.

Minimum, kwalifikujące do finału, ustalono na 60 metrów. Osiągnęła je znac-

na część zawodników, którzy po południu staną do decydującej rozgrywki. Do go-

dzin południowych zakwalifikował się do finału Lokajski. (SS.)

W pięcioboju zwyciężyli Niemcy

Berlin. (Tel. wł.) W czwartek przed południem odbył się, jako ostatnia konkurencja pięcioboju nowoczesnego, bieg na przełaj na dystansie 4000 metrów, który wygrał Austriak Leban w czasie 13:17.4.

Nienadzwyczajnie natomiast spisali się prowadzący w tabeli punktacyjnej Handrix (Niem.), Szwed Thofelt i inni. Zwłaszcza Thofelt zawiódł całkowicie i zaprzepaścił w ten sposób nie tylko nadzieje na powtórne zwycięstwo olimpijskie, ale nie potrafił nawet uplasować się na trzecim miejscu.

Wyniki biegu naprzelaj: 1) ppor. Leban (Austria) 13:17.4, 2) Hietala (Fin) 13:25.3, 3) Wyss (Szwajc.) 13:47.7, 4) kpt. Legard (N. Br.) 13:51, Leonard zajął szóste miejsce w czasie 14:15.8, Handrix był 14. w czasie 14:14.7, a Szwed Thofelt dopiero 24 z czasem 15:16.2.

W ogólnej punktacji pierwsze miejsce utrzymał Niemiec por. Gotthardt Handrix przed Amerykaninem Leonardem, Włochem por. Albą i Szwedem por. Thofeltem.

Przedbiegi na 400 mtr.

Berlin. (Tel. wł.) Kiedy oszczepnicy i zawodnicy trójskoku walczyli w eliminacjach, na bieżni toczył się zacięty bój o udział w międzybiegach na 400 metrów. Z powodu kontuzji Biniakowskiego kierownictwo ekspedycji polskiej wycofało go z tej konkurencji, oszczędzając go do sztafety. Ogółem odbyło się osiem przedbiegów.

Wyniki — I: 1) Robert (WB) 48,1, 2) Danielson (Szwec.) 48,6, 3) Loaring (Kan) 49,1, 3) Jud (Szwajc.), 5) Ribeni (Weg.), 6) Pace.

II: Henry (Fr) 49,2, 2) Knenicky (Czech) 49,6, 3) Shore (P. Afr.) 49,9, 4) Stroemberg (Szwec), 5) Gudenus (Austria). Peruwiańczyk Kuba nie stanął.

III: 1) Brown (WB) 48,8, 2) Lanci (Wł) 49,3, 3) Metzner (N) 50,2, 4) Ebeid (Egipt), 5) Verhaert (Belg), 6) Tay (Chiny) nie startował.

IV: Smallwood (USA) 49, 2) Limon (Kan) 49,2, 3) Vadsz (Weg) 49,2, 4) Schonjeyder (Norw), 5) Zamato (Braz), 6) Kubota (Jap), Kessler (Rum) nie stanął.

V: 1) Luvalle (USA) 49,1, 2) Anderson (Arg) 49,4, 3) Zsitvai (Weg) 49,8, 4) Nemes (Rum), 5) Imai (Jap), 6) Rossi (Wł).

VI: 1) Błażejczak (N) 47,9, 2) Rampling (WB) 48,6, 3) Strandvall (Fin) 49,3, 4) Boisset (Fr), 5) Krombach (Luks). Austriak Rinner nie stanął na starcie.

VII: 1) Williams (USA) 47,8, 2) Fritz (Kan) 49, 3) Kristensen (Dan) 49,3, 4) Aihara (Jap), 5) Munoz (Chile). Był to najszybszy przedbieg, który jak zgodnie podkreślano, na stadionie stracił dużo na emocji z powodu braku Biniakowskiego. Zwycięzca wygrał bieg z różnicą 15 metrów przed drugim.

VIII: 1) Skavinsky (Fr) 48,9, 2) Wachenfeld (Szwec) 49, 3) Klupsch (Niem) 49,1, 4) Koenig (Austria), 5) Bhalla (Indje). Włoch Spampani nie startował.

Argentyna — Meksyk w pole

Berlin. (Tel. wł.) Trzecie spotkanie w pole przyniosło zwycięstwo, rozporządzającym doskonałym materiałem końskim, Argentyńczykom 15:5. Pełni temperamentu Meksykańczycy na swoich „Texas-ponny“ ustępowali zdecydowanie. (SS)

Cracovia bije Rapid 5:3

Kraków (PAT) W środę odbyło się w Krakowie międzynarodowe spotkanie piłki nożnej między wiedeńskim Rapidem i Cracovią zakończone sensacyjnie i w pełni zasłużonym zwycięstwem Cracovii w stosunku 5:3 (2:2).

Mistrzowie

w stylu wolno-ameryk.

Mistrzostwo olimpijskie zapaśnicze w stylu wolno-amerykańskim zdobyli w szczególności wagach:

Waga kogucia: 1) Zombori (Węgry), 2) Flood (Am.), 3) Herbert (Niemcy).

Waga piórkowa: 1) Philajamaeki (Finlandja), 2) Millard (Am.), 3) Joensson (Szwecja).

Waga lekka: 1) Karpati (Węgry), 2) Ehrl (Niemcy), 3) Philajamaeki (Finlandja).

Waga półśrednia: 1) Lewis (Am.), 2) Andersson (Szwecja), 3) Schleimer (Kanada).

Waga średnia: 1) Poilve (Francja), 2) Voliva (Am.), 3) Kirecci (Turcja).

Waga półciężka: 1) Fridell (Szwecja), 2) Neo (Estonja), 3) Siebert (Niemcy).

Waga ciężka: 1) Palusalu (Estonja), 2) Klapuch (Czechosłowacja), 3) Nystroem (Finlandja).

Sefton (USA) zajął wynikiem 4.25 po rozgrywkach z Japończykiem czwarte miejsce w tymże.

MUNDURKI szkolne

NAJTANIEJ

Dom Odzieży J. GRZYBEK

Poznań, Stary Rynek 10.

ng 16 032

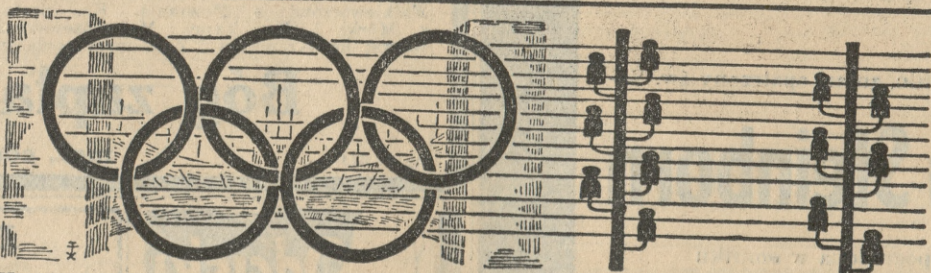

Graber, mistrz Ameryki, który zajął w tymże piąte miejsce. (Według karykatury niemieckiej).

Odznaki

emaljowane metalowe
Fabryka Wyrobów
Metalowych Poznań
Ratajczaka 17. Tel. 30-03

Ng 15 240

Na starterów olimpijskich w wioślarskim wyznaczono Polaka Bojańczyka i Belga Bischofa. Sędziami na mecie będą dr. Sporny (Polska), Holender Marres i Węgier prof. Haudinger.

Polska startuje w drugim przedbiegu czwórki ze sternikiem w konkurencji następujących przeciwników: Francji, Stanów Zjednoczonych, Jugosławji i Niemiec. Głównie zapowiadają się osady amerykańska i niemiecka. W przedbiegu dwójek bez steru Polacy startują w pierwszym przedbiegu wraz z Brazylijczykami, Szwajcarami, Belgami i Holendrami.

W biegu jedynek Verey zmierzy się w pierwszym przedbiegu z przedstawicielami Brazylii, Holandji, Jugosławji i Estonji. Z przedbiegu tego Verey powinien wyjść zwycięsko. (SS)

Fisa powierzyła organizację mistrzostw wioślarskich Europy w r. 1937 Holandji. Terenem mistrzostw będzie Amsterdam.

Poczta odgrywa w życiu wioski olimpijskiej pod Berlinem poważną rolę. Codziennie listonosze znoszą góry listów i kart, w których słynni zawodnicy proszeni są o autografy.

W tych dniach poczta niemiecka popisała się ciekawym wyczynem. Nowy mistrz olimpijski na 100 m Owens, otrzymał z Ameryki kartkę, na której zamiast adresu narysowany został ołówkiem lekkoatleta w skoku wdal, a pod nim tajemnicze cyfry: 26.8%, 100 m i 200 m Olympic Team... Berlin".

Te zagadkowe cyfry poczta niemiecka zdołała przetłumaczyć na właściwy adres. Przetłumaczono angielską miarę 26.8% na metr, uzyskując — 8,13 m, co stanowi rekord świata, ustalony przez Owensa. Dalsze cyfry, wskazane w adresie, informowały, że adresat jest sprinterem: 100 i 200 m. Wszystko się zgadzało. Adresatem był Owens. (SS)

Zwycięzca olimpijski w kuli, Niemiec Woelke, jest z zawodu policjantem i pełnił do chwili swego zwycięstwa olimpijskiego funkcje st. sierżanta. Po zdobyciu złotego medalu olimpijskiego, Woelke otrzymał nominację na porucznika policji od pruskiego prezesa ministrów. Jednocześnie mistrz olimpijski odkomenderowany został do głównego urzędu policji porządkowej przy min. spraw wewnętrznych i po uruchomieniu projektowanej w najbliższej przyszłości nowej sportowej szkoły policyjnej — por. Woelke stanie się instruktorem. (SS)

Organizacja ogłaszania wyników na głównym stadionie olimpijskim przeprowadzona została doskonale. Wyniki ogłaszane są przez megafony. Następnie każdy wynik oddzielnie podawany jest na specjalnych tablicach, ustawionych w czterech rogach stadionu, a wreszcie — na wielkiej tablicy, znajdującej się na wschodniej ścianie stadionu.

Ilmari Salminen czekał osiem lat na swój pierwszy medal olimpijski. W latach 1928 i 1932 nie chciano wstawić go do reprezentacji olimpijskiej, choć nie

Lukhaus w finale trójskoku

Berlin (Tel. wł.) W trójskoku przedboje odbywały się w dwóch grupach. W pierwszej, obejmującej ogółem 16 skoczków, wyznaczone stosunkowo niskie minimum 14 metrów osiągnęło 11 kandydatów, wśród nich Amerykanie Brown i Romero, Japończyk Harada, Metcalfe (Australia), Fin Suomela i inni.

W drugiej grupie z 15 startujących tylko trzech nie zdołało przeskoczyć 14 metrów. Wszyscy pozostali zaś z łatwością już po pierwszej próbie przeszli do finału. Startujący w tej grupie Polak Luckhaus osiągnął minimum za pierwszym skokiem, kwalifikując się w ten sposób do popołudniowego finału. Na starcie stanęło po południu ogółem 23 zawodników, (SS)

...Egipcjanie dlatego w dźwiganiu ciężarów biorą sporo medali, ponieważ w dźwiganiu mają najstarsze tradycje ze wszystkich ludów. Wszak już przed kilkoma tysiącami lat dźwigali kamienie przy budowaniu piramid.

...nawet Hitler nie pomógł zdobyć mistrzowi olimpiady w Los Angeles, Ismayrowi, złotego medalu w dźwiganiu ciężarów. Wiadomo, że w czasie każdego pobytu Hitlera na stadionie, Niemiec, czy jakaś Niemka zdobywała pierwsze miejsce. Pierwsza zaś wizyta „Führera“ u dźwigaczy ciężarów, nie przyniosła spodziewanego sukcesu.

...większość polskich zawodników skarży się na wszelkiego rodzaju zerwania mięśni czy ścięgna przed swym startem, ale ostatecznie zajmują dobre miejsca. — Gorzej, kiedy taki skurcz przychodzi w trakcie odbywania konkurencji, jak to się wydarzyło w chodzi na 50 km jednemu z faworytów, Łotyszowi Dahlinszowi. Na połowie trasy dostał on skurczu nogi i musiał się wycofać.

...Bieregowej chodził i chodził, aż wychodził sobie prawo wyjazdu na olimpiadę i tu wyszedł zresztą nieźle, bo na dziewiąte miejsce.

...po murzynach teraz kolej na małych Japończyków. Pierwszy pazur pokazali na 10.000 m, a w śróde już dwa pazury w skoku o tyczce. Musieli się przed nimi ugnać nawet dwaj Amerykanie, może dlatego, że nie byli czarnymi. A co będzie, kiedy wystartują pływacy?

...Finowie za bardzo przygotowywali się do organizowania w 1940 r. olimpiady u siebie, przez to zaniedbali przygotowania do olimpiady berlińskiej i teraz w rezultacie już nie odnoszą tradycyjnych sukcesów. W dodatku, organizację olimpiady w 1940 r. powierzono Japończykom.

...najcierpliwszym zawodnikiem jest Fin Salminen, albowiem osiem lat czekał na prawo startowania w olimpiadzie, zawsze uważany za zbyt słabego. Ale teraz im pokazał.

był gorszy od tych, którzy reprezentowali Finlandję.

Nigdy nie myślałem, że Askola jest aż tak dobry — powiedział po biegu Salminen. — Aby utrzymać zwycięstwo na ostatnich dziesiątkach metrów, musiałem dać ze siebie wszystko. (SS)

W finale skoku wdal, jak wiadomo, słynny murzyn amerykański Owens uzyskał 8,06 m, który to wynik został ogłoszony jako nowy rekord świata. Jak nam komunikują z różnych źródeł — rekord Owensa, wynosi tymczasem 8,13 i został już zatwierdzony przez międzynarodową federację. Tem samym wynik Owensa na olimpiadzie byłby tylko rekordem olimpijskim a nie światowym. (PAT)

Na 10 kilometrów fińscy biegacze udzieliли wywiadu dziennikarzom. Okazuje się, że mieli oni wszyscy trzej doskonale i szczegółowo zgóry opracowaną taktykę. Salminen zdecydował, że Askola pilnować będzie niebezpiecznego Japończyka Murakoso. Askola uważany był w kraju za biegacza, nieposiadającego dostatecznego finiszu i dlatego Salminen, nie wierząc w jego szanse, chciał poświęcić go, ułatwiając sobie i Isoholli zdobycie dwóch pierwszych miejsc. O jeszcze jednym, brązowym medalu, obaj Finowie nie marzyli. Askola wykonał wskazówki i trzymał się pilnie Japończyka. Trzej Finowie biegli tak, jak się umówili. Tymczasem Salminen i Isohollo nie docenili swego rodaka. W drugiej połowie dystansu Salminen sądził, że biegnie za nim Isohollo. W istocie był to Askola, który finiszował, jak nigdy dotąd w swoim życiu. Na mecie dzieliły go od zwycięzcy Salminen tylko 0,2 sek. czasu. Uważaliście mnie w kraju za złego sprintera — powiedział po biegu Askola — wobec tego trenowałem usilnie krótsze dystanse.

Bieżnia olimpijska jest doskonała. — Twierdzą to zgodnie wszyscy biegacze, a Owens stwierdził, że jest to najlepsza bieżnia, na jakiej w swoim życiu startował

ŻYCIE SOKOLE

Piękna uroczystość sokola w Słupcy

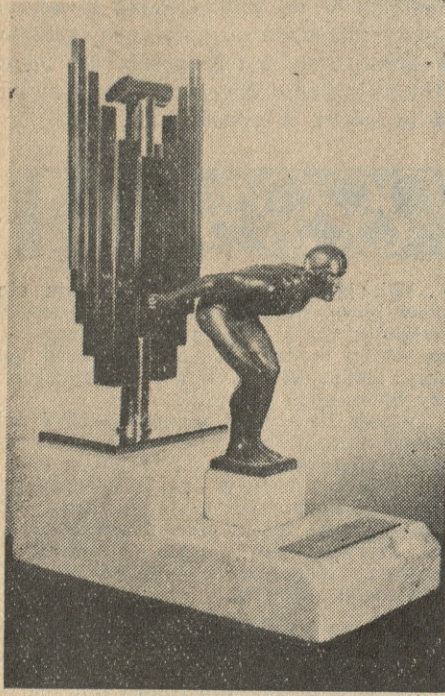
Złot okręgu gnieźnieńskiego

W Słupcy, gdzie zazwyczaj ton nadają wyświechtane ponure chałaty żydowskie, w niedzielę ubiegłą nad miastem zapanowały żywe i wesołe barwy mundurów sokolich i

SPORT

Pływanie

Pozn. Tow. Pływackie urządza w niedzielę, dnia 9 sierpnia na Warcie wielki sztafetowy wyścig pływacki z Puszczyczkowa do Poznania i na drogę przechodnią

PTP z udziałem najlepszych długodystansowców i mistrzów okręgu. Trasa wynosi 13,500 km. Podzielono ją na 6 zmian w odcinkach po 2,250 m. Start nastąpi w Puszczyczkowie o godz. 13 obok plaży p. Pawlaka. Meta znajduje się przy pływalni PTP na Ratajach (teren zakł. „Herolda”).

Przybycie sztafety do Poznania spodziewane jest na godz. 15,15. Po ukończonym biegu o godz. 16, odbędą się na pływalni własnej międzyklubowe zawody pań organizowane również przez PTP. W programie biegi indywidualne i sztafetowe, pokaz skoków, piłka wodna i in. — Ze względu na oryginalność powyższych imprez (po raz pierwszy w Polsce) budzą one zrozumiałe zainteresowanie wśród zwolenników całego sportowego Poznania. Dojazd tramwajem linii nr. 3 do Łazienek Miejskich, lub autobusem ze Starożytności (przystanek fabryka „Herolda”).

sokolów, przybyłych na złot okręgu gnieźnieńskiego. Zjazd był bardzo liczny, dobrze świadcząc o sprawności i karności organizacyjnej naszego Sokolstwa. Władze organizacyjne dzielnic wielkopolskiej reprezentowali p. prezes A. Wolski i zast. naczelniczki dzielnicowej p. Frackowiakówna z Poznania.

W godzinach porannych odbyły się próby ćwiczeń złotych na boisku przy nowej pięknej sokołni miejscowego gniazda sokolego, a o godz. 11 nastąpił wymarsz do kościoła na nabożeństwo, podczas którego miejscowy proboszcz ks. prałat Szczygłowski wygłosił serdeczne i podniosłe kazanie. Po nabożeństwie drużyny ustawiły się na rynku, gdzie nastąpiło oficjalne otwarcie złotu. Dokonał go prezes okręgu p. adwokat Perz z Gniezna, wygłaszając gorące przemówienie, zakończone okrzykiem na cześć Najjaśn. Rzeczypospolitej. Następnie p. prezes Wolski z Poznania w mocnych słowach nakreślił stanowisko Sokolstwa w społecznym życiu narodowym i społecznym państwa. Oba przemówienia licznie zebrana na rynku publiczność przyjęła hucznymi oklaskami.

W pochodzie udano się z rynku do sokołni, gdzie wydano uczestnikom złotu skromny żołnierski, lecz pożywny obiad.

Po południu o godz. 15 rozpoczął się koncert orkiestry miejscowego Sokola. Publiczne popisy gimnastyczne, pod kierownictwem naczelnika okręgu p. Namysła z Gniezna i naczelniczki p. Przybyłanki z Wrześni, rozpoczęły się o godz. 16,30 przemarszem wszystkich drużyn ćwiczących. Program był bardzo obfity i urozmaicony, a przytem przeprowadzony sprawnie. Kolonicy miejscowego gniazda wyprowadzili bardzo ładne i efektowne reje, poczem nastąpiły ćwiczenia młodzieży żeńskiej wiankami i męskiej wolne. Dwukrotnie występowały drużyny: w ćwiczeniach wojnych okręgowych i słowiańskich, a tak samo druhowie, w ćwiczeniach okręgowych i związkowych. Wreszcie gry i zabawy drużyn, ćwiczenia na poręczach drzew oraz bardzo udatne piramidy zbiorowe druhów i młodzieży słupekowej dopełniły pięknego programu, którego częściowo wprost wzorowe wykonanie (np. zastępu gnieźnieńskiego druhów w ćwiczeniach związkowych) wywoływało rześiste, a zasłużone oklaski. Na zakończenie odbyła się defilada, krótkie przemówienie pożegnalne prezesa okręgu oraz wspólny śpiew: „Wszystkie nasze dzienne sprawy”.

Złot w Słupcy stwierdził stały rozwój pracy sokolej w okręgu gnieźnieńskim, przyczem podkreślić także należy dobrą organizację złotu na miejscu. (a w)

RADJO

W 50 rocznicę śmierci Liszta „Franciszek Liszt — szermierz idealów romantycznych”, tak brzmi tytuł audycji, która

nada Polskie Radio dn. 7. 8. o godz. 10.00. Będzie to audycja odbiegająca w formie swej od zwykłych audycji tego typu, nosić będzie bowiem charakter montażu, łączącego w sobie opracowanie literackie i muzyczne na temat twórczości Liszta Liszt — postać fascynująca, wszechstronna, talent wykraczający poza zwykłe ramy muzyczne, obejmujący również dziedzinę literacką, nie tylko kompozytor nieśmiertelnych dzieł, ale i twórca nowych form muzycznych, a nawet całej szkoły poromantycznej — będzie tematem audycji muzycznej Polskiego Radia, opracowanej przez Wiktora Junosze-Dąbrowskiego.

KOMUNIKATY TEATRALNE

Z Teatru Polskiego

W czwartek i piątek z powodu urlołów odegrana będzie ostatnie dwa razy wyborna komedia „Moja kochana płocho mama”, poczem schodzi zupełnie z repertuaru. Role główne grają pp.: Ludwiżanka, Zbikowska, Bogusławska i Hańcza. W sobotę premiera arcywesołej lekkiej komedji francuskiej „Medor” Maline'a. Obsadę ról głównych stanowią pp. Zakrzyńska, Zbikowska, Bogusławska i Hańcza. Nową dekorację przygotował Z. Szpinger.

Z Teatru Nowego

Od dzisiejszego czwartku do niedzieli włącznie, dane będą przedstawienia, pełnej pogody i słońca, humoru i wykłonnego dowcipu, doskonalej polskiej komedji Mieczysława Fijałkowskiego „Gorąca krew”, w której odnosi zasłużone sukcesy znakomity aktor główny roli komedji Władysław Walter w otoczeniu koncertowo zgranego zespołu.

W pierwszych dniach przyszłego tygodnia dana będzie ostatnia premiera sezonu, znakomita lekka komedia włoskiego autora Roberta Bracco „Cierpkie owoce”. Próby tej komedji odbywają się oddawna pod reżyserją Janusza Nowackiego, aktorów jednej z głównych ról.

Scena Letnia w ogrodzie „Adrii”

Dziś poraz 5-ty wspaniała w wystawie bogata w treści rewija w 20-tu obrazach: „Licytujemy Świat” w wykonaniu ulubieńców Poznania artystów rewijowych scen stołecznych: Hanki Runowieckiej, Ewy Osten, M. Bargielskiej, St. Laskowskiego, A. Iżykowskiego, Morana Andrzejewskiego oraz Kwartetu baletowego. Zapowiada Zygmunt Makowski. Nowe dekoracje Witolda Gawęckiego. Kapelmistrz L. Sobie-rajski.

Początek o 9 wiecz. Wstęp na rewję łącznie z nakryciem 2,— zł. W razie niepogody na sali.

Uwaga: od 12-jej na sali Adrii występy artystów scen rewijowych w nowym programie.

korespondencja

z czytelnikami

W. Sibilski — Poznań. Roszczenie odszkodawcze należy zgłosić do Elekrowni Miejskiej; w razie odmowy, powierzyć sprawę adwokatowi. (K.)

Fr. F. — Poznań. W myśl art. 373 § 1. kodeksu zobowiązany wynajmujący czyli gospodarz powinien oddać najemcy czyli lokatorowi mieszkanie w terminie umówionym w stanie do umówionego użytku zdawnym, do czego należa również oszkłone okna. Należy wezwać gospodarza listem poleconym do usunięcia tych braków w oznaczonym czasie; w tym nadmienieniem, że po bezskutecznym upływie oznaczonego czasu, pan braki te na własny koszt każe usunąć i pomagać się będzie od niego zwrotu wyłożonych kosztów ewent. w drodze powództwa sądowego. (K.)

Z serdecznej wdzięczności wobec Boga

na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu złożyli do dnia 15 czerwca 1936 r.

461	Ze Skarbczyn przy Pomniku wybrano:	A. Mięta, Jakubowice	1,50	L. Augustynowicz, Zawiercie	2,—
11. 6. 36.	6,29	St. Kuśnierzowa, Jasienica	1,—	W. Pempega, Poznań	2,—
12. 6. 36.	19,04	R.	1,—	K. Jankowiakówna, Poznań	1,—
13. 6. 36.	16,93	Zakład SS, Urszulanek	2,—	Z. Kowalska, Radomsko	5,—
14. 6. 36.	11,69	Otorowa	5,—	J. Lesniak, Lwów	10,—
15. 6. 36.	14,66	B. Puwalska, Grudziądz	5,—	A. Rawski, Lwów	2,—
N. N., Poznań	3,—	W. Fejztyński i M. Kuczynska, Przemysł	5,—	M. Dobrowolska, Lwów	5,—
M. P. G., Poznań, z podz.	10,—	A. Dulski, Miłobadz	14,56	Fr. Piłśniak, Turów	2,—
za odebr. l. z pr. o zdr.	10,—	E. Proniowa, Poznań	10,—	Ks. I. Richter, Lwów	2,—
i blocz. Boże	1,—	F. Burdelski, Wągrówiec	5,—	Z. Ufnalewska, Niekan	2,—
Fr. Kowalewski, Poznań	1,—	Ks. prob. Adamski, Ludzi- sko	20,—	J. Zborowski, Żerków	1,—
J. Krzywon, adwokat, Mi- kolów	2,—	M. Kolłatai, Kraków	5,—	J. Bosy, Dobsko	2,—
St. Pilarczykówna, Keono	5,—	A. Koronowska, Bonikowo- Tamb.	5,—	L. Wzorkowa, Nowy Sącz	20,—
Z. Zebrowska, Starachowice	5,—	K. Salska, Rzędów, zebrane	20,—	L. Czarnecka, Toruń, z pr. o modł.	3,—
K. Wilczewska, Warszawa	1,—	Polownowa, Łobżanica	5,—	J. Iwanicki, Inowrocław	2,—
E. Panasiuk, Skierniewice	2,—	J. Szukowska, Lwów	1,—	Wł. Wieczorzyński, Barano- wice	2,—
Ks. prob. Laskowski, Tur	2,—	Z. Szymkowiak, Pakosław	1,—	K. Janola, Lwów	3,—
W. Palczewski, Pilica	5,—	R. Chrapkówna, Przybradz	1,—	R. Wiszniewska, Jarosław	5,—
J. Seidel, Leszno, za dwu- krotne wrzuc. prosby, a zwłaszcza za złoż. ma- tury	5,—	Kasa kości. par. św. Miko- łaja, Inowrocław, od w.	5,—	H. Leciejewska, Poznań	3,—
M. Dąbrowska, Włodzimierz	5,—	Drabikowej z Szymborza	5,—	B. Lapis, Klecko	5,—
R. Romanówna, Lwów	10,—	St. Wołtkowicz, Kościan	2,—	W. Dobrzyński, Słup	5,—
Zb. Żółdowicz, Lwów	5,—	Z. Peleńska, Brody	2,—	Ks. T. Baczkowski, Kłwerc	1,—
H. Jania, Dziembowo, z pr. o zdrowie	2,—	K. Kozielecki, Keono	10,—	F. Zielińska, Wągrówiec	2,—
		A. Wezłarek, Zakopane	10,—	M. Lamers, Kraków	2,—

Konto P. K. O. nr. 207 470. Sekretariat Poznań, św. Marcin 69 m. 17

W dniu 4 sierpnia 1936 r. w Toruniu, zmarł opatrzony św. Sakramentami, w 68 roku życia, ś. p.

Dr. med. Otton Steinborn

o czym zawiadamia

pograżona w smutku
rodzina.

Nabożeństwo żałobne odprawi się w bazylice św. Jana w Toruniu w dniu 7 sierpnia 1936 r. o godz. 17,50 po którym nastąpi o godzinie 18 wyprowadzenie zwłok na cmentarz parafialny. Msza św. żałobna odprawi się dnia następnego o godz. 9. dg 2648

Za okazane nam serdeczne i szczere współczucie oraz oddanie ostatniej przysługi, ś. p.

z Falkiewiczów

Zofji Mietlińskiej

składamy Wielebnemu Duchowieństwu ze Śrenu, Ks. dr. Falkiewiczowi z Poznania, Ks. prob. Maczkowiakowi z Mórki i Ks. kapel. Magnuszewskiemu z Poznania, wszystkim Krewnym i Znajomym serdecznie

Bóg zapłać

mg 16 044

mąż, córka i syn.

„Haftoplis“

wykonuje мережки, okrętkę, — dziurki, wykończenie szali, falban, plisowanie, dekatoryzowanie, haft, monogramy, tarcze gimnazjalne, obciążanie guzików, nadrabianie stóp, podnoszenie oczek, terminowo najtaniej

Stary Rynek 6, tel. 28-10.
wejście Wiankowa.
Pg 4938-24,95

Przeprowadziłem się
z pl. Wolności 8

na św. Marcin 18 (nar. Ratajczaka)

Dr. H. Danecki

Specjalista chorób skóry i dróg moczowych
9—13 i 15,30—18,30 mg 15700 Telefon nr. 52-71

ODCISKI.

Poco się męczysz?

Kup zaraz dzisiaj

CORNOPLAST

a pewny ten środek usunie odciski z korzeniem

Pg 4926-23,46

Tapety

Listwy Linoleum Ceraty Kokosy

poleca najtaniej

WYSŁKOWY DOM TAPET

Aleje Marcinkowskiego 19 tel. 12-92.

Gospodarstwo

rolne ca. 300 mórg, średnia ziemia, budynki ponad komplet (2 stodoly) przy wpłacie 50 000 zł z rak niemieckich w powiecie Chodzieskim natychmiast na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zg 14 034.

PRZETARG. Zarząd Miejski w Toruniu ogłasza publiczny przetarg na budowę fabryki szynek i wędin przy Rzeźni Miejskiej w Toruniu oraz na stolarczynę drzwi i okien przy ulicy Różanej.

Blankiety ofertowe wydaje oraz wszelkich ewentualnych informacji udziela Wydział Budownictwa Miejskiego Ratusz, pokój 42. Opłatę za blankiety ofertowe w wysokości 15,— zł składać należy w Kasie Miejskiej lub na P. K. O. nr. 203,934.

Otwarcie nadesłanych w zalakowanej kopercie ofert nastąpi w dniu 20 sierpnia 1936 r. o godzinie 10 w Ratuszu pokój 44. Do oferty winno być dołączone wadium w wysokości 1/2% sumy oferowanej w formie kwitu sumy lub papierów wartościowych zdeponowanych w Kasie Miejskiej. Zastrzega się prawo dowolnego wyboru oferenta, po działu oferty na oddzielne działy wzgl. prace, lub nieuwzględnienie jednej z nadesłanych ofert.

dg 2650
Za Prezydenta Miasta: (—) Inż. Tłoczek.

Dnia 6 sierpnia 1936 r., zmarł nagle i niespodziewanie, opatrzony Olejami św., mój najdroższy mąż, najukochańszy i najtroskliwszy ojciec, ś. p.

Antoni Kowalik

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 8 sierpnia. Eksperta do kościoła o godz. 10.

Żona z dziećmi.

Gąsawa, Leszno, Bydgoszcz. dg 2652

Nagłówekowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo. l, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówekowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 3695, z 21 025, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 11,00.

1. DCMY - PARCELE

Kupię
parcelę za Poznaniem. Czesława 11 a. Szymańska. zdg 74 795

Poleca
kamienie, will, parcel. Mettler. Plac Wolności 7. zdg 74 032

Kupię
dom nadający się na interes przy wpłacie 10 tys. zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 74 295

Nieruchomość
przy ul. Strzałowej 2 i Rybaki 34 sprzedam tanią spowodu stosunków rodzinnych. Busch, Toruń, Piekary 22, m. 11. zdg 72 528

Kamienicę
komfortową kupię, wpłata 75 000 lotych i hipoteka może być tylko amortyzacja. Oferty tylko od właściciela. Kurjer Poznański zdg 74 915

Dom
najlepsze położenie Łazarza, dochód 15 tys., cena 120 000. — Posrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 905

Parcelę
za gotówkę do 5 000. — kupię, okolica, cena. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 953

Dom
handlowy śpiżarni bardzo obszerne, 2 składy, jeden do objęcia, dochód 4 200 w powiatowym mieście zaraz na sprzedaż, wpłaty 25 tys. reszta hipoteka. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 961

5
parceli razem 2 1/2 morgi, oddzielne lub w całości tanią sprzedam. Michalak, Staroleka Wielka 19. zdg 74 801/2

Dom handlowy
narożnikowy przy rynku, warsztat rzeźniczy, stajnia, od kilkunastu lat prosperuje skład galanterii i skład obuwiczy, nadający się też na każdą inną branżę, sprzedam na dogodnych warunkach za niską cenę. B. Kleszczewski, Środa (Poznańskie) — Nowy Rynek 9. zdg 75 065/6

Parcelę
przy Ryнку Wiledeckim zwarta budowa spieszna sprzedaż. Rutkowski, Poznań, Półwiejska 5. zdg 75 043/4

Dom
czynszowy, w Poznaniu wprost od właściciela kupię, Oferty Kurjer Poznański zdg 75 176

Parcelę
700 m² ulicy Bogusławskiej 770 m² Łódzkiej tanią sprzedam. — Maciejewski, Focha 81, tel. 62-66. zdg 75 232

Kamienicę
nowa komfort, Łazarz, cena 110 000. — 30 000 amortyzacja, dochód 10 260.

wille
6-pokojowa komfortem, ogrodem przy Ostroroga sprzedam. Cena 46 000. — wpłaty 30 000. — Maciejewski, Focha 81, tel. 62-66. zdg 75 231

Kamienicę
dochód 14 000, za 85 000, wpłaty 60 000. — poleca Radowicz, Piotra Wawrzyniaka 27. zdg 75 225

Kamienica
nowa dochód 7 000, cena 72 000. — wpłaty 60 000. —

Kamienica
nowa dochód 2 300, cena 18 000. —

Willa
nowa ślicznym ogrodem, cena 22 000.

Karaluz,
Poznań, Marszałka Focha 25. zdg 75 221

Kamienicę
nowa Parku Wilsona, dochód 3 600. — sprzedam 23 000. — Maciejewski, Piekary 12 a, II. zdg 75 127

Kamienica
nowa komfortowa, dochód 12 500, cena 116 000. — wpłaty 90 000. — oraz wielki wybór will, domków poleca pośrednictwo „Rekomendacja”. Podgórna 6, telefon 49-76 zdg 75 150

Nieruchomość z piekarnią
b. korzystne położenie Wągrowiec (Poznańska 21, Kolejowa 21), dzierżawy mieszczeń 270 zł, wpłaty 20 000 zł. Zgłoszenia Burzyński, Wyszynny, pow. Chodzież.

Dom
nowy 24 000, wpłaty 18 000. — Bloch, Aleje Marcinkowskiego 15.

2. PIENIĄDZ

Spółnika
fabryczka wyrobów metalowych w pełnym biegu z dobrym zbytem artykułów. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 75 101

3. LETNISKA I UZDROWISKA

Wykorzystaj **sierpień** ostatni miesiąc letni. Dokąd wyjechać poradzić bezpłatnie „Erest”

Biuro Propagandy Letnisk Polskich, Poznań, Mielżyńskiego 22. zdg 74 493

Zakopane
Solidny chrześcijański pensjonat „Szopenówka” — wolne pokoje, ceny niskie — zjechać wprost. zdg 74 566

Sopot
polski pensjonat „Wanda” Ernststrasse 7, telefon Gdańsk 511-15, bezpośrednio przy plaży. Kuchnia warszawska. Ceny umiarkowane ng 15 548

Letnisko
Mormin p. Ostroróg pow. Szamotyły urocze położenie w lesie, kort tenisowy, jezioro, łodzie. dg 2643

Letnisko
dwór Lisewo, poczta i stacja Złotniki Kujawskie, telefon 28. Utrzymanie pierwszorzędne. Park ogród, jeziora, rybostwo, kąpiel, plaża, polowanie, tenis, siatkówka, radio. Kanalizacja. zdg 75 072

4. OSOBISTE

Za
długi mej żony Marii z domu Nowak zamieszkałej przy ulicy Górna Wilda 24, m. 9, nie odpowiadam. Józef Czarnecki. zdg 74 977

6. OŻENKI

Kawaler
lat 43, posiadacz ziemi szuka żony inteligentnej, posiadającej 30-50 tys. gotówki. Oferty uprasza się do Kurjera Poznańskiego zdg 74 188

Kawaler
lat 30, brunet, wysoki urzędnik kolejowy pozna w celu matrymonialnym pannę do lat 30, z posagiem, dla założenia dobrze prosperującego interesu w Rabce Zdroju. Zgłoszenia: Wł. Maślanka, Rabka Zdrój. zdg 74 923

Pani
materialnie niezależna poszukuje bratniej duszy 40-50 lat. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 002

Znajomości matrymonialne
w sferach zawodowych najszybciej najskuteczniej ułatwia Echo, dysponując olbrzymim doborem. Poznań, św. Marcin 68, telefon 50 30. zdg 75 000

7. SPRZEDAŻE

Meble Baranowski
najtaniej poleca Poznań, Podgórna 13. Pg 5428/9

1 000 samochodów
rozebranych używane części, podwozia mleczarskie, opony najtaniej w firmie Autosklad Poznań, Dąbrowskiego 89, telefon 46-74. dg 2336/7

Dom
nowy masywny 10 ubikacji 900 m² ogrodu. Zabikowie, Polna 8. zdg 74 501

„Meble W. Paetz”
Najnowocześniejsze wzory, niskie ceny, Poznań, Wrocławska 15. Coroczna wystawa na Targach Międzynarodowych. Ng 15 239

Pianino
krótkie, nowoczesne, dobrze utrzymane sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 74 786

Meble kuchenne
jako specjalność poleca Skład Fabryczny, Wrocławska 19. dg 2 400

Po sezonie
Materiały bielskie najtaniej

Bolesław Wiese,
Stary Rynek 40. Pg 5468-30,26

Mebli
oraz wszelkich urządzeń domowych wstąpi w własnym interesie na

Jezuicka 10,
(obecnie Świętosławska) „Dom Okazyjnego Kupna” Pg 5892-31,20

Najtaniej motocykl w Polsce
Pierwszy transport motocykli

„Phänomen” już nadszedł
Phänomen jest wolny od podatku. Pozwolenie prawa jazdy niepotrzebne. Reprezentacja na Wójew. Poznański i Pomorskie

Wul Gum
Poznań, Wielkie Garbary 8, Tel. 18-64. Pg 6109-31,88

Kolonjałkę
sprzedam 700. — zł. Adres Kurjer Poznański zdg 74 940

Skład
papieru i papierosów przy ruchliwej ulicy zaraz na sprzedaż. Wskaże Kurjer Poznański zdg 74 715

Platforma
125. — Marsz. Focha 78, skład obuwia. zdg 74 937

Sypialnię
orzeczową tanią. Małeckiego 17, m. 4. zdg 74 894

Bostonka
ręczna, format oktag w dobrym stanie do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 74 994

Rower
kajak, radio. Jackowskiego 31, m. 1. zdg 74 947

Aparat
lustrzany, szczelinowy 9x12, tesar 4,5 korzystnie do nabycia. Informacje: Ratajczaka 3 „Cameara”. zdg 74 954

Skład
cukierków, mieszkaniem, Dąbrowskiego 4. zdg 74 983

Fibigera fortepian
okazyjnie na sprzedaż. Kopernika 6, m. 14. zdg 75 186

Motocykl
„Motosacoche” 500 c. jubil. w nadzwyczajnym stanie tanią sprzedam. Telefon 47-66. zdg 75 181

Rower
używany na sprzedaż. Podgórna 10 a, m. 1. zdg 75 180

Szafę
żelazną F. Polski - Bielawski za połowę ceny 500 zł sprzedam zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 178

Meble kuchenne
nowoczesne kuchnie reformowane wprost wytwórci najkorzystniej. Piaskowa 3, Konięcki. zdg 75 140

Słoje
zwarantowane

Słoje
niezmiernie trwałe sprzedaje Porcelany, Wrocławska 24. zdg 75 133

Rzeźnicтво
przy ruchliwej ulicy w warsztacie i mieszkaniem na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 093

Tokarka
metrowa, cena 1 000 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 094

Pianina
transportuje z 8. —. Drugas, ul. 3 Maja 4. zdg 75 111

Jadalnie
eleganckie tanią. Stolarska, Bukowska 9. zdg 75 114

Maszyna
na sprzedaż. św. Wojciech 3, mieszkanie 6. zdg 75 115

Biurko
jasny dąb i rower damski korzystnie. M. Focha 241 — 4. zdg 75 204

Kolonjałka
pokój magiel, główna ulica zaraz. Adres Kurjer Poznański zdg 75 216

Wózek
dziecięcy w dobrym stanie sprzedam. Górna Wilda 40, mieszkanie 31. zdg 75 129

Powóz
kareta 4 osobowa i kocz na gumach tanią. Müller, Stawna 6. zdg 75 120

Kolonjałkę
maglem, egzystencja pewna, wyjazd. Adres Kurjer Poznański zdg 75 117

Nowa otwarta hala mebli
okazyjnie sprzedaje 30

tylko Woźna 12
przy Garbarach. zdg 75 160

Samochód
reklamówka Renault dobrym stanie sprzedam. Wrocławska 7, m. 2, telefon 20-92. zdg 75 155

Rower
męski tanią. Chwałczewo 70 — 3 zdg 75 153

Pianino
piękne, salonowe, Marcina 15 — 5 zdg 75 148

Sprzedam
skład papieru, cyzar, śródmieście narożnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 078

Sprzedam
siedzenia skórzane od samochodu. Zgłoszenia Dworzec, dorożka 50. zdg 75 057

Powozy
półkryte na gumach jednogonki karetki tanią. Adamski, Piaskowa 7. zdg 75 041

Serwis
Rosenthal, obrazy, kilim, parawan japoński tanią sprzedam. Marcełlińska 3, m. 5. zdg 75 035

Jadalnię
nowoczesną tanią sprzedam. Marcełlińska 3, m. 5. zdg 75 036

Singera
damska (okrągłe). Staszica 12 — m. 6. zdg 75 199

Sprzedam
cukiernie-kawiarnię spowodu choroby. Wskaże Kurjer Poznański zdg 75 198

10. MAJĄTKI

Majątek
450 morgi łądnie położone przy mieście gimnazjalnym, blisko Poznania, zabudowaniem, inwentarzem, cena 90 000. — wpłaty 50 tys. „Rekomendacja”, Podgórna 6, telefon 49-76. zdg 75 151

11. KUPNA

Perski dywan
duży sztuciec srebrny kupię. — Oferty Kurjer Poznański zdg 74 686

Foxa
Spagnola lub innego czułego rasowego. Oferty ceną Kurjer Poznański zdg 74 929

Maszynę
szycia krytą dobrym stanie kupię Oferty ceną Kurjer Poznański zdg 74 916

Maszynę
pisaną używaną kupię, cenę fabrykat. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 917

Samochód
używany tani. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 971

Kupię
wille od 6 pokoi z ogrodem w Puszczykowie. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 75 187

Drukarnię
niedużą kupię, obowiązkowo musi być maszyna do krajania i szycia drutami. Oferty szczegółowe St. Rappak, Toruń, Danielewskiego 3, m. 2. zdg 75 071

Kwity
lombardowe kupię. Józefa 9 — 2 zdg 75 082

Kupię
piec westfalski. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 046

Kupię
dwie lorki ca 100 m² szyn. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 007

Serwis
obiadowy porcelana 24 osoby. — Cena Kurjer Poznański zdg 74 999

12. DO WYNAJĘCIA

Dwa
z kuchnią i jeden kuchnią od zaraz. Gnieźnieńska 74 — 3. zdg 74 089

Trzypokojowe
front. II piętro od gospodarza. solidnym lokatorem, czynsz półroczny i zabezpieczenie gotówkowe. Zgłoszenia Grobla 29, portier zdg 74 918

Czteropokojowe
parkiet, centralne wysokie parter, trzy pokoje IV ptr. tanią. Chelmońskiego 9. — zdg 74 371

Siedmiopokojowe pełnokomfortowe
słoneczne Przechodnia 7, gospodarz mieszkanie 14. zdg 74 995

5
pokojowe mieszkanie komfortowe, wodne ogrzewanie, garażem lub bez, wynajmie właściciel. — Aleja Wielkopolska 67. zdg 74 974

13. SZUKA MIESEK.

Mieszkanie
4 pokojowe w centrum I piętro potrzebne od 1. 9. lub 1. 10. — Oferty Kurjer Poznański zdg 74 897

Trzypokojowe
komfort na stanowisku półtora roku zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 533

Stróżstwo
portierstwa szuka ślusarz - mechanik, zna elektryczność, gaz, wodę, centralne ogrzewanie, dobre referencje. Łaskawe zgłoszenia uprasza do Kurjera Poznański zdg 74 919

Urzędnik
szuka trzy lub czteropokojowego koniec września. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 989

3
lub 4 pokojowego poszukuje em. oficer na Jeźcach. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 949

3
pokojowe 1 piętro. Chociszewskiego 21. zdg 74 499

Pokój
kuchnią. Górczyn, Podchorążych narożnik Raclawickiej. zdg 74 975

Mieszkanie
dwupokojowe kuchnia z meblami 250. — za zgodą gospodarza. Piekary 21, m. 12. zdg 74 980

Trzypokojowe
kuchnia parterowe. Wielkie Garbary 33. zdg 74 956

Trzypokojowe
komfortowe willa Łazarz. Winklera 8, przystanek Chociszewskiego. zdg 75 185

Pokój
kuchnia 28, dwupokojowe 38. — Zgłoszenia Pałacowa 34, skład. zdg 75 145

6
pokojowe mieszkanie komfortowe I piętro zaraz wynajmie Gambrianus, ul. Wielka 16. zdg 75 144

Piękne
jasne 4 pokoje bez kuchni, centr. ogrzewanie na cele handlowe od zaraz. Sew. Mielżyńskiego 5. — m. 5, wysoki parter. zdg 75 177

Mieszkanie
5 pokoi komfort, lift, II. Młyńska 9 — wiadomość stróż. Pg 6 167-56,213

2
pokoje frontowe bez kuchni. — Dąbrowskiego 69, stróż. zdg 75 219

Dwupokojowe
kuchnia, trzypokojowe, kuchnia łazienka. Konieczna kaucja. — Wiadomość stróż. Gen. Umińskiego 19. zdg 75 212

4-pokojowe
I piętro, w nowej willi, centralne, ul. ks. Rogalskiego 15, od zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia do Kurjera Poznański zdg 75 201 lub tel. 41-83, godzinach biurowych. zdg 75 201

Trzypokojowe
Chociszewskiego 47. zdg 75 166

Czteropokojowe
centrum komfortowe. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 059

Pięciopokojowe
Patrona Jackowskiego w. Zgłoszenia stróż. zdg 75 042

Pokój
kuchnia wynajmie urzędnikowi. Marc. Mottego 3, stróż. zdg 75 010

13. SZUKA MIESEK.

Mieszkanie
4 pokojowe w centrum I piętro potrzebne od 1. 9. lub 1. 10. — Oferty Kurjer Poznański zdg 74 897

Trzypokojowe
komfort na stanowisku półtora roku zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 533

Stróżstwo
portierstwa szuka ślusarz - mechanik, zna elektryczność, gaz, wodę, centralne ogrzewanie, dobre referencje. Łaskawe zgłoszenia uprasza do Kurjera Poznański zdg 74 919

Urzędnik
szuka trzy lub czteropokojowego koniec września. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 989

3
lub 4 pokojowego poszukuje em. oficer na Jeźcach. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 949

1-2
pokoje śródmieściu od gospodarza, rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 957

2
pokoje kuchnia łazienka śródmieście lub dzielnica willowa. — urzędnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 963

Trzypokojowe
komfortowe, możliwe centrum. Jezyce poszukuje przyjezdny. — Zapłać półtora roku zgóry. — Oferty Kurjer Poznański zdg 74 959

Trzypokojowe
lub dwupokojowe urzędnik państwowy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 75 139

Poszukuje
2 lub 3 pokoi z kuchnią, słoneczne, światło elektryczne. II piętro od 15. 9. lub 1. 10. czynsz punktualnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 058

Mieszkanie
jedno — dwupokojowe poszukuje gospodarz. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 045

Lepsze
Śniadeckich 13 — 5. zdg 75 169

Pokój
Podgórną 13. m. 3. zdg 75 087

Centrum
czysty, ładny, duży. Wrocławska 15. m. 16. zdg 75 121

Mickiewicza
13 — 9. zdg 75 165

Niekrepujący
Polna 16 — 5. zdg 75 164

Marcinkowskiego
24 — 31. zdg 75 146

Małżeństwo
z kuchnią bezdzietnym. Romana Szymańskiego 9, m. 8. zdg 75 075

Cieszkowskiego
6 — 7, inteligentnym. zdg 75 085

Niekrepujący
utrzymaniem. Ratajcza 9 — 8. zdg 75 055

Wodna
25 — 9, dwuosobowy. zdg 75 040

Komfortowy
większy 2 łóżna, mniejsze utrzymanie pierwszorzędne. Młynska 2, m. 12. zdg 75 024

Jeden
dwuosobowy. Szkolna 13 — 5. zdg 75 016

Kręta
6 — 1 I., kulturalnym. zdg 75 015

Pocztowa
21 — 4 utrzymaniem, telefonem. zdg 75 011

Ratajcza
11 a — 98. zdg 75 008

16. SZUKA POKOJU

Pokoju
na biuro, parter plac Wolności, Pierackiego, Stary Rynek lub Wrocławską spieszenie poszukuje. Zgłoszenia Skład, Wrocławska 36 zdg 74 587

Urzędnik
poszukuje pokoju czystego, jasnego, niekrepującego w śródmieściu. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 118

Urzędniczka
próżnego lub jednopokoju z kuchnią od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 986

Frontowego
słonecznego biurkiem, obiadam, centrum urzędnicza 1. 9. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 979

2
pokoje próżne używaniem kuchni, centrum, pewny płatnik zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 75 136

Urzędniczka
próżnego centrum do 25. — Oferty Kurjer Poznański zdg 75 048

Urzędniczka
próżnego niekrepującego śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 985

17. LOKALE

Skład
duży, odnowiony, piwnicą. Pocztowa 16, informacje u dozorczy. zdg 75 088

18. DZIERŻAWY

Polowanie
Gromady Sierakówko, pow. Oborniki, w obszarze na 1023 ha, zostanie w srode, dnia 19. 8. 36 r. godz. 15-tej, w szkole publicznej wydzierżawione. Zgłoszenia Kasper Budziska, przewodniczący Spółki Łowieckiej. ng 16 047

22. ZGUBY

Zaginął jamnik
zółty, ciemny grzbiet (pies) wabi się „Schnurps”. Oddać za wynagrodzeniem. Ul. Julj. Kossaka 1 m. 4. zdg 75 022

23. ROZMAITE

Również Pan
winien się przekonać, że materiały na ubrania, płaszcze, najkrośniej w fabryce konfekcji meskiej Edmund Grześkowiak, — Stary Rynek 83. Pg 5425/6-14.12

Reprezentacji
tartaków (skład konsygnacyjny) na Wielkopolskę przyjmie budowniczy. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 945

Fotografie
Jeżeli to Fotoexpress, św. Marcin 6, Maciejewski. zdg 75 172

Pielęgniarka
przyjmie dziecko na wychowanie. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 75 116

24. NAUKA

Obecnie
koedukacyjne kursy handlowe Sawickiego

Stancji
dla dwóch chłopców II kl. pobliżu gimnazjum Czajkowskiego dobre utrzymanie, nadzór najchętniej u profesora. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 189

Szkola Zawodowa Gospodarza w Poznaniu,
ul. św. Marcin 69, przyjmujecie zapisy na kursy: roczny, półroczny, kwartalny, 2-miesięczny, miesięczny na nowy rok szkolny 1936/37. Prowadzący wykłady gospodarcze każdego środę od godz. 17-jej do 19-jej — opłata 50 gr. od 1 września br. Wydajemy smaczne, zdrowe obiady od godz. 12.30 do godz. 16-jej — ceny przystępne. Informacje w kancelarii szkoły lub telefonicznie nr. 58-69. zdg 75 107

Konwersacji
niemieckiej (dobrej) u rodowitej Niemki poszukuje, najchętniej nauczycielki. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 171

25. MUZYKA

Pianina
naprawiam, stroje fachowo tanio. Drugas, 3 Maja 4. zdg 75 112

Jazzbandzista
natchytniam potrzebny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 75 222

25. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

a) Służba domowa

Gospodyni
starsza intel. znająca wszechstronnie swój zawód poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 74 927

Dziewczyna
samodzielną starszą wiejską rzetelną, pracowitą, polecona szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 920

Dziewczyna
lat 19, prowincji szuka posady od 15. 8. do wszystkiego cośkolwiek gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 911

Sierota
solidna poszukuje posady do prac domowych. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 74 910

Inteligentna
panna, lat 25, znająca życie, gospodarstwo domowe szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 901

Wychowawczyni
dlugoletnie świadectwa szuka posady, miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer Poznański zdg 74 902

Dziewczyna
ze wsi szuka posady lekkich prac lub dzieci. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 898

Poszukuję
posady do wszystkiego cośkolwiek gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 987

Pracznica
poszukuje prania. Fabryczna 13, m. 32. zdg 74 944

Dziewczyna
uczciwa, czysta, szuka posady do wszystkich prac domowych z gotowaniem od zaraz lub 15. 8. 36. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 74 982

Szukam
posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 090

Dziewczyna
znająca samodzielne gotowanie i wszelką prace domową szuka posady w lepszym domu od 1. 9. Ostatnia posada 5 lat. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 228

Gospodyni
samodzielną, skromną, lat 28. — dobrze obeznaną w gospodarstwie domowym szuka posady. Długoletnie dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 220

Dziewczyna
starsza poszukuje posady skromnym domu lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 170

Pani
nawskroś uczciwa szuka posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 152

Dziewczyna
nawskroś sumienna, skromnym gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 147

Dziewczyna
do wszystkiego w lepszym domu szuka posady od zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 138

Chłopak
lat 20, szuka zajęcia robotnika od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 051

Kucharka
restauracyjna szuka posady najchętniej restauracji lub kasynie Poznaniu 15. 8. lub 1. 9. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 050

Dziewczyna
z wioski z praniem szuka posady od 15. lub 1 września. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 009

Panna
z dobrej rodziny, uczciwa, skromna poszukuje posady do samotnych osób od 15 sierpnia z gotowaniem, do wszystkiego. Świadectwa, referencje dobre. Zgłoszenia proszę do Kurjera Pozn. zdg 75 194

b) Inni

Młody leśnik
z 22½ letnią praktyką i kursem leśnikowy przyw., energiczny, z dobreimi świadectwami szuka posady od zaraz lub później. Zgłoszenia uprasza Konrad Walkowiak, Żnin, Podgórną 7. zdg 74 541

Kuśnierz
kartą rzemieślniczą szuka posady na czas sezonowy. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 74 933

Kuśnierka
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 914

Osoba
z inteligencji, zaufana, nawskroś uczciwa poszukuje posady wypraczonej lub zarządzającej w domu osoby samotnej, kulturalnej. Zna wykwinną kuchnię, chów drobiu, ogrodnictwo, książkowość, korespondencje, pisanie maszyną. Referencje, świadectwa bardzo dobre. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 74 904

Samotny
lat 35 szuka posady magazyniera, inkasanta, lub jakiegokolwiek pracy za wyżywienie i spanie lub minimalne wynagrodzenie. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 965

Rządca gospodarczy
kawaler, lat 29, ukończone 6 kl. gimnazjum i szkoła polnicza. — 8 lat praktyki, energiczny, sumienny i uczciwy, dobry organizator pracy, obeznan z uprawą wszelkich plodów rolnych, plantacje buraka nasienia cukrowego wychowem - leczeniem inwentarza, sprawami skarbowymi poszukuje od zaraz lub później posady jako samodzielny lub pod dyspozycje. Referencje pisemne chlubne. Świadectwa szkolne i z praktyki okaz dobre. Łaskawe zgłoszenia Okaz. książ. wojsk. nr. 579 Łoste-restante Leszno. zdg 74 885/6

Ekspedjentka
z branży rzeźniczej z kilkuletnią praktyką, biegła w języku polskim i niemieckim poszukuje posady od 1. 9. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 227

Fryzjerka
kursistka szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 200

Ogrodnik
kawaler, lat 31, sila pierwszorzędna, obeznan w zakładach handlowych, pałacowych z ich zakładaniem, poszukuje samo dzielnej posady zaraz lub później. Wl. Lewandowski, Male-Radowiska, poczta Zielonka, pow. Wąbrzeźno. zdg 75 195

Pani
przyjmie posade w biurze pośredniczem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 984

Krawcowa
dobrym krojem szyciem, dziennie 150 szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 207

Nauczycielka
egzaminowana, dobre świadectwa domów ziemianiskich, niemiecki, francuski, angielski teoretycznie, muzyka szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 202

Absolwent
liceum handlowego poszukuje posady (ewnl. prowincja). Oferty Kurjer Poznański zdg 75 039

Pani
ukończona szkoła handlowa, znająca niemiecki, angielski, szuka posady biurowej. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 134

27. WOLNE POSADY

Nauczycielka
wychowawczyni, prawo nauczania, doskonały francuski, pożądana niemiecki, pierwszorzędne referencje, potrzebna na stałą posade do Gdyni do 10 letniej dziewczynki 5 klasy powszech. — Pensja 100 zł miesięcznie. Kapitanowa Schmidtova, Gdynia, — Starowiejska 8. ng 15 006

Panny
do szycia futer wykwalifikowane przyjmie W. Wiśniewski, Poznań ul. Nowa 7. zdg 74 158

Uczciwej
inteligentnej, samodzielnej gospodyni do samotnej osoby, fotografka z oferta pożądana. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 74 126

Lokaj
samotny, z dobrymi poleceniami potrzebny do majątku. Oferty z odpisami świadectw i warunkami do Kurjera Pozn. pod zdg 74 659

Wychowawczyni
z dobrą konwersacją francuską do dwóch dziewczynek 7 i 4 lata potrzebna na stałe od 1. 9. Zgłoszenia, warunki pod Byszewska, Szalajdy, p. Krosnoświecie. zdg 74 660

Potrzebny
urzędnik kawaler od 1. 9. 36 r. dobre świadectwa, dłuższa praktyka i pod szczególną dyspozycje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 74 754

Poszukuję
kucharki - gospodyni pierwszorzędnej rekomendacji do małego gospodarstwa Poznaniu od 15. 8. Zgłoszenia odpisami świadectw Kurjer Poznański zdg 74 932

Okazja
do dobrze zaprowadzonej restauracji potrzebne 5-8 tysięcy złotych pożyczki, wspólniki lub kupca, jako procent całonocnego utrzymania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 921

Fryzjer
stałą wypomóżkę. Woźna 11. zdg 74 909

Stelmach
z porządkami na czas przejściowy od zaraz potrzebny na folwark pod Poznaniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 74 906

Uczennica
do krawieczyny na rok Wilda. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 976

Potrzebny
młody kelner, kaulia 100.— restauracja. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 959

Kolonjalista
potrzebny zaraz na samodzielne stanowisko z stancją. Oferty wyczerpujące odpisy świadectw Kurjer Pozn. zdg 74 964

Dziewczyna
zdrowa, silna do wszystkiego, — możliwe z wioski. Adres Kurjer Poznański zdg 74 966

Ucznia
do warsztatu blacharsko - instalacyjnego przyjmie. Anders. Poznań. Wrocławska 14. zdg 74 970

Rządca
rolny, kawaler, z wykształceniem fachowym oraz dobrą praktyką, poszukiwany na majątek 1500 morgowy na Pomorzu. Wyczerpujące oferty z podaniem życiorysu i warunków do Kurjera Poznańskiego zdg 75 193

Inteligentna
dobrze się prezentująca młodsza siła biurowa za wynagrodzeniem miesięcznym 40.— zł. Zgłoszenia osobiste z piśmiennym życiorysem Dom Radjowy, Strzelecka 12. zdg 75 179

Dziewczyna
do wszelkich domowych, gotowaniem od zaraz potrzebna. Zgłoszenia Tomasz Skorupka, Leszno Leszczyńskich. ng 15 585

Fryzjerka
kursistka szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 200

Ogrodnik
kawaler, lat 31, sila pierwszorzędna, obeznan w zakładach handlowych, pałacowych z ich zakładaniem, poszukuje samodzielnej posady zaraz lub później. Wl. Lewandowski, Male-Radowiska, poczta Zielonka, pow. Wąbrzeźno. zdg 75 195

Pani
przyjmie posade w biurze pośredniczem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 984

Krawcowa
dobrym krojem szyciem, dziennie 150 szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 207

Nauczycielka
egzaminowana, dobre świadectwa domów ziemianiskich, niemiecki, francuski, angielski teoretycznie, muzyka szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 202

Absolwent
liceum handlowego poszukuje posady (ewnl. prowincja). Oferty Kurjer Poznański zdg 75 039

Pani
ukończona szkoła handlowa, znająca niemiecki, angielski, szuka posady biurowej. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 134

27. WOLNE POSADY

Nauczycielka
wychowawczyni, prawo nauczania, doskonały francuski, pożądana niemiecki, pierwszorzędne referencje, potrzebna na stałą posade do Gdyni do 10 letniej dziewczynki 5 klasy powszech. — Pensja 100 zł miesięcznie. Kapitanowa Schmidtova, Gdynia, — Starowiejska 8. ng 15 006

Panny
do szycia futer wykwalifikowane przyjmie W. Wiśniewski, Poznań ul. Nowa 7. zdg 74 158

Uczciwej
inteligentnej, samodzielnej gospodyni do samotnej osoby, fotografka z oferta pożądana. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 74 126

Lokaj
samotny, z dobrymi poleceniami potrzebny do majątku. Oferty z odpisami świadectw i warunkami do Kurjera Pozn. pod zdg 74 659

Wychowawczyni
z dobrą konwersacją francuską do dwóch dziewczynek 7 i 4 lata potrzebna na stałe od 1. 9. Zgłoszenia, warunki pod Byszewska, Szalajdy, p. Krosnoświecie. zdg 74 660

Potrzebny
urzędnik kawaler od 1. 9. 36 r. dobre świadectwa, dłuższa praktyka i pod szczególną dyspozycje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 74 754

Poszukuję
kucharki - gospodyni pierwszorzędnej rekomendacji do małego gospodarstwa Poznaniu od 15. 8. Zgłoszenia odpisami świadectw Kurjer Poznański zdg 74 932

Okazja
do dobrze zaprowadzonej restauracji potrzebne 5-8 tysięcy złotych pożyczki, wspólniki lub kupca, jako procent całonocnego utrzymania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 921

Fryzjer
stałą wypomóżkę. Woźna 11. zdg 74 909

Stelmach
z porządkami na czas przejściowy od zaraz potrzebny na folwark pod Poznaniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 74 906

Uczennica
do krawieczyny na rok Wilda. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 976

Potrzebny
młody kelner, kaulia 100.— restauracja. Oferty Kurjer Pozn. zdg 74 959

Kolonjalista
potrzebny zaraz na samodzielne stanowisko z stancją. Oferty wyczerpujące odpisy świadectw Kurjer Pozn. zdg 74 964

Dziewczyna
zdrowa, silna do wszystkiego, — możliwe z wioski. Adres Kurjer Poznański zdg 74 966

Ucznia
do warsztatu blacharsko - instalacyjnego przyjmie. Anders. Poznań. Wrocławska 14. zdg 74 970

Rządca
rolny, kawaler, z wykształceniem fachowym oraz dobrą praktyką, poszukiwany na majątek 1500 morgowy na Pomorzu. Wyczerpujące oferty z podaniem życiorysu i warunków do Kurjera Poznańskiego zdg 75 193

Inteligentna
dobrze się prezentująca młodsza siła biurowa za wynagrodzeniem miesięcznym 40.— zł. Zgłoszenia osobiste z piśmiennym życiorysem Dom Radjowy, Strzelecka 12. zdg 75 179

Dziewczyna
do wszelkich domowych, gotowaniem od zaraz potrzebna. Zgłoszenia Tomasz Skorupka, Leszno Leszczyńskich. ng 15 585

Pea-Krem
utrzymuje świeżość cery w każdej porze roku

R. Barcikowski S. A. Poznań
ng 13 351/5

Biegła ksiązkowa
kasjerka potrzebna od 1. 9. 36 r. z kaulia. Pisemne zgłoszenia z podaniem warunków przyjmuje F. Adamkiewicz, Gostyń. ng 16 051

4 wybitnie zdolnych blawatników
2 zdolne ekspedjentki do konfekcji damskiej. Osoby mogące się wykazać świadectwami poważnych firm poznańskich lub bydgoskich złożą szczegółowe oferty do Kurjera Poznańskiego pod dg 2649

Energiczna
panienka wykształcona potrzebna dwójka dzieci, wiek 12, 10, nadzór, lekcje, towarzysztwo. Wartenek język niemiecki, fortepian. Oferty Kurjer Pozn. zdg 75 091

Marszantka
„Ines”, Piekary 22/23. zdg 75 092

Młody
człowiek, znający prace ogrodowa. Wiosłarska 71. zdg 75 097

Uczeń
z ukończoną Szkołą Handlową potrzebnym. Karolewski & Płucinski. Woźna 12, Fabryka Wyrobów Działyńskich, Hurtownia towarów pończosznio-trykotowych. zdg 75 100

Potrzebna
posługaczka i kuśnierka. Plac Działowy 9, pracownia kuśnierska. zdg 75 143

Służąca
samodzielną, gotowaniem, wszystkiego zaraz. Grobla 4 — 1. zdg 75 108

Foto
sila prowadzenia zakładu potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 173

Obciążaczka
biegła, do czekoladek potrzebne. Dobre wynagrodzenie. Wytwórnia czekoladek. Długa 3, mieszkankie 9. dg 2651

Dziewczyny
uczniwe 1) z dobrem gotowaniem pensja 25. 2) do obsługi pensja 20 zł potrzebne 15. 8. 36. Majetność Bielawy, poczta Granowo. zdg 75 233

Pielęgniarka
wykwalifikowana do półtorarocznej, zdrowa, uczciwa potrzebna zaraz. Pensja 30 zł. Majetność Bielawy, poczta Granowo. zdg 75 234

Apteka
w Poznaniu poszukuje magistra lub pomocnika, władającego niemieckim na zastępstwo ewentl. stała posade. Zgłoszenia podaniem warunków Kurjer Poznański zdg 75 210

Uczeń
dentystyczny potrzebny. Opłata nauki niska. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 124

Służąca
starsza, umiejąca dobrze gotować prac i sprzątać potrzebna zaraz do nadleśnictwa na Pomorzu. — Zgłoszenia Podgórną 2, m. 8. zdg 75 168

Pomocnik-dekorator
blawatnik potrzebny zaraz. Zgłoszenia i pretencje świadectwa i fotografie skierować „Bazar”, M. Matek, Damaskówek. ng 16 053

Kupujemy za gotówkę każdą ilość

JABŁEK OPADKÓW

HARTWIG KANTOROWICZ S. A.

Poznań, Grochowe Łąki 6. — Tel. 22-06

Pg 6169-32,34

Fryzjerka
stała. Cieszkowskiego 9. zdg 75 205

Dziewczyna
od zaraz do wszystkiego. Fabryczna 1, m. 6. zdg 75 103

</